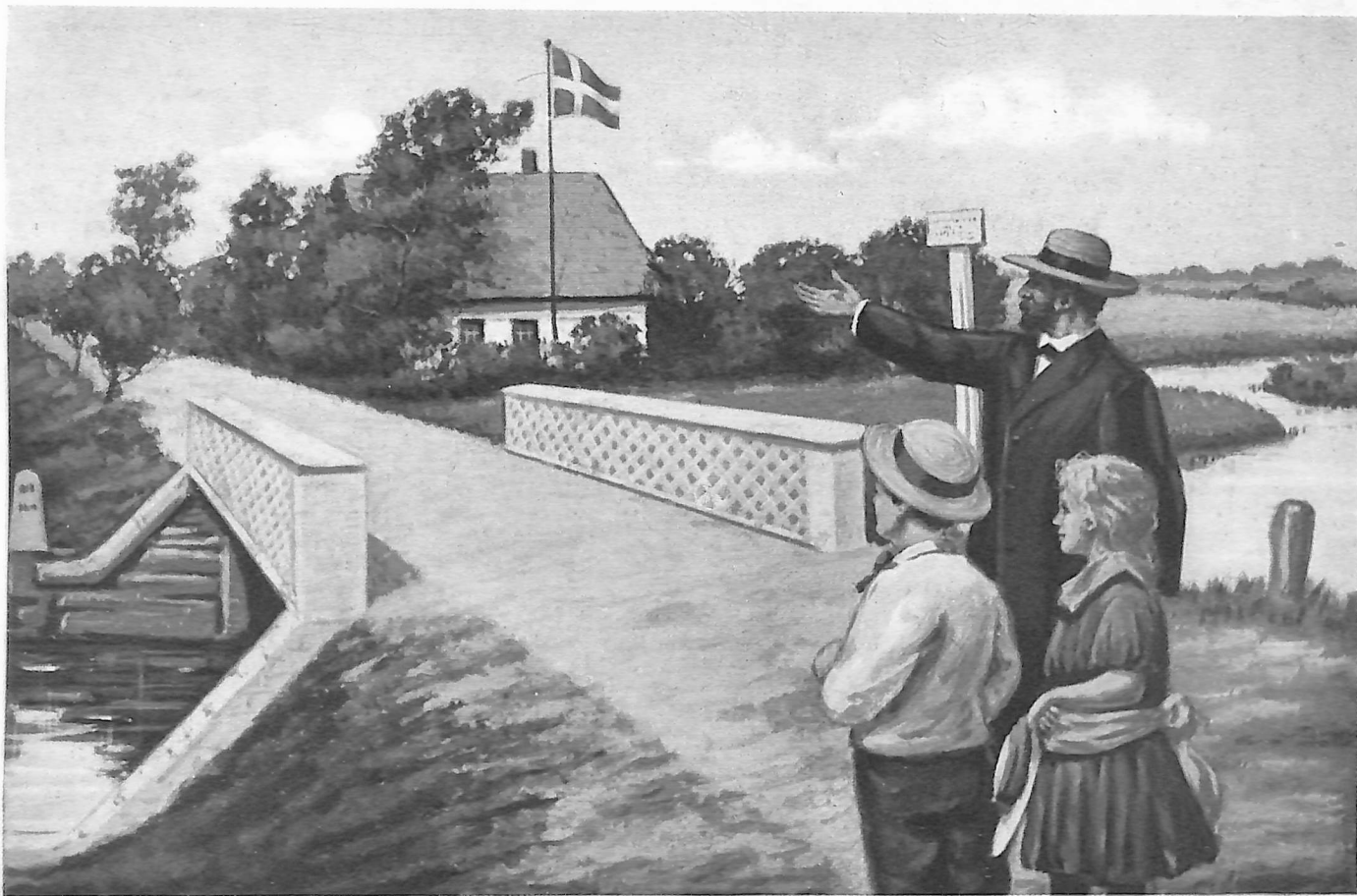

Misteltenen

Julemagasin
for Danske i Amerika

FRIT EFTER POUL STEFFENSEN'S MALERI.

VED KONGEAAEN

1919

Udgivet af
Axel H. Andersen
Omaha, Nebr.

Misteltenen

*Julemagasin for Danske
i Amerika*

JULEN 1919
7DE AARGANG

Udgivet af
Axel H. Andersen
Omaha, Nebr.

Scandinavian-American Line

FØRSTE OG STØRSTE PASSAGER-LINIE DIREKTE TIL OG FRA

SKANDINAVIEN

Rute: NEW YORK, CHRISTIANSAND, CHRISTIANIA, KØBENHAVN

AMERIKA - BILLETTER

hjemsendes til Danmark, Norge og Sverrig pr. Post eller Telegraf.

Moderne Kahytter. Elegant første og anden Klasse. Uovertrufne tredje Klasses Bekvemmeligheder. Tredie Klasse har rummelige Kahytter til 2, 4 samt enkelte Familie-Kahytter til 6 Personer. Hvide Lagener og Pudebetræk i hver Køje. Bedste og rigeligste Kost. Tjenstvillig Oppasning. Kvindelig Betjening hjælper enlige Kvinder og Mødre med Børn til Rette. Et Skibsortkester musicerer hver Dag paa alle tre Klasser.

Tredie Klasses Billetter gælder tillige fra eller til
ESBJERG, AARHUS, AALBORG OG FREDERIKSHAVN

Fire moderne, store, hurtigsejlende Post- og Passagerdampskibe:

FREDERIK VIII
Displacement: 18,000 Tons

OSCAR II
16,000 Tons

UNITED STATES
16,000 Tons

HELLIG OLAV
16,000 Tons

Oplysninger om Afgangstider, Billetpriser o. s. v. faas hos Liniens nærmeste Agent eller

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE

117 N. Dearborn Street, Chicago, Ill.
236 Nicollet Ave., Minneapolis, Minn.
248 Washington St., Boston, Mass.

1 BROADWAY, NEW YORK
N. Y.

544 Market St., San Francisco, Cal.
702 Second Ave., Seattle, Wash.

DANSK LÆSNING

I BILLIGE BOGPAKKER

BOGPAKKE NR. 1—\$1.85 PORTOFRIT

Indeholder 4 Bøger i Kartonomslag:

MIN ONKEL OG MIN PRÆST. Af Jean la Brete.
DEN BLINDE MANDS ØJNE. Spændende amerikansk Roman.
SPORSNE. En god dansk Fortælling.
ONDSKABENS AFGRUND. Forbryderroman.

BOGPAKKE NR. 2—\$1.85 PORTOFRIT

Indeholder 4 Bøger i Kartonomslag:

ASKEPOT. En fornøjelig Historie.
I NATTENS MØRKE. Detektiv Novelle.
FAMILIEN WIGGS. En fin amerikansk Skildring.
VERA. Kriminalroman.

BOGPAKKE NR. 3—\$1.85 PORTOFRIT

Indeholder 4 Bøger i Kartonomslag:

DET HALVE AF HANS KONGERIGE. Engelsk Godsejerhistorie.
FRU MIDAS. Spændende australsk Historie.
ET MYTTERI. Morsom engelsk Fortælling.
DET FORSVUNDNE SENDEBUD. En storpolitisk Roman.

BOGPAKKE NR. 4—\$1.85 PORTOFRIT

Indeholder 4 Bøger i Kartonomslag:

PRINSESSE CHARLOTTE. Dansk Hofhistorie.
DEN LILLE FYRSTINDE. Russisk Kærlighedshistorie.
DE SKÆBNEVANGRE BREVVE. Spændende Roman af Oppenheim
PAA FRIERFOD. Gemytlig engelsk Skipperhistorie.
To af disse Bogpakker for \$3.60. Alle fire for \$7.00 portofrit.

BOGPAKKE NR. 5—\$2.75 PORTOFRIT

Indeholder 5 Bøger i Karton:

DET GAMLE HUS. Af Harald Tandrup.
NYE MENNESKER. Af Carl Ewald.
HYPATIA. Morsom Samfundsskildring.
AF NYSKOVENS SAGA. Fra Hedens Plantager.
JOMSBORG. Sømandshistorie.

BOGPAKKE NR. 6—\$2.00 PORTOFRIT

Indeholder 5 Bøger i Karton:

HVORDAN JEG BLEV AMERIKANER. Af Jacob A. Riis.
TJEP AF RUDOLF SEVERINSEN. Dansk Vagabondhistorie.
GHETTO HISTORIER. Jødiske Skildringer af Israel Zangwill.

EVALD KRISTENSEN:

Danmark og det Danske Folk

Dette rigt udstyrede Værk, som i Text og flere Hundrede Billeder skildrer vor Tids Danmark, udkommer hos Undertegnede og vil være Køberne i Hænde i god Tid forinden Jul.

Bogen, der kommer i stort Format og med ca. 400 Sider, er Resultatet af fire Aars Arbejde, og Forfatteren har haft udmærket Støtte og Medarbejderskab af fremragende Kræfter i Danmark, deriblandt Højskoleforstander Kr. Thaarup paa Testrup ved Aarhus; Lærer Olaf Skov paa Lolland; Folkethingsmand A. Th. Grønberg; Forstander Johs. Elbæk; Landbrugs-Skoleforstander Jens Nielsen Borris, og mange flere.

Billedstoffet alene, der omfatter mere end 300 fortrinlige Tonebilleder, vil repræsentere en Samling Illustrationer fra alle Egne af Danmark, som enhver Danskfødt vil ønske at eje. Det vil være som at gennemrejse det gamle Land at læse denne fyldige Bog; og Indtrykket er ikke flygtigt som fra et Togvindue, men derimod faktisk og fæstnende sig i Erindringen eller fremdragende Minderne fra Ungdommens og Barndommens evigrønne Stier. Texten er holdt i et jævnt og letfatteligt Sprog, men der gives ligefuldt en paalidelig Oversigt paa de statistisk, geologisk, historisk og kulturel Retning, og enhver Egn af Danmark er skildret med Fædrenes Bedrifter som Baggrund og Nutidens Stræben som Farve. Af Kapitler skal anføres: Danmarks Forvaltning, Landbruget, Andelsbevægelsen, Folkehøjskolen, Kunst samt ogsaa Handel, Industri og bl. a. et udmærket Afsnit om Redningsvæsenet. Hertil kommer rigt illustrerede Afdelinger, der omhandler Jylland, Sønderjylland, Fyn, Sjælland og de øvrige Øer, saavel som selvfølgelig København.

Bogen er trykt paa svært glittet Papir, og Indbindingen er solidt udført i mørkerødt Shirting med grøn Ornamentering og Guld Titelttryk. Prisen bliver, portofrit forsendt overalt i U. S.: \$3.85, til Canada 25c extra for Forsendelsen.

Desuden vil Bogen udkomme i selvsamme Udstyrelse, men med svær Læderryg og Læderhjørner til \$5.00, portofrit.

Værket, der foreligger i et enkelt stort Oplag, vil utvilsomt finde Vej til de fleste danske Hjem i Amerika. Der findes ikke i Danmark et populært behandlet Værk, som mere levende, omhyggeligt og forstaaende tegner vort skønne og ældgamle Fædreland set gennem Nutidsbriller. Bogen vil komme til Salg hos de fleste danske Boghandlere herovre; i adskillige Kolonier og Byer vil Agenter virke for dens Udbredelse, eller man kan sende Bestilling direkte til Udgiveren

Brown Block

AXEL H. ANDERSEN

Omaha, Nebraska

"Liberty" Nr. 3—Pris 69.50

EN "LIBERTY" I ETHVERT DANSK HJEM

MED NOGLE FAA CENTS OM DAGEN BETALER DE FOR DETTE SOLIDE OG FURNØJELIGE INSTRUMENT — OG DE HAR DET I HUSET HELE TIDEN MEDENS DE BETALER FOR DET!

"Liberty er uden Overdrivelse langt den bedste Maskine i Handelen for Pengene, og den kan taale Sammenligning med Maskiner, der koster det dobbelte. "Liberty" Maskinen faas kun hos Brødegaard i Omaha, og vi fører den i to forskellige Størrelser, Nr. 3 og Nr. 5.

Man vil finde "Greater Liberty" i Besiddelse af et rummeligt Tonekammer, hvori Ræsonnansbrættet er udført af samme Slags Træ som "Brystkassen" paa en Violin. Det er denne nøje justerede Bygning, der skaber en Maskines Tone og faar selv den billigste Rekord til at lyde dobbelt saa klart som paa en billig Maskine.

GRATIS! 25 RECORDS GRATIS!

Med enhver Maskine, baade Nr. 3 og Nr. 5, sender vi gratis et Udvalg paa 25 Rekorder som følger:

Tre store dobbelte 20 Tm. danske Rekorder, efter frit Valg fra Listen i dette Cirkulære.

To 9 Tm. Rekorder med populær amerikansk Musik.

Tyve 5 Tm. Rekorder med amerikansk Dansemusik, patriotiske Numre eller lignende.

Bemærk! Ifald man foretrækker, sender vi i Stedet for ovennævnte Udvalg 6 store dobbelte Rekorder, danske eller amerikanske, efter eget Valg.

"Liberty" Maskinen er ikke et Stykke billigt Legetøj, som ødelægges paa kort Tid, eller som taber sin fyldige Tone. Baade i Udstyrelse og Klang giver Maskinen Indtryk af at have kostet mindst \$200, og den er ogsaa i Størrelse fuldstændig lig de langt kostbarere Maskiner, idet den maaler 3 Fod 5 Tm. i Højden samt 17x19 Tm. i Omfang.

Vort lette og liberale Afbetalingstilbud

Til enhver paalidelig dansk Mand eller Familie sender vi vor "Liberty" Maskine Nr. 3 eller Nr. 5, paa følgende lette Vilkaar, der gør det muligt for enhver at eje et værdifuldt Instrument uden at man mærker Udgiften, og saaledes at man har Maskinen i Huset medens man betaler for den.

"LIBERTY" MASKINEN NR. 3 koster 69.50, indbefattende vort gratis Tilbud i Rekorder. \$9.50 sendes med Ordren og Resten betales med \$10 om Maaneden i sex paa hinanden følgende Maaneder. Send efter Skema til Udfyldelse.

"LIBERTY" MASKINEN NR. 5 koster \$99.50, indbefattende vort gratis Tilbud i Rekorder. \$19.50 sendes med Ordren og Resten betales med \$10 om Maaneden i otte paa hinanden følgende Maaneder. Send efter Skema til Udfyldelse.

LIBERTY BONDS MODTAGES FOR FULDT PAALYDENDE.

Bemærk! Enhver Kunde, der foretrækker de store Rekorder, giver vi i Stedet for ovennævnte 25 udvalgte Rekorders Sex (6) Ti Tommer Rekorders efter Valg. Dette Tilbud gælder ligeledes med begge Maskinerne.

"LIBERTY" (VORT EGET VAREMÆRKE) FAAS KUN HOS

BRODEGAARD BROS. CO.

16th and Douglas Sts.

Omaha, Nebr.

DANSKE BØGER DER EGNER SIG TIL JULEGAVER

FRANK NORRIS: POLYPEN.

En mægtig Samfundsskildring fra California, hvor Hvedens spændende Saga udspilles i vor Tid. Denne Roman er skrevet af en af det unge Amerikas ypperligste Forfattere, og den giver et Billede af Tilværelsen i den nye Verden, som det kun er givet faa Mennesker at tilægge sig gennem egen Erfaring. Man lærer en Række virkelige Mennesketyper at kende, og at følge deres Skæbner er paa en Gang underholdende og lærerigt. Oversættelsen er udført af Forfatteren John V. Jensen. Bogen er meget solidt indbundet med Titeltbillede paa Forsiden, ialt 343 Sider, portofrit \$1.25.

HALL CAINE: SYNDEBUKKEN.

Den verdensberømte engelske Forfatters seneste Bog foreligger her paa Dansk oversat af Aslaug Mikkelsen. Det er en klog og veludarbejdet Roman om Marokko — det Land, hvis Skæbne har spillet en alvorlig Rolle i den europæiske Balance, og indenfor hvis Grænser der udspiller sig et bevæget og malerisk Folkeliv. I stærkt Bind med Titeltbillede, 303 Sider, portofrit \$1.25.

ROBERT HERRICK: EN AMERIKANSK BORGERS ERINDRINGER.

Trods al den Polemik og Kritik af Kapitalister, som den amerikanske Læser opvartes med i Pressen, tilegner kunde de færreste Læsere sig en virkelig Forstaaelse af en saakaldt "selfmade" Mands Ejendommeligheder og Livssyn. Men netop et saadant interessant Billede giver Forfatteren os i denne Bog, som er oversat af Holger Trautner. Fra hjemløs Vagabond til Millionær og Medlem af U. S. Senat — det er den Bane, som denne Roman betegner. Solidt indbundet, 293 Sider, portofrit \$1.25.

DEBET OG KREDIT.

Af Gustav Freytag. (529 Sider). En virkelig god og fint udarbejdet Samfundsroman. Smukt indb. \$1.25.

ET FOLK I KRIG.

Af Karl Larsen. (328 Sider). Ved Slesvigs Genforening faar denne ægte danske Bog ny Aktualitet, idet den tegner et Billede af Stemningen i det danske Folk under den ulykkelige Krig i '64. Smukt indbundet \$1.25.

VILHELM BERGSØE: FRA PIAZZA DEL POPOLO.

(582 Sider). Denne velkendte og ægte danske Stor-Roman er atter paa Lager. Læsere, som har spurgt om den før, bedes indsende deres Ordre igen. Smukt og solidt Bind \$1.50.

SELMA LAGERLØF: GØSTA BERLINGS SAGA.

(455 Sider). Den navnkundigste Bog, som Sverigs mest berømte Kvinde har givet Verden. Elegant Pragtbind \$2.85.

VED NYTAARSTID I NØDDEBO PRÆSTEGAARD.

Endelig er der udkommet et nyt Oplag af denne højt skattede Bog, som saa hyggeligt og inderligt tegner et Billede af den gode, gammel-dags danske Præstegaardsidyl. Bogens rige Lune og kloge Fremstilling af virkelig dansk Dannelse har skabt den et Marked Slægt efter Slægt. 348 Sider i Stilfuldt Bind med Guldtryk, portofrit overalt \$1.85.

Carl Aller's Ill. Familie Journal

Abonnementsprisen er fra 1ste Oktober steget til \$5.75 pr. Aargang. Bladet koster nu i Danmark 25 Øre, hvortil kommer den ugentlige Porto.

Abonnement kan tegnes hos Undertegnede og besørgeres prompt; dog hengaar der 4—5 Uger før det først Nr. naar Holderen, og derefter regelmæssigt.

SAXO GRAMMATICUS: DANMARKS KRØNIKE.

Solidt indbunden, stort Format, 600 Sider, rigt illustreret., portofrit \$3.75.

Heri findes Saxo's Optegnelser og Sagaer fra Vikingetiden og op til Valdemar Sejrs; Billederne er udførte af Kunstneren Louis Moe. Oversættelsen og Bearbejdelsen af Frk. Winkel Horn.

Samme Bog med Læderryg og Hjørner: portofrit \$4.75.

BROWN BLOCK

AXEL H. ANDERSEN

OMAHA, NEBRASKA

I. SOM HAR SANKET — !

I, som har sanket Spaaner
Med Flid til en Broders Baal
Og brygget af Nid og Malurt
En bitter, giftig Skaal. —
    Som ej med Ord og Daad
    Mildned en Broders Graad —
I som har misbrugt Hjertets
Evne til Kærlighed,
Kom og annammer Julens
Forløsende, dybe Fred.

I som haardhjertet vendte
Jer Ryg til Næstens Nød,
Men haabed at finde Aflad
I Kirkens brede Skød. —
    Har Tro paa Arvesynd
    Gjort Blodets Farve tynd? —
I som til daglig brugte
Skriften som Skalkeskjul,
Kom og tvæt Eders Hænder
I Ønsket om glædelig Jul.

I som har kendt til Angsten,
Der næres i Tvilens Dyb
Og vaandet Jer ved at trædes
I Støv som jordisk Kryb. —
    Hvem Nadver eller Daab
    Aldrig gav Trøst og Haab. —
I som har maattet svælge
Kalken i Sorgens Land,
Kom og annammer Freden,
Som overgaar al Forstand.

I som har evigt længtes
Mod Vandring paa Stjerner Sti,
Som trygled Lykken at standse,
Men saa den gaa Jer forbi. —
    Tro eller ikke Tro,
    Blot Hjertet finder Ro —
I som med Suk saa Barndoms-
Drømmene vejres hen;
O, vend Blikket tilbage!
O kom! — og bliv Børn igen.

HERLUF T.

DEN SÆLSOMME GÆST

Et Jule-Æventyr af "Piazza del Popolo's" Forfatter.

DER laa en kold og klar Decem-beraftens Aande hen over det frosne Landskab.

Under de lange, kuppeformede Banker, hvis brune Lyng havde taget sig et Stænk med Sneens Pudderkvast, laa Aaen, stivfrossen og blank som et venetiansk Rococo Spejl, snoet i uregelmæssige Bugter og Vindinger. En tæt Bræmme af brune Rør kransede dens Bredder, hvor Fladisen havde skruet sig op som Dynger af sprængte Ruder, og i Sivene hang Rørsangernes lette Reder, stoppede med Sneens Edderdum, ventende paa Vaarens Vind og Vaarens Varme for atter at gyngede de muntre Musikanter fra Syd.

Men det var der længe til — thi det var Juleaften.

Øde og bar, i tavs Ensomhed laa den frosne Aa og de oversvømmede, rimhvide Enge. Kun under Vandmøllerenes Sluse hørte man Vandet sive med en sukkende Lyd, og højt oppe, tegnede skarpt mod Vinterhimmels Graa, trak en Flok sorte Krager skrigrigende afsted mod Randbøl Kirke, hvis kamgavlede Taarn alt havde aabnet sine Glamluger, saa at man øjnede den store Kirkeklokke, Egnens Stolthed, som en kronet, metalgrøn Broncehjul, parat til at slaa Visiret op, og raabe ud i Natten med sin Malmtunge: "Døden er død! Frelseren lever!"

Langt ude i Rummet, hvor Aaen næsten videde sig ud til en Sø, kom en enlig Skikkelse tilsyne. Den lodne Hue sad tæt ned i Panden, det tykke, lyse Skæg var pudret hvidt af Rim, den hjemmesyede Vadmelstrakke var knappet tæt, og under de langskaffede Støvler, hvori de graa Benklæder var stukne ned, glimtede et Par hjemmegjorte Landsbyskjøtter, hvis brede Jern satte dybe Furer i den jomfruelige Is. Med begge de tætknyttede Hænder holdt han fast om et forsvarligt Egespir, og alt som han løb, under stedse voxende Hurtighed, søgte hans Blik den store Kirkeklokke i Taarnet med et spændt, anstrengt Udtryk, som viste, at han og Klokken maatte have noget med hinanden at gøre, at de var et Par gamle Venner, der ikke længere kunde undvære hinanden.

Og det kunde de heller ikke; thi han, der løb saa Sveden i stivfrosne Perler glimtede i hans Skæg, var Rasmus Ringer, vel kendt i Landsbyen som den, der nu i tyve Aar havde svunget Rebet, naar Kirkeklokken med sin Malmrøst kaldte Barnet til Daaben, Oldingen til Graven, Ungkarl og Pige til Bryllupets festlige Glæde.

Altid havde Klokken i taktfaste Svingninger runget under det vældige Ryk af hans jernstærke Arme. Skulde den nu, en Juleaften, miste sit Mæle? — Skulde den hænge tvær og tavs, naar den nye Præst første Gang samlede Menigheden om sig paa Aarets festligste Aften? — Skulde det spørges, at Randbøl Klokke, der ellers hørtes vidt over Heden, havde faaet Forfald?

Nej! — Vel havde han været i lovligt Ærinde. Vel havde han lydt sin døende Moders Røst og siddet taareblændet ved hendes fattige Seng; men komme for sent til Tjenesten? — Nej, det skulde ingen sige ham paa, og han knugede de stærke Næver fastere om Egespiret, Skøjterne skar Isen, saa den i Snedun føg bort under hans Fødder.

Bag ham, langt ude i Vest, sank Solen, kold, frossen og bleg, langsomt ned mod Hedens Rand. Den dannede ingen Aftenrøde; ingen røde Luer

blussede, som ellers, paa Kirkens smaa, blyindrattede Ruder. I kold, klar Glans lyste Kirken aeroppe fra Randbøl Banke, og under den laa Landsbyen, lunt og blødt, en Række Sneduns Augtereder, vogtede af Kæmpen paa Banken.

Nu gik Solen ned! En frysende, kold, hastig utagende Skumring fulgte efter. Den store klokke, der før havde skinnet malakitgrønlig i Solstraalens skarpe Belysning, blev nu blygraa. Dens Omrids flød mere og mere sammen med Aftenhimmels blygraa, fremvæltende Sneskyer. Det var, som tabte den først sin Krone, derpaa sin Form — snart efter kunde Rasmus ikke engang se, om Glamlugerne var aabne eller ej.

Og med Aftentaagen kom en klam, frossen Fornemmelse over ham. Vilde hans gamle Moder leve? — Vilde han faa Afsked, hvis han kom for side? — Han havde jo fire Børn! — Og atter rasede Skøjtejernene mod Isen, atter føg den i hvide, røstskaarne Snedun bort under Skøjternes Blink — han hørte Vinden hvine forbi sig, fløjtende en skærende Melodi.

Hvem skulde ringe, hvis han ikke kom?

Smeden? — Aa, nej, han var jo Socialist, og troede mere paa Panden end paa Vor Herre. Men hvis han ikke vilde? Hvad saa? Saa var der jo ingen, som havde Kræfter dertil, uden Slagteren; men han var saa fin, at hans Kone var Frue — det gik ikke!

Rasmus Ringer standsede et Øjeblik, tørrede Sveden af Panden med den lodne Vante, og spændte den ene Skøjterem, som Farten havde slappet.

Nu var det næsten mørkt. Randbøl Kirke tonede svagt i graalig Dis, og Aaens Rør syntes en fløjls-gul Bræmme om et stivfrossent Liglagen. Rasmus Ringer begyndte at fryse, han satte atter i med ilende Fart.

Da syntes han, at han hørte det sukke langt borte, langt bag sig. Et dybt, stønnende Suk.

Han vendte Hovedet, men saa intet.

Da klang atter det samme hule, stønnende Suk, som naar Isen knuges i Frostnattens Favn, og nu hørte han Klang langt borte, Klang af Skøjters rappe Jern, som i taktfaste, staaalhærdede Slag skar Aaens frosne Flade i rasende Fart.

"Hvem løber mon paa denne Tid her?" mumlede Rasmus Ringer og tog Egespiret til Slag i Løjre Haand. "Jeg maatte jo have set ham for længe siden. — Hvem der?"

Raabet gjaldt en stor, en vældig Skikkelse, der ligesom en Sky kom rullende frem gennem Skumringen.

En sælsom Skikkelse, som var den født af Vinternattens Mulm og Aaens frosne Taage, uden bestemte Former, uden faste Omrids, flydende sammen med Mørket, og dog skjelnende sig ud fra det ved en mat Glans, lig graalighvidt Atlask, slængt over nattesort Fløj. Den side Kappe skjulte alle Legemets Former og flød bagtil ud i bølgende Slør. Op over Hovedet drog den sig som Graamunkens Hætte, dølgende Ansigtet, og kune givende Rum for et Par store, tomme Øjenhuler, bag hvilke intet Blik lyste. Slængt over venstre Skulder laa en gammel og rusten Le, skarpslidt ved idelig Hvæssens i Tidernes Løb.

Rasmus Ringer standsede med et Ryk.

Der gik en knugende Kulde ud fra denne Skikkelse, som var den et af Atlanterhavets Isbjerge, og denne Kulde trængte ind til Marv og Ben.

Rasmus Ringer syntes, at hans Blod blev til Is.

"Hvem er Du?" skreg han i Rædsel og veg til

Side for Skikkelsen, der truede med at løbe ham over Ende.

"Opløseren!" svarede Kæmpen med klangløs Røst. "Jeg kommer fra din Moder."

"Hvad vil Du?" stønnede Rasmus, og veg ind under Rørerens Bræmme.

"Hjælp Dig med Randbøl Klokke. Du mægter næppe at naa den selv. Snart bliver det Nat."

Rasmus Ringer løb endnu længere ind under Rørene; men Skikkelsen strakte Armene ud, rakte Leen imod ham og sagde: "Hold den, mens jeg binder mine Skøjter!"

AXEL ANDERSEN—X-MAS—TWO

Rasmus strakte afværgende Haanden ud, og Skikkelsen kastede Leen over i den.

Vel var Rasmus en stærk Mand; men denne Le var ham dog for tung. Den faldt i hans Haand som et Bjerg af Bly; forgæves stræbte han at holde igen. Det var som lammedes hver Muskel i hans Arm, som sugede Isen dette Vaaben til sig med ubøjelig Styrke.

Han slap den med et Skrig. Leen svingede over mod den knælende Kæmpe. Dens skarpe Blad huggede klingrende i Isen — det lød, som gik der et Dødsstak hen over Fladen.

I samme Øjeblik brast Alt. I høje Sprøjt slog Vandet sammen om Rasmus Ringers Hoved, og da han atter dukkede op, saa han Taagekæmpen glide frem over de løste Vande, der stivnede til Is, hvor han foer frem.

"Frels mig!" skreg han og greb fat i Rørens frosne Stappe.

"Frels Dig selv!" klang det hult over Vandet. "Jeg frelser Ingen — men over din Grav skal jeg ringe!"

Og medens Rasmus kæmpede Dødsangstens Kamp, medens han skar sig paa Flager af bristende Is, rev sig paa troløse, vigende Rør, saa han den sælsomme Skikkelse glide fremad, lig en Taage, til den tabte sig i Mørket.

I det samme stødte hans ene Skøjte haardt mod noget i Bunden.

Det var en Sten.

Rasmus rejste sig paa den ene Fod, satte af mod Stenen med et vældigt Sæt, og naaede at faa Tag i Aaens frosne Brink. Han hævdede sig op i Armene, kastede sig med Brystet ind over Land — saa kunde han ikke mere. Alt blev mørkt, alt blev stille omkring ham.

I Præstegaardens lave Dagligstue var der endnu ikke tændt Lys. Matte Reflexer fra Vinternæen i Gaarden kæmpede med en svag Lysstriben fra den aabne Dør til Havestuen, hvor den lille Præstefrue var ifærd med at pynte et Juletræ til Sognets Fattige ved Skæret af et enligt Lys. Op og ned ad Gulvet gik med urolige, nervøse Skridt den unge Præst, hvis luvglatte Kjole vidnede om, at han var ny i Kaldet. Han saa hverken til sin blege unge Hustru eller til Juletræet — hans Blik havde et indadvendt, aandsfraværende Udtryk, som var han helt borte i den Prædiken, han ret snart skulde holde.

"Hvorfor ringer de ikke, Arnold?" lød hans Hustrus Stemme inde fra Havestuen.

"Ringer? — Hvad siger Du, Elise? Det har jo ringet hele Tiden," svarede Præsten, som med et forstyrret Udtryk foer op af sine Betragtninger.

"Det maa være for dine Øren," lo den lille Præstekone. "Jeg har ikke hørt en Lyd, og Klokken er snart fire."

Præsten stirrede paa den gamle Bornholmer, et

Arvegods fra hans Formand, og udbrød: "Ja, skam faa Katten, har du Ret! Klokken er næsten fire. Hvor bliver Rasmus Ringer dog af?"

Døren ud mod Køkkenet aabnede sig, og Jokum Gaardskarl kom listende ind paa Hosesokker. Han kom saa underlig lydløst, havde saadant et Jobs Udtryk i sit Ansigt, at det uvilkaarlig gav et Sæt i Præsten.

"Hvad er der i Vejen, Jokum?" spurgte han. "Du kyser jo Livet af os!"

"Ja, det maa vor Fa'er nok sige," mælede Jokum. "For lige nu var der Bud fra Morten Vandmøller, at de havde trukket Rasmus Ringer op af Aaen ved Slusen."

"Er han druknet?" udbrød Præsten.

"Næ, inte saadan rigtig; men han er svært bleseret af at ligge og jaske med Isbrokkerne i Aaen. Han kan ikke ringe denne Side Nyaar skulde hilse og sige."

"Men hvem skal vi faa til det? Vi kan da ikke samles en hellig Ju.eaften uden at Klokken kalder til Kirke? — Kan Du ikke ringe?"

"Næ, det kan jeg ikke, desformelst hun er meget for svær. Randbøl Klokke er den knøveste Klokke, der findes. Dertil er jeg meget for lille."

"Er her da ikke en kraftig Mand i Sognet? Du talte jo noget om ham, Smeden fra Vængehusene?"

Jokum Ansigt antog et ubestemmeligt Udtryk, idet han sagde: "Han? — Jo han kunde magelig ringe baade til Aftensang og Fropræken med, om han vilde. Men han gør'et inte — det tør jeg holde min Hue paa og det, som er under den."

"Hvorfor ikke?"

"Næ, for jeg skal sige vor Fa'er, som jo itte er ret kendt her paa Egnen, Christen Smed er en rigtig Ateismus, og saadan En rører inte ved Kirkeklokke, mindst en Juleaften — næ, Mænd om han gjør!"

"Hvad er han?"

"En Ateismus og Sjoselist," gentog Jokum med Eftertryk. "Det maa vor Fa'er da vide, hva' er!"

"Herre Gud, Elise," sagde Præsten og vendte sig mod den aabne Dør, "skal vi da lade vor første Højtidsaften begynde uden Juleklokkens Klang. Det synes mig et ondt Varsel!"

Den lille Præstekone gik lige hen til Jokum, tog ham bestemt ved Skjorteærmet og sagde: "Jokum! Husk paa, hvad Helligaften det er, og saa saa ned til Smeden og sig ham fra min Mand, at han maa ringe, for vor Frelseres Skyld, selv om han ikke troer paa ham. Hvor boer Smeden — er det langt herfra?"

Jokums Ansigt fortrak sig til et bredt Grin.

"Langt herfra?" gjentog han nølende. "Næ, saa møjet langt herfra er det da itte, desformelst Kroen ligger lige ret bag om Præstegaardens Have. Der synger Chresten Smed altid sine Salmer, hvad enten det er Jul eller Paaske."

"Løb derhen, Jokum! Skynd Dig alt, hvad Du kan — der er kun en halv Time tilbage. Sig ham, at han skal blive godt betalt," lagde hun hviskende til, just som Jokum vendte sig for at gaa.

"Elise!" udbrød den unge Præst, "det skulde Du ikke have sagt. Hvad maa han tro om mig. Lad ham ringe, om han vil, eller lad ham fare, hvis han ikke har Hjerte for Julen; men købe ham — Elise! — Hvor kunde Du sige det?"

"Fordi jeg holder saa meget af Dig, Arnold," hviskede hun, halv ulykkelig; "men mest fordi Du tog det for et ondt Varsel — jeg vilde frie Dig derfra."

"Det var Uret af mig. Man skal ikke tage Varsel af noget uden Gud; men man skal heller ikke købe nogen til hans Sag. Jeg venter mig intet godt af dette."

Den lille Præstekone saa bedrøvet paa ham og gik tavs til sit Juletræ; men ikke en Blomst kunde hun nu faa til at sidde. Præsten gik som før, men endnu mere nervøs, op og ned ad Gulvet i den store, skumle Stue. Da slog Bornholmeren et skingrende Kvarterslag. Døren gik op, og der stod

igen Jokum Gaardskarl paa sine tykke, uldne Sokker; men han saa just ikke oplivet ud.

"Hvad svarede han?" spurgte Præsten.

Jokum kigede sig i Hovedet.

"Naa, hvad sagde han saa?" gentog Præsten utaalmodig.

"Skal jeg sige det saadan med hans egne Ord," spurgte Jokum betænkelig.

"Ja vist! Netop!"

"Ja, saa bad han hilse vor Fa'er og sige, at for ham kunde vor Fa'er rejse og ryge ad nede Helvede til, helst i denne Uge, og saa raabte han etter mig, at før han vilde ringe Randbøl Klokke, før vilde han tage Livtag med Døden fra Lybæk. Ja, det svarede han."

"Der kan Du se, Elise!" sagde Præsten og gik ind i sit Studereværelse.

Den store Krostue laa i usikkert Halvlys, dannet af en osende Petroleumslampe under Loftet, et Par Spiddelys paa det lange Skænebord, og Flammen fra den mægtige Bilæggerovn, der af og til rakte Tunge, naar den Bunkke Klyner, hvormed der var fyret, udviktede alt for meget af deres svovlholdige Damp. Rummet selv var fyldt med en vammel Os af Petroleum, Brændevin og "smaa Sorte," tilsat med en stikkende Damp af Tørvens Svovlsyrling; men intet af dette syntes at genere de talrige Gæster, som paa forskellig Vis tog sig en lille Opstrammer, inden de i samlet Trup begyndte at vandre til Kirken.

De fleste sad spredte, men en større Gruppe havde dog samlet sig om Chresten Smed, der i Skjorteærmer og med en Sælkskindshue paa Hovedet præsiderede for Enden af Krostuens firkantede, fedtede Bord, hvor Ringe af Øl og Brændevin soled sig i Lysskæret.

Chresten Smed hørte aabenbart til Sognets første Karle. Det svære, men lavpandede Hoved var overgroet med et stridt, kuldsort Haar, der fik Sælkskindshuen til at sidde paa Sned. Ett stort, kruset Skæg flød i Et med det, og gennem den aabenstaaende Skjorte saa man en Underskov af Sælkskindshusen til at sidde paa Sned. Et stort, sigt Udtryk hvilede om den brede Mund med de røde, opsvulmede Læber. Resten af Ansigtet var sværtet af Sod, fedtet af Sved, og naar han vendte Øjnene, saa man mere af det Hvide, end egentlig klædeligt var. Ud af de halvt opsmøgede Skjorteærmer stak et Par muskelstærke Arme med svulmende Aarer; den højre Haand omfattede et vældigt Ølkrus, og idet han daskede det i Bordet, saa Øllet sprøjtede ud ad Tuden raabte han med hæs Stemme: "En Omgang "Punser" Stuen rundt! — Niels betaler!"

"Næ' Gu om Niels Peersen gør!" sagde en tyk Bonde meget bestemt.

"Er Du bleven hellig, Niels?" spurgte Smeden med et Grin.

"Næ — men jeg skøtter ikke om at punse lige før jeg skal i Kirke."

"Hvem siger, at Du skal i Kirke. Vi kan jo lige saa godt synge vor Julesalme her. Heida! Puns Stuen rundt! — Det er mit Offer til Præsten."

"Kan Du nu ikke lade ham være, Chresten? Han har jo ikke gjort Dig noget," sagde Niels lavmælet.

"Det kan Du sige, at Du ikke ved," raabte Smeden hidsig. "Jag hader det sorte Rak som Pesten."

"Du er jo selv sort," indvente Niels.

"Ja udvendig, men ikke der," og Chresten gav Niels et Stød i Hjertekulen, saa at han røg bag over Bænken.

"Kan Du ikke holde Fred en hellig Juleaften, Chresten?" spurgte Værten, og bevægede sig i en stor Bue uden om Smeden. "Du gjorde bedre i at gaa op og drage Klokken, end sidde her og yppe Klammeri."

"Drage Klokken!" vrængede Chresten. "Drage Klokken? Gid Præsten maa faa dens Knevel i sin forbandede Hals paa den hellige Juleaften! Hørte

Du ikke, hvad jeg svarede, da der kom Bud fra den skinhellige Rad?"

"Jeg skøtter ikke om at høre det, Chresten."

"Ja, men det skal Du, og det skal I andre med, for saa ved I, hvor I har mig. Jeg bad Præsten rejse ad Helvede til, og saa lod jeg ham vide, at før jeg vilde ringe Randbøl Klokke, før vilde jeg tage Livtag med Døden selv. Ja, det sagde jeg, Chresten Smed!"

Der faldt et Slag i Bordet saa haardt, at Ølkruset vendte sig, og Ruderne klirrede. Døren bag ved Smeden sprang op; en iskold Trækvind strøg ind og truede med at slukke baade Lysene og Lampen. Smeden rakte Haanden bag ud for at lukke Døren, men fik Fingrene til sig i en Fart, som havde han brændt sig.

"Hvad Fanden er det?" raabte han og vendte sig mod Døren.

Alles Blik gik i samme Retning.

Paa Tærskelen stod en sælsom Skikkelse, gammel, graa, krumbøjjet, med en rusten Le over Skulderen, og klædt i en sid Kappe, der skjulte alle Legemets Omrids.

Var det, fordi Lysene flimrede i Trækvidden? Men Ingen i Stuen kunde rigtig faa Rede paa, hvordan den Fremmedes Ansigt saa ud.

Det var, som laa der et Spindelvævs Traade hen over det og udviskede de enkelte Træk. Man kunde blot se, at det var meget indfaldent, meget blegt. Det lavedes ikke ved noget Blik. De store, mørke Øjehuler saa ud som var de tomme.

Uden at mæle et Ord satte den Fremmede sig mellem Smeden og Bilæggerovnen.

Chresten hummede sig uvilkaarlig og sagde, ganske mod Sædvane: "God Aften i Stuen!"

Intet Svar.

Den Fremmede rystede sin Kappe. Det var, som føg en Snestorm gennem Stuen.

"Det er en farlig Kulde, I fører med Jer," sagde Christen og hummede sig end yderligere. "Hvor kommer I fra?"

"Fra Graven," svarede den Fremmede.

Stemmen var klangløs.

"Fra Aarhus? ("Graven" er en Gade i Aarhus). Saa er vi jo Byesbørn?"

En sprukken, skrattende Lyd lød fra den Fremmedes Læber. Det lød som tørre Knokler, der rangler i en Gryde.

Var det Latter?

Chresten grundede et Øjeblik derover, inden han spurgte: "Hvad er din Haandtering?"

"Hverver!"

"Hvortil?"

"Til den uddødelige Arme. Har Du Lyst at tage mod Haandpenge?"

"Næ, jeg er en bestemt Modstander af al Slags Soldateske, og har desuden stillet for mig, saa jeg skal ikke ha' noget af den Militarismus. Hvem skulde jeg ellers slaas for?"

"For Livet!"

"Gør Du det?"

"Nej, jeg dæmper det. Jeg er Lyseslukker."

"Ja, ser man ret, hører Du vel til Gensdarmene," sagde Chresten arrig. "For er Du ikke blaa, saa er Du da graa nok til det!"

"Du har Ret — jeg hævder Livets Orden. Der er ikke den Mand saa stærk, det ender jo med, at jeg tager ham i Nakken og sætter ham ud af Spillet."

"Det kan Du, Pinedød, prøve paa med mig!" raabte Chresten, "saa skal jeg, min Salighed, sparke Dig ind i Midten af næste Uge. Nu bandte Chresten Smed!"

Den samme sprukne, skrattende Lyd hørtes paa ny — denne Gang meget tydeligt.

Jo, det var Latter, og Chresten sagde, idet han rejste sig:

"Hvem griner Du ad, din Graamunk? Hva'! — Tør Du kaskesens ta' Livtag med mig? Jeg har kastet baade Slagteren og den stærke Mand fra Grenaa."

"Tør du?" spurgte den Fremmede.

"Kom an!" raabte Smeden. "Den, der dratter, gi'er Stuen rundt!"

Den Fremmede rejste sig langsomt. Nu først saa Bønderne, som med spændt Opmærksomhed havde lyttet til Tvisten, at han var lige saa høj, og mulig bredere end Chresten. Denne smøgede sine Skjortæærmer op, saa at de svære, lodne Arme kom til Syne.

"Kom an!" raabte han og bredte Armene ud.

"Hold den, mens jeg tager min Kappe af," sagde den Fremmede og rakte Leen hen mod sin Modstander.

"Sikken et Skrabejern," lo Chresten haanlig. "Du høster maaske paa Omgange?"

"Netop!" svarede den Fremmede hæst og slap Leen, som med en skarp Klang faldt over i Chrestens Haand. Smeden gjorde en Bevægelse, som om en Kugle havde ramt ham. Med begge Hænder klanrede han fast om Leens Skaft, gled forover, rykkede igen, som tumlede han med en for tung Byrde. Pludselig gled Benene under ham. Han sank forover; Leen foer ud af hans krystende Hænder, ramte Bilæggerovnen og skar dens øverste Hjørne af, medens Chresten selv faldt næsegrus mod Jorden.

En tæt, svovlet Røg stod ud af det gabende Hul, og i det Samme gik en susende Trækvind gennem Stuen, saa at Lampen og Lysene slukkedes derved. Et dybt Mørke, en kvælende Os opfyldte Krostuen, hvis Gæster forfærdede tumlede mellem hverandre.

"Satan!" brølede Chresten og huggede i Gulvet af Arrigskab.

"Luk op! — Vi kvæls!" raabte en Stemme inderst ved Ovnens. "Lys! — Tænd Lys!"

Vinduerne smækkedes op udimod Kirkegaardsmuren, som løb paa den anden Side af Vejen. En tæt, graalig Damp stod ud ad Vinduerne og hvirvledes som en opløst Skypumpe hen over Kirkegaardens Mur. Her drog den sig sammen til en gulgraa, forreven Sky, som lidt efter lidt tog Form af en ubestemt, svævende Skikkelse, der tegnede sig skarpt mod Kirketaarnets hvide Kalk i Vintersneens Reflexer. Den steg opad, indtil den naaede Glamhullerne; saa gled den som en Taageskygge ind gennem disse.

"Hvem Fanden var han?" raabte Chresten Smed, der rejste sig, just som Pigen fik Lysene tændte.

"Det var nok En, der var stærkere end Dig, Chresten Smed," grinede Værten smørret. "Det saa farlig grinagtigt ud, da Du rodede rundt med hans Kisteskaft — men hvad er det? — Har du slaaet Hjørnen af Ovnens, Chresten?"

"Næ, det var justement det Kisteskaft, der gjorde det. Kan Du begribe, Jesper hvem det var?"

"Aa, det var vel saadan en Taskespiller fra Kjøbenhavn. De kan jo gøre alleslags Kispuds. Han sætter nok det Hjørne paa, naar han kommer igen."

"Det skal ellers jeg nok gøre, for jeg er da Smed her i Byen," sagde Chresten. "Det er forresten, som var det skaaret af med en Kniv. Men Et siger jeg Dig, Jesper! Træffer jeg den Gensdarm igen, saa sla'er jeg ham ihjel."

"Ja, Du ser mig ud til det," grinede Værten. "Du er ganske hvid i Kinderne. Se Dig i Spejlet, Chresten! Du ser ud, som havde Du haft Ligfald."

Medens Smeden med en betænkelig Mine mønstrede sig selv i det gamle, vandplettede Spejl, der udgjorde Kroens eneste Luxusartikel, hørtes pludselig en underlig Klang ovre fra Kirken. Alle Kirkegængerne ude paa den snelagte Vej studsede og saa op mod Taarnet — en Klang lød ud fra Glamhullerne, som hvæssedes der en Le.

"Hvad Fanden er det?" raabte Smeden med Hovedet ude ad Vinduet.

"Det ved jeg itte; men der er nogen oppe i Taarnet," svarede en af Bønderne ude paa Vejen. "Se nu! — Se! Klokkeren rører sig."

Der lød et svagt vibrerende, dumpt Klokkeslag

gennem Luften. Saa fulgte endnu et, men saa tog Klokkeren Fart. Man saa dens irrede, metalgrønne Hulning svinge ud ad Taarnets Glamhuller i stedse voxende Flugt; man hørte Axen knirke og hvine under dens vældige Svingninger, man saa den tunge Knevel hæve og sænke sig som en sort Metallunge — men Klokkeslagene selv lød matte, dumpe, med en sørgmodig, sønderreven Klang, som ringede en sprukken Kæmpeklokke til Lig.

Der gik en uforklarlig Angst, næsten en Gru gennem den festligklædte Skare, som fra Vejen nu havde søgt ind paa Kirkegaarden. Alt laa saa øde, saa, koldt, saa vinterdødt — og saa disse Toner!

Var det den gamle, kære Randbøl-Klokkes Julehilsen? Aldrig havde nogen hørt den klinge saaledes før. Det maatte være "Utingen" selv, der var røgen i Taarnet.

"Hvem er det, som ringer deroppe?" hørte man en fast og myndig Stemme spørge.

Det var den unge Præst, som for første Gang betraadte Kirkegaarden. Hans Skikkelse tegnede sig høj og rank, dobbelt sort mod den hvide Sne.

"Hvem ringer deroppe?" gentog han og lod sit spørgende Blik glide hen over Forsamlingen.

Ingen svarede.

Alles Blik rettedes i aandeløs Tavshed mod Taarnets Glamhuller. I den vage Reflex fra Kirkegaardens Sne saa det ud, som om en mægtig graa Skikkelse tegnede sig i Glamhullet med oprakte Arme.

"Jo, Gu' er det ham! Gu' er det Gensdarmen!" brølte Chresten Smeds raa Stemme henne ved Kirkegaardslaagen. "Af Vejen, Folkens! Lad mig komme derop, saa skal I se, hvor jeg skal varpe ham ned som en Taarnugle."

Den halvdrukne Smed fægtede om sig, som vilde han med Magt bane sig Vejen gennem Kirkegaardens Skare. Den veg for hans brutale Albstød, men Præsten gik lige imod ham og sagde:

"Her har I intet at gøre Chresten Smed! Her raader kun Herren og hans Tjener."

"Aa, Fanden i Vold baade med Herskabet og Lakaien!" skreg Chresten og skubbede Præsten til Side. "Jeg vil op i Taarnet for at se Klokkeren efter — det er nu min Bestilling."

Ytringer af Harme hørtes fra den forsamlede Skare; men ingen vovede at standse Smeden — dertil kendte man hans Kræfter for godt.

Præsten var bleven ligbleg; men han fattede sig og sagde: "Lad ham gaa! Han træffer vel En, der er stærkere end han, og for hvem han maa bøje sig. Men I, som venter paa Julens Evangelium, kom med mig, saa vil vi samles i Guds Hus og fejre den Nat, hvor Livet lærte Døden at vige."

Præsten skred foran. Menigheden fulgte efter. Snart genlød den stille Kirke af Orgelets Klang.

• • •

Et Virvar af gamle, brøstfældige Stiger, et Kaos af Bjælker paa Kryds og Tvers, som Traadene i en gigantisk Edderkops fangende Spind, alt løbende snævrere og snævrere sammen for at ende i den mægtige Bjælkekappe, der bar Klokkeren og Tag — saaledes saa det Indre af Randbøl Klokketaarn ud, som det den Juleaften laa, snart hylende sig i tæt Mørke, snart trædende frem i det vage Halvlys, der stjal sig end fra Gluggerne i de alentykke Mure.

Øverst oppe under Klokkeren løb en indvendig Vægtergang langs med Taarnets fire aabne Glamluger, og her stod den graa Skikkelse, taageagtig dukkende frem i Halvlyset, dragende Klokkens Reb saa let, som Barnet leger med en Rangle.

Dybt nede fra Taarnet hørtes Prusten og Stønnen, Skjældsord og Eder. Men Skikkelsen agtede ikke derpaa; den vedblev at ringe, saa Taarnets Mure dirrede.

"Saa hør dog op med den Helvedes Klemten, i Djævlens Skind og Ben!" brølede Chresten Smed, hvis sorte Hoved viste sig over Trappens øverste Trin.

Intet Svar.

Skikkelsen vedblev at svinge den store Klokke, som var den støbt af Glas.

Et ondt Smil fortrak Chresten Smeds Læber. Forsigtig tog han de sidste Par Trin af Trappen, listede sig i Halvmørket langs Vægtergangen, indtil han kom bag om sin Modstander.

Saa hævede han den knyttede, senestærke Næve højt i Vejret og lod den som en Kølle falde ned over Skikkelsens bøjede Nakke.

Det var et Slag, som vilde have kastet en Tyr ud over det lave Rækværk og ned i det mørke, gabende Dyb. Men her foer Haanden tværs gennem en isnende Kulde for at slaa Knoerne blodige mod Rækværkets Jern. Chresten gik forover, og maatte gribe til med begge Hænder for ikke at gaa samme Vej, som han havde tiltænkt sin Modstander.

"Daare!" sagde Skikkelsen. "Staa der!"

Chresten bandede en Ed og vilde rive sig løs; men begge hans Hænder krummede sig som i Stivkrampe om Rækværket. Det var ham ikke muligt at løsne dette Tag, skøndt han anspændte al sin Villiekraft derpaa.

Som en graalig Taage flød Skikkelsen hen gennem Rummet.

Det forekom Chresten, at den svang sig paa et Par graa, forrevne Vinger, der udbredte en dødelig Kulde, men i Mørket skjælnede han alt kun svagt. Skikkelsen flød sammen med den graa Vinterskumring, og kun, naar den svævede forbi Glamlugerne tegnede dens Omrids sig noget skarper mod Luften.

Chresten følte en stigende Angst, han vidste ikke hvorfor — men alt i Taarnet blev saa skummelt, saa mørkt, efterhaanden som de store Glamluger knaldedes i under Skikkelsens Haand.

Nu var der kun en tilbage.

Chresten følte en dødelig Rædsel ved at skulde lukkes inde i Mørket med denne graa, uforklarlige Modstander. Han gjorde et sidste, fortvivlet Forsøg paa at slide sig løs; men da dette mislykkedes, skreg han forfærdet:

"Aa, lad den staa!"

Skikkelsen lod Skoddet urørt, satte sig paa Glamlugens Karm og sagde spottende:

"Du har nok lært at bede?"

Det rasede i Chresten; men han vovede ikke at svare. En sammenbidt Forbandelse, en knust Ed var alt, hvad han mumlede ud i Luften.

"Kender Du mig?" spurgte Skikkelsen, idet han strøg Kappens Hætte tilbage.

"Nej!" skreg Chresten og ønskede, at han kunde faa Hænderne op for Øjnene, saa frygteligt var det magre Ansigt, der stirrede paa ham i Mørket.

"Kom og se mit Rige!" bød Skikkelsen med hæs Røst og vinkede ad ham.

Nu kunde Chresten løsne Hænderne; men nu just ønskede han, at de for evigt var bundne. Han vilde ikke hen til denne Taagekæmpe, der vedblev at stirre paa ham fra Glamhullets Karm, og dog maatte han. Det var som sugedes han derhen af en usynlig Magt, som drev en Luftstrøm ham lige i Skikkelsens Favn.

"Kom! sagde den og løftede ham som et Barn op paa sit Skød.

Christen vilde stritte imod; men han følte sig svag som en Olding. En dødelig Træthed, en isnende Kulde syntes at straae ud fra disse Arme, der favnede ham tæt og fast. Han lagde sit Hoved op mod Taagekæmpens Skulder og stønnede:

"Jeg dør!"

"Endnu ikke," svarede Skikkelsen med et hult Suk. "Se der!"

Og en mager, vissen, graableg Haand pegede ned imod Jorden.

Dybt nede laa Kirkegaarden, dækket af Sne, der i store Driver flød over Grave, af hvilke de sorte Kors med de visne Kranse ragede frem. Men for Chrestens Øjne var denne Sne gennemsigtig. Under den saa han Kiste ved Kiste, Grav ved Grav. Og i disse Grave skinnede gennem de sorte Kister de hvide Døde, hyllede i deres Liglagener,

liggende i dyb, evig Søvn med visne Roser i de knokkelgule Hænder.

Lag fulgte paa Lag — det var, som borede de sig ned i Jorden, bort fra Sol, fra Lys, fra Himmel, og dybest nede endte Alt i et ubestemmeligt, ravnensort Mørke, hvorfra en kvælende, raadden Stank steg op, forgiftende alt omkring sig.

“Det er mit Rige,” sagde Skikkelsen. “Der skal Du bo!”

“Nej! Nej!” skreg Chresten i Fortvivlelse. “Jeg vil ikke derned!”

“Du har selv valgt det,” sagde Skikkelsen og rejste sig med ham i sin Favn. “Selv har Du præket mit Riges Evangelium. Evtigt Mørke, evig Glemsel, evig Død! — Hvad klynker Du for? Følg med mig til mit Rige!”

Og Glamlugen lukkede sig under Dødens Haand.

Alt blev ravmørkt, og i dette Mørke følte Chresten, at han var som en bristende Boble i denne iskolde Herskers knugende Haand.

“Herre Jesus, frels mig!” skreg han i den vildeste Angst.

“Han frelser Ingen,” svarede Døden. “Han er jo ikke til!”

Chresten stønnede højt. Den iskolde Angstsved laa paa hans Pande. Dybere og dybere sank han nedad. Han syntes, Taarnet havde forvandlet sig til en bundløs Brønd.

Da var det, som stødte de pludselig imod Noget. Bølgende Orgeltoner brusede, løftede sig opad, steg i samlet Chor mod Himlen, og han følte, at de ligesom standsede Dødens mægtige Vingelag. Han sank ikke mere.

Under ham klang Menighedens gamle Jule-salme:

Al vor Nød er svunden,
Thi i Nat er funden
Vej til vor Jord Guds enbaarne Søn.
Mørkets Magt er knækket,
Dødens Vinge stækket,
Alt aander Liv i Tro, i Haab og Bøn!

Det var den gamle Ambrosianske Pilgrims-melodi, der klang ham imøde, Blanding af Salme og Slagsang. Chresten havde hørt den som Ung, huskede den fra en frisk Foraarsdag, da han havde havt Bryllup, og Gæsterne drog gennem den nys udsprungne Bøgeskov.

Han vaandede sig under disse Toners betagende Magt. Han sukkede dybt, og Sukket blev besvaret ved hans Side — det lød som et Døds-suk.

Og atter klang det dybt nede under ham:

“Født i Jordens Dale,
Han til Himlens Sale
Selv vil os føre med Hyrde-Haand.
Alt, hvad Mørket øder,
Det i Lys genføder,
Han, Livets store Kærlighedsaand.”

Der lød atter et dybt klagende Suk, næsten som en Stønnen, og Chresten følte, at de iskolde Arme, der tidligere jernfast havde omsluttet ham, begyndte at slappes. Flugten gik langsomt, og en dæmpet Stemme hviskede: “Du bliver mig for tung — hvor vil du hen!”

“Op! Opad — til Lyset!” stønnede Chresten og kiamrede sig til Skikkelsen; thi det kom ham for, at den stod i Begreb med at tabe ham.

Atter brusede Orgelet, atter klang Sangen; den zonedes nu svagt, langt nede:

“Slip, o Død, dit Bytte!
Ej det kan dig nytte
Længer at stride mod Lysets Gud.
Bort din Magt er vejret!
Jesus Christ har sejret,
Han løser Sjælene af Graven ud!”

Der for et Stormstøds Susen gennem det gamle, vejrslagne Taarn. Det var som jog Stormens Aander i Dans gennem Rummet, fejende alt Ondt, alt Syndigt, alt Vanhelligt med sig paa deres susede Fart. Den gamle Kirkeklokke rungede med en hul, metallisk Klang, Tagværkets Bjælker bragede, Glamlullernes sorte Skodder hvinede og smældedes op paa vid Gab.

Chresten følte sig slynget ud i Rummet; han tog for sig med et Skrig, fik fat i en klaprende Luge og faldt derfra ned foran Glamlullet, til hvis Karm han støttede sit dødstrette Hoved. Uvilkaarlig søgte hans Blik ud over Kirkegaarden. Den laa med tæt og hvid Sne, med falmene Kranse om de sorte Kors — men Dødens Syner var borte.

Hans Blik gled over mod den modsatte Luge. Højt paa Aftenhimlens graablaa Slør tindrede Aftenstjernen som fordem den i Bethlehem. Dybt under den drog sig en langagtig, graa Sky, som var det en menneskelig Skikkelse i folderig, flagrende Kappe og med en blinkende Le paa Skulderen. Den løstes mere og mere af Stormens Haand, flød taageagtigt flænget ud i Rummet — kun den blanke Le blev staaende, halvt hyllet i Skyer; det var Maanens sidste, aftagende Halvring.

Nede fra Taarnet hørtes Stemmer og Raab.

Chresten vilde svare; han rejste sig op, men alf i ham var som sønderslaaet. Med et Skrig styrtede han forover — bevidstløs fandt man ham liggende deroppe.

***

Sent ud paa Aftenen, da de sidste Julelys var slukkede af jublende Børn, bankede det paa Præstens Dør.

Hans lille Frue kiggede forsigtigt ud og hviskede forskrækket:

“Luk ikke op, Arnold! Det er den onde Smed, der stødte Dig bort paa Kirkegaarden.”

“Men jeg vil ikke støde ham bort,” sagde Præsten og rejste sig.

“Han er saa stærk,” indvendte den lille Præstefrue, “og hvis — —”

“Frygt ikke! Jeg kender En, der er stærkere. Lad ham komme ind! Gaa saa til Ro, Elise!”

Den lille Præstekone lukkede Døren op. Der stod Chresten med bøjet Hoved, og med den lodne Hue mellem begge Hænder. Hun snoede sig forbi ham i Halvmørket, sendte ham paa skraa et ængsteligt Blik, og udbrød halvhøjt forfærdet:

“Min Gud! De har jo hvidt Haar!”

“Har jeg!” spurgte Chresten og saa forundret paa hende.

Saa gik han ind til Præsten.

Det led ud paa Natten, inden Chresten gik. I Sovekammeret laa den lille Præstekone lyttende. Endnu i dette Øjeblik frygtede hun for den stærke Smed, og hun udstødte et Befrielsens Suk, da hendes Mand traadte ind.

“Hvad vilde han dog hos Dig?” spurgte hun og rejste sig overende i Sengen.

Præsten saa alvorlig paa hende og svarede:

“Han kom for at bede om, at han i Fremtiden hver Juleaften maa ringe Randbøl Klokke.”

“Han er jo Atheist? Hvor kan han da —”

“Han var Atheist,” rettede Præsten. Nu er han det ikke mere.”

“Men hvorledes er det muligt? Hvad er der hændet?”

“Jeg tør ikke betro Dig et Skriftemaal's Hemmeligheder, lille Elise, og Du vilde knap tro, hvad han fortalte. I Taarnet har han været Døden nær, siger han. Nu er han reddet — i dobbelt Forstand.”

“Gud være lovet!” sagde Præstekonen og kysede sin Mand. “Maa jeg saa slet ikke faa mere at vide?”

“Nej,” svarede Præsten, “ikke uden Chresten Smed engang selv skulde faa i Sinde at betro Dig det.”

DE FORENEDE STATERS NATIONALGALLERI

DEN DANSKFØDTE KUNSTMALER REHLING QUISTGAARD

Jeg sidder i Toget, der skal føre mig til Oyster Bay for at besøge vor berømte Landsmand, Kunstneren Rehling Quistgaard. Det har regnet og stormet hele Natten, og Træerne har mistet en Masse Blade, men nu skinner den klare stærke Efteraarssol ud over Skove og Marker, og hele Naturen blusser op i Efteraarets stærke, brogede Farver, dobbelt stærke og luende i Naturens sidste Gisp, før Vinterdøden kommer.

Jeg husker at jeg Aar tilbage, jeg tror det var omkring 1907, læste en Artikel af Redaktør Gulmann om en Udstilling i London, hvor han blandt verdensberømte Kunstnere fandt Rehling Quistgaard repræsenteret ved en Samling skønne Miniaturebilledes, som den kendte Kritiker Williamson, Specialist paa Miniature maleriets Omraade, lige stillede med Holbeins bedste Ting, og uden Vaklen erklærede Rehling Quistgaard for Nutidens største Miniaturemaler.

Videre fortalte Red. Gulmann om Kunstneren, Søn af Hofjægermester Quistgaard til Annebjerggaard, hvorledes han af den strenge Fader maatte

lære Landvæsen og tage Landbrugskandidatsexamen, og først derefter, 24 Aar gammel, efter at have taget nogle faa Maaneders Undervisning hos Johan Rohde, der efter god gammel dansk Sæd og Skik mente en Kunstners Uddannelse burde vare en halv Snes Aar, bestemte sig til at tage til Amerika, Landet med de mange Muligheder, hvor han, samtidig med at tjene sit Ophold, kunde følge sin Lyst at uddanne sine kunstneriske Evner. For det er jo saa, at den, Kunsten har udvalgt til sin Tjener, kan ikke svige, men maa følge Budet og føre Kampen til Ende, til Sejr eller Nederlag.

Quistgaard blev ikke sparet for Kamp og Prøvelser, arbejdede haardt for 10—12 Dollars om Ugen og brugte Natten til Tegning og Maling. Ved et Tilfælde kom han ret hurtigt i Forbindelse med det store Juveler- og Kunstfirma Tiffany, malede Direktør Farnham og havde den Glæde, at dette legemstore Portræt blev antaget og prisbelønnet paa Udstillingen i St. Louis. Men Maalet var endnu langt borte, og Skæbnen kastede ham ind paa

Miniaturmaleriets Omraade; og indtil 1915 malede han udelukkende disse smaa fine Elfenbensbilleder, der er i saa høj Kurs hos Kunstelskere.

I denne Periode har Quistgaard malet Portrætter af de fleste af vort eget Kongehus' Medlemmer; Frederik den Sde, Dronning Louise, Prins Hans og Prinsesse Marie o. fl. Ved Udstillingen i Ghent sendte den belgiske Konge sin Kabinetssekretær til New York for at bede ham udstille, ikke som de andre Udstillere tre Billeder, men helst saa mange som mulig.

Nu syntes Quistgaard's Bane at være anlagt, han ydede det mest fuldendte i sin Kunst, steg i Berømmelse og Rigdom, men — saa underligt det end lyder, var Quistgaard ikke helt tilfreds; inderst inde længtes han efter de stærkere Farver, de større Linjer, efter Portrættet i Olie og Legemsstørrelse — og atter kom Skæbnegudinden ham til Hjælp.

Quistgaard betragter Amerika som sit Hjem og mener at skyldte dette Land sin Udvikling, samtidig med at han fra det gamle Land modtog al den

Kultur, Opdragelse og Forstaaelse af Kunst, der følger med en fornem gammel Slægt. Sikkert er det at det blev et kunstnerisk Held for Quistgaard, at han kom til at staa ene, kom til at opdrage sig selv, uden Skoletvang, uden Fordomme. Det gav hans Kunst Originalitet og Personlighed. Quistgaard mødte paa sin Vej en anden Mand, der ogsaa mente han skyldte Amerika en Del, Nordmanden Christopher Hannevig, Millionær og Kunstmæcen. Hos disse to Mænd, fremragende og store hver paa sin Vis, fremstod den Tanke at skabe United States et Nationalgalleri af Nationens berømte og fortjenstfulde Mænd, ganske som vi har det hjemme paa Frederiksborg, og som alle de gamle Lande har det. Opstod denne Kongstanke først hos Quistgaard, eller først hos Hannevig; jeg ved det ikke, men jeg ved at de begge gik i Gang med at realisere den, og som Mænd, der var vant til at overvinde Vanskeligheder, varede det ikke længe, før President Wilson havde knæsat Tanken. En Komite blev valgt til at udvælge dels de Mænd, der burde portrætteres, og de Kunstnere, der burde male Portræterne. Ganske vist skal Quistgaard paatage sig Hovedparten af de 25 Portrætter, som Hannevig som en kongelig Gave, skænker U. S. til Start af det store Foretagende; men for at blive et Udtryk ogsaa for amerikansk Kunst og Kultur, valgtes de ypperste og mest anerkendte af amerikanske Kunstnere til at tage deres Del af Arbejdet.

Jeg har naaet Villa "Gordon," et skønt Hus i skønne Omgivelser. Gennem en pragtfuld haandsmedet Broncedør, lavet af en dansk Mand ved Navn Per Smed, kommer jeg ind i en prægtig "hall," der strækker sig gennem hele Huset og ender i en "sunparlor," gennem hvis store Vinduer jeg ser Sundet, Oyster Bay. Skinnende blaat med hvidtoppede Bølger ligger det udbredt for mig og minder mig om Øresund — hele Naturen herude paa Long Island er ganske som Nordsjællands. Sent vil jeg glemme det Indtryk jeg medtog ved Indtrædelsen i dette skønne Hjem, der i alle sine

Enkeltheder, hele sin Bygningsform og sin Udstyrelse, vidnede om den fineste, mest udsøgte Smag og kunstneriske Sans. Det var vor danske Hygge og Sans for gamle skønne Kister og Skabe, Tæp-

Kunstmaleren Rehling Quistgaard

per og Billeder, forenet med al den fuldendte Teknik, rige Komfort og praktiske Udnyttelse, som Amerika ejer, forenet til det mest fuldendte Hjem, der tænkes kan.

I det store Atelier — Husets Arnested — hvor

Ovenlyset falder klart og roligt ud over det prægtige Rum med de mange Kunstgenstande og Malerier, viser Rehling Quistgaard mig de Portrætter, der allerede er færdige, malet enten af ham selv eller af berømte amerikanske Kunstnere.

Det er Mænd som Elbert H. Gary, Admiral Sims, Robert F. Brookings, George Creel, Gompers, Knute Nelson og mange flere. Det er Mænd med stærke Ansigter, kloge Øjne og talende Munde. Jeg kender dem ikke i Virkeligheden, og jeg er ikke Kunstkritiker med Sans for Teknik, men jeg sidder stille og ser paa disse Mænd, og jo længere jeg ser paa dem, des bedre kender jeg dem, des mere synes de at sige mig. Der er Ansigter, der fortæller om dyb menneskelig Forstaaelse af Livets Mangfoldigheder, andre der taler om Vilje, om store Maal der naaes, Ansigter der er vant til at byde og herske, der er Hænder der fatter sikkert om Stolearmen, et Tag, der ikke glipper, en Mand, man ikke kommer udenom. Der er lovende, impulsive Ansigter, der synes at skifte Udtryk, der lever og følger Tidens Bevægelser, og stadig synes at have noget nyt at meddele. Ved at lære disse Ansigter at kende forstaar jeg bedre, hvorledes Amerika i store Øjeblikke kan naa frem til Førerstilling i Verden, kan paatage sig tilsyneladende umulige Maal og gennemføre dem, som intet andet Land formaar at gennemføre dem.

Naar disse 25 Billeder er færdige, er det Meningen, at sende dem til Udstillinger i Skandinavien, for paa den Maade at frembringe gensidig Forstaaelse mellem disse Lande og de Forenede Stater, der jo i Virkeligheden er vore Børns og Slægtninges nye Fædreland, bringe sand Forstaaelse af Kulturen paa begge Sider af det store Hav. Senere forenes disse Billeder med Billeder fra svundne Tider, der nu hænger rundt om paa Museer og Biblioteker, og det hele samles i det Nationalgalleri, der ved fortsat Arbejde skal blive Nationens levende Udtryk for De Forenede Staters Kultur gennem Tiderne.

J.

DEN GAMLE KONGES BØRN

Af VICTOR FOSS.

HVOR Fredensborg gør et koldt og bittert Indtryk nu ved Eftersaarstid! Esrom Sø piskes af Oktoberblæsten, og Vandet slaar sølende og koldt op over Kongebroens flossede og grønslimede Planker. I Parken og Skoven falder allerede de røde Blade ned til Skovbundens Muld, hvor alt er viet til at blive Støv, og i Normandsdalen staar de gamle Stenbilleder, driver af Væde og synes saa forunderlig melankolske i al deres Lystighed. Blæst og Regn og Kulden ved Vintertid gnaver dybere og dybere Revner og Huller i dem. Et Stormpust driver hen over Skov og Park og Sø og synes at true alt med Undergang. Og dette Fredensborg var det Sted, hvor i gamle Dage en Verden af mægtige samledes, hvor funkulende Uniformer, røde Frakker, Skovens svajende grønne Grene og knaldende Hornmusik smeltede sammen til et Billede af en egen betagende Magt og Skønhed. Slottet staar frysende og lukket, en gammel Kone bærer paa sin Ryg en lille Byrde Kvas bort, og en Bondekarl kører med en skramlende Mælkevogn langs den opkørte Vej. Det er alt Liv her. Saaledes er alle Tings Forkrænkelse, splittet for alle Vinde som Skovens Blade, bleven til Støv i Jord, som de, er ogsaa de Mennesker, der en Gang fyldte dine Sale og spaserede ad disse Skov-

stier, et Øjeblik grundende over de største politiske Problemer for maaske i næste Nu at betragte en Myre, der løb over Vejen.

Den, der tænker sig tilbage til det gamle Fredensborg, ser uvilkaarlig i det tænkte Billede en enkelt Skikkelse rage op. Det er Alexander den III. Det er i Grunden saa lidt, man ved om denne Selvherskers indre Person. Var han en stor Aand eller var han, som mange har paastaet, en ret svag Karakter? Vi ved det egentlig ikke her i Danmark, men vi husker endnu, hvorledes han for alle, der saa ham, uvilkaarlig kom til at staa som Symbolet paa en Selvhersker over Verdens da mægtigste eller dog største og folkerigeste Land. Høj, bredbrystet, med Elefanterordenens blaa Baand over sin danske Garderuniform forekom det maaske mange, at saalænge han blot levede og var Danmarks Ven, var der ingen Fare for vort Lands Existens. Han var godmodig, vidste man, han var uden Svig, og han havde sin danske Hustru ved sin Side. Skulde vi da ikke have den fuldeste Tillid til ham. Denne Tro paa ham som Danmarks Beskytter var vel en af Grundene til hans store Popularitet her i vort Land. Og saa kunde han og hans Følge jo ogsaa gaa omkring mellem de jævne Folk og tale med dem og forstaa dem. Hvor mærkeligt var det ikke, nu for femogtyve Aar siden, pludselig at erfare, at denne Kæmpe, der var som en Eg i Skoven, pludselig

faldt om og døde. Paa faa Uger var det forbi med dette tilsyneladende saa kraftfulde Legeme. Hvem anede vel den Gang, at ogsaa i denne Henseende var han et Symbol paa Rusland selv. Det var ogsaa mægtigt, vidtstrakt, uhyre, og det var ogsaa udmærket og frøntet indvendigt. Nede ved Nøddebo Hegn staar endnu, i Asminderød-Grønholt Kommune, den Villa som Kejser Alexander lod bygge til sig personlig, og hvor han yndede at trække sig tilbage, naar han arbejdede. Det er endnu den russiske Kejserfamilies Ejendom. Ejer den overhovedet mere end dette Hus? Folk paa Fredensborg Egnen kaldte det i gamle Dage for "Enkesædet." Spaadommen gaar maaske i Opfyldelse. Hvor er hun selv nu, den altid smitende Kejserinde Maria, som for os i Danmark aldrig hed andet end Dagmar? Øvre i England under engelsk Gæstevenskabs beskyttende Tag! Men hvilken Tragedie skulde hun ikke først gennemleve! Det fortæller, at da Bolshevikerne havde gjort sig til Herrer ogsaa over Livadia paa Krim, blev hun med sin yngste Datter, der er borgerligt gift, med sin Datterdatter og med fem andre af sine Slægtninge spærret inde i en Bondehytte med tre Værelser. De maatte feje selv, lave deres Kaalsuppe af den Smule, der blev udleveret dem, taale alle Fornærmelser og alle Raaheder og hver Nat være forberede paa at blive trukket ud af deres Senge og myrdede. Hver Nat blev Dørene revne op, og

den gamle Kejserrinde maatte staa ud af sin Bræddeseng, for at Bolsheviken kunde overbevise sig om, at der intet kompromitterende Papir skjultes i den. Det var Maria Antoinettes Tragedie fra "Couciergeriet" i 1792 om igen, og den gamle danske Dame bar sin Smerte med en Stolthed og en

frielsen. Om kort Tid vil hun være her i Danmark og flytte ind paa "Hvidøre," — der, hvorfra hun kan se ud over det kolde, blaa Sund med de brune Efteraarskyster. Og maaske vil hun ved Vinduet her mindes de Dage for tre og halvtres Aar siden, da hun sejlede bort paa "Slesvig," og

sympatisk for de fleste som Far Alexander. Medens den sidste altid saa godmodigt smilende paa alt det, der var smaat og beskedent herhjemme, havde man overfor Prinsen af Wales det Indtryk, at han kun nødtigt kom her, og at der var en lille Smule Spot i hans Øjenkroge. For denne Fyrste, der var vant til Londons og Paris' navnløse Glans og Elegance, var Danmark vel kun et Graaspurve-land, hvis Thevand og Mælkegrød havde en Pokers flov Smag. Maaske gjorde man ham Uret, men saaledes troede man nu, han tænkte, og hans Tjenerskab, der var det uomgængeligste paa Jorden, bestyrkede kun Antagelsen. Men Respekt havde man for ham, og naar han og hans fortrolige Ven, den gamle Prins Hans, samtalende gik ned ad en københavnsk Gade, var der vel mange, der forstod, at der gik to af Europas fornemste, virkelige Gentlemen. Og saa Dronning Alexandra! Hvor hun er smuk! sagde man lige til hendes høje Alderdom. Og hvor hun bestandig er dansk! føjede de til, som havde set hende ovre i England. Det var maaske et af de smukkeste Karaktertræk hos alle Christian den 9des Børn, at de aldrig glemte Danmark, det gamle Hjem. Det var lige meget, om det saa var i smaat eller i stort, kunde de hjælpe nogen eller noget, der var dansk, var de altid tilrede.

ET FREDENSBORGBILLEDE

Kejser Alexander, og bag ham ved Kanda'abren Kronprins, senere Kong Konstantin af Grækenland; Storfyrst, senere Kejser Nikolaj og den nu fordrevne Hertug af Brunsvig, dengang Prins af Cumberland. Derefter, stadig mod højre: Dronning Olga af Grækenland, Kronprins Frederik; midt paa Trappen gamle Dronning Louise og bag hende Alexandra af England, Prinsesse Marie af Danmark og Dagmar af Rusland ved Christian den 9des Arm. Til højre for Kongen staaer Hertugen af Clarence, Englands første Tronarving, som døde, og ved den anden Kandalaber sidder Prins Edward, senere Konge af England.

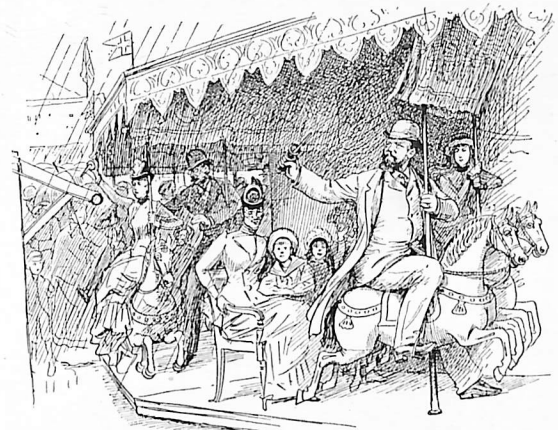
Hengivelse i Skæbnen, som i en af Oldtidens Tragedier. Hun satte sig paa sin Sengekant, spiste sit Stykke Brød og sagde kun: "Gud vil hjælpe os!" Saa kom Tyskerne og tilbød Befrielsen. De vilde bringe hende frelst til Sveitz. Men hun afslog det. Hun var Ruslands Kejserrinde, og aldrig skulde hun tage mod Hjælp af sit Lands Fjender. Det blev Englænderne, der bragte hende bort til Be-

Krigsskibene laa derude i Sundet og spillede H. C. Andersens Sang:

"I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme, der har jeg Rod, derfra min Færden gaar —"

Ja, hun kom altsaa hjem tilsidst, hjem fra det store, vilde fremmede og til den gamle Rede, hvor der i hvert Fald er Fred til at dø.

En anden Skikkelse dukker frem i Billedet fra de gamle Dage: Kong Edvard den 7de, ham, som vi egentlig kun kendte herhjemme som Prinsen af Wales. Han blev maaske aldrig saa umiddelbar

Alexander Paa Karusel

En ny Skikkelse viser sig. Han gaar med Hatten let paa Snur og med altid forekommende smilende Læber ned at det københavnske Strøg: Kong Frederik den VIII. Man sagde om ham, at han var saa høflig, at han hilste paa sit Postbud, og dog blev han alle Dage og som Konge især en miskendt Mand. Hvorfor? Maaske laa det noget deri, at man fra Hoffets og Kongefamiliens Side saa brat gik over fra det fornemt tilbagetrukne,

De sex Kongebørn

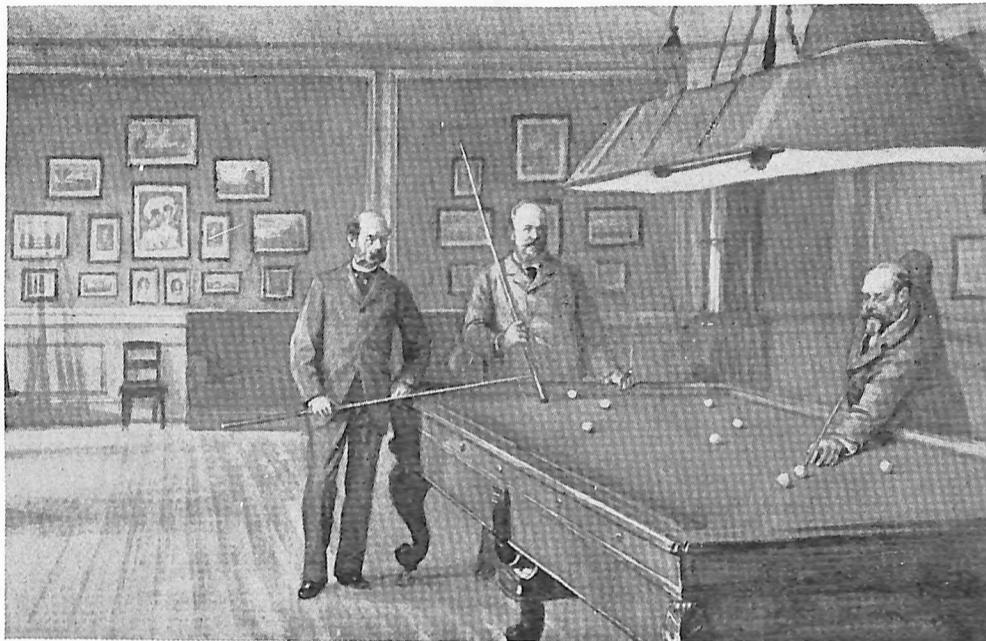

PAA UDSIGTSHØJEN VED KRONBORG I 1866
I Midten Kong Christian IX og Dronning Louise samt Prinsesse Dagmar og den russiske Tronfølger, senere Kejser Alexander.

det meget eksklusive, til det overdrevent folkelige, til en ofte noget kritikløs Tagen Hvermand i Haanden, uden at undersøge, om Haanden var ren. Men mere end en Uforsigtighed var det ikke, og der blev gjort Frederik den VIII en dyb Uret. Han vidste det, og det pinte ham dybt, han, der fremfor nogen gerne vilde være i den inderligste Føling med sit Folk. Saa kom hans tragiske Død, alene, paa en nattemørk Gade i Hamborg, næsten

treindsstyve Aar. Hvilken Taalmodighed, Pligtfølelse og Tapperhed maa han ikke have været i Besiddelse af, og hvilken Menneskekundskab maa han ikke have ejet! Han forstod at ballancere mellem de græske Politikeres Intriger og ofte usle Kampe om Magten, han gennemskuede den enes Egoisme og den andens lurvede Begærlighed, og naar det blev for broget, satte han dem ud, som man afskediger en utro Tjener. Man intrigerede

ikke altid for ham at skulle slide de fremmede Regeringers Trapper. Men han havde sin ukuelige Pligtfølelse bag sig som Støtte. "Vi Konger er Folkenes Handelsrejsende," sagde han, og han fortsatte: "Vi er her for at repræsentere dem, der lønner os og har betroet sig til os." Da han havde naet sit Maal, og da han red ind i Saloniki, var der en Græker, der skød ham, — bagfra. Mere grænseløs Utaknemmelighed kender Historien vel ikke. Selv var han altid en jævn og beskeden Mand, fuld af Lune, Humør og en Evne til at se tværs igennem Menneskene. En fræk Opvarter i Aix les bains, det franske Badested, præsenterede ham en Gang en Regning paa 220 Francs for sex Portioner The. "Min Ven, De tror vist, at De har at gøre med en engelsk Lord, men det er kun Kongen af Grækenland, De har for Dem, og Grækenland er et fattigt Land. Tag den!" Og dermed gav han Opvarteren et 20 Francs Stykke." Kom en dansk Mand til ham, sagde han: "Nu skal vi to hen og have os en dansk Bøf med Løg." Der var ingen kongelig Pragt ved ham. Da han fejrede sit Livs største Triumf og lagde Saloniki ind under Grækenland, red han ikke ind i Byen i Galauniform og med Fjer i Hatten. Han red ind i gul Regnfrakke. Men den, der saa ham, forvissedes af hans Blik snart om, at det var en Hersker med en fast Haand, han saa, en Hersker, der var vant til at regere et lunefuldt, uberegneligt og ikke altfor nøjeregnende Folk.

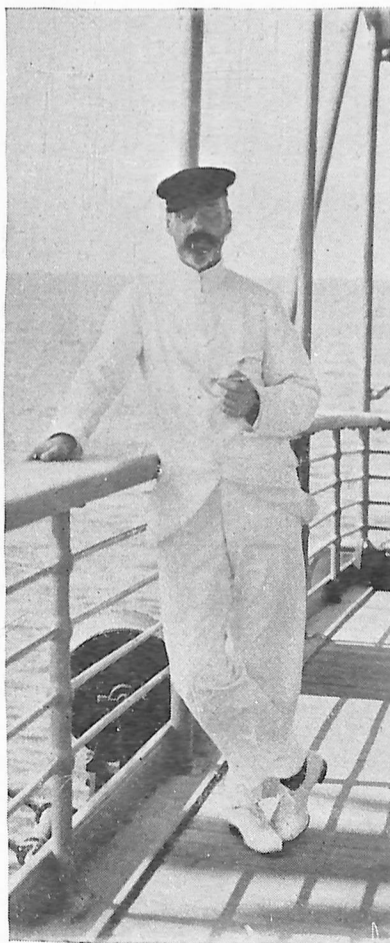
Tre Fyrster ved et Parti Billiard paa Fredensborg

som en Stodders Død. Det greb alle herhjemme med en dyb og besynderlig Gru, og maaske gik det da op for mange, hvor forkert man havde set paa denne retsindige og velmenende Mand. For adskillige var det vel gaaet op allerede før Kongens Død, og den gamle Rabbiner, der i Krystalgades Synagoge holdt sin Ligtale over ham, havde Ret, naar han sagde, at Kong Frederik dog før sin Død havde naaet at se ind i det forjættede Land, hvor Folket rakte ham sin Haand.

Et venligt Kvindeansigt viser sig for os i Mindet: Prinsesse Thyra, Hertuginde af Cumberland. Maaske var det hendes altid sørgmodige Øjne, der skabte saa mange Myther om hende, og andet end Myther var det jo ikke. Men ogsaa hun fik sine Sorger at bære. Det meste af hendes Liv skulde gaa hen paa det lille, snævre Hof nede ved Gmunden ved Wien, Manden var vist mest optaget af sine Jagter, af sine Samlinger og af sin politiske Kamp med Hohenzollernerne. Han var en Mand, stædig, stolt, der ikke et Sekund tænkte paa at bøje sig eller give Afkald paa et Halmstraa af sine Rettigheder, men hans politiske Kamp fyldte ham helt. Kun nu og da kom Hertuginde Thyra hjem til Danmark. Det var jo forbundet med mange Vanskeligheder at komme gennem det fjendtlige Tyskland. Men hun vidste altid, hvor der var danske i hendes Nærhed, og naar Julen kom, var der ikke i Wien en dansk, vandrende Haandværkssvend, som ikke paa Herberget fik Besøg af den Lakaaj, der overrakte ham "Thyras Julegave," der altid bestod af ti Gulden. Ogsaa hendes Alderdom ramtes af de store Sorger. Den ældste Søn blev dræbt ved en Automobilulykke, den anden Søn, Brunsvigs Hertug, jaget i Landflygtighed, den ene Datter, der havde faaet en Trone i Mecklenburg, ogsaa fordrevet. Ingen ved, hvorledes der ser ud i Gmunden nu, men ingen Efterretninger kan jo være gode Efterretninger, og maaske er Gmunden nu en af de faa fredelige Øer i det af alle Lidenskaber stormpiskede Folkehav i det gamle østrigske Land.

En munter og dog sort Streg viser sig nu i Erindringerne store, brogede Billeder. Kong Georg af Grækenland ser med sine kloge Øjne paa En. Ja, klog var denne mærkelige Konge, der fra Søkadettens Kahyt i et dansk Krigsskib sprang op paa den græske Trone og holdt sig der i næsten halv-

mod ham, bagtalte ham og truede ham, og han tabte aldrig Taalmodigheden. Han var jo kommen til Grækenland, ikke for disse Politikeres Skyld, men for Folkets. Af og til skød man paa ham, men han trak kun paa Skuldrene og sagde: "Det er Kongernes Risiko." Hans barnligt naive Folk skreg og skraalede og lavede Krig, der tabtes. Han selv for rastløs og utrættelig paa Rejse efter Rejse mellem Paris og London, Wien og Berlin for at bøde paa de Ulykker, som Grækenlands Politikere var Skyld i, for at tale Grækenlands Sag, for at øge dets Størrelse, for at opfylde det græske Folks Ønsker. Altfor morsomt var det vel

Prins Valdemar paa Vej til Siam

Man siger jo, at man i Danmark først skal have hvide Haar, før man bliver til noget, før ens Medmennesker egentlig faar Respekt for En og tror, at man kan noget. Paa en Maade gik det ogsaa Prins Valdemar saaledes, og mærkeligt er det nu at tænke paa, at denne Mand, som man altid, fordi han var Familiens Benjamin, betragtede som den unge, nu ogsaa er bleven treindsstyve Aar og Bedstefader. Medens Prins Valdemar var ung, — og yngre, — var der jo for ham ikke stor Anledning til at blive fremtrædende. Han var Officer i en lillebitte Flaade, der var mere rig paa store Minder end paa Skibe og Fremtidsudsigter, og det er vel heller ikke for meget at sige, at senere hen kom han ligesom til at staa lidt i Skygge for sin Hustru Prinsesse Marie, denne mærkelige franske Kvinde, der kom til at nyde en Popularitet som næppe nogensinde før i Danmark en kongelig Person, og som lærte os om den franske Kvindes store, forunderlige og lysende Egenskaber. Men saa kom det store østasiatiske Handelsæventyr for Danmark. De fjærne gyldne Kompagnitider blev atter lyslevende for os, og i en Periode, hvor det ellers var Højdepunktet for et Handelsmenneske i Danmark at faa en lille Bod og en Disk at handle med Skillingsvarer ved, aabnedes hele Østen for dansk Driftighed og Dristighed. Og midt i dette Æventyr stod Prins Valdemar, og i ret Forstaaelse af, at det er Fyrsters Gerning at gøre alt, hvad der kan være til deres Folks Nytte og Vel, drog han ud til Østasiens Lande baade paa Orlogsskib og Handelsskib og hjalp med til at aabne Dørene for os. Det er ingen ringe Gerning, han gjorde her. De fleste Fyrster har gjort mindre. Og det vidner om hans rette Forstaaelse af de Tider vi lever i, og hans rette Forstaaelse af den Nytte, en Fyrste kan gøre, naar han kastede sig ind i dette fredelige Arbejde for sit Land med mindst lige saa megen Energi som den, hvormed Fyrster tidligere, — og nu, — søgte at skabe Være og vinde diplomatiske Sejre. Lykkelige blev vel ingen af den gamle Konges Børn, da de gik ud til Tronerne, Rigerne og Magten. Det mest brast under dem, og for et Par af dem endte Livet med en Tragedie. Maaske var det den yngste, der blev den lykkeligste, ham, der blev hjemme og tog fat i det jævne, beskedne Arbejde, der ventede her.

Det gaar jo tit saaledes i Æventyrene. Og saadan gik det altsaa ogsaa i det store Æventyr, der fortryllede os alle for tredivende Aar siden med sin Pragt, sine Farver, sine Fanfarer og sin Glans, Æventyret, der hed Kejserne og Kongerne i Fredensborg, — og hvis Blad forlængst er vendt.

BELGISKE KLOKKER

Af H. TROLLE.

PAA Place Saint Bavon i den gamle flanderske By Gent ligger det vidtberømte Klokke-taarn. Adgangen dertil er let, for medens man for at naa op til Klokkerne i Antwerpens Cathedral — hin vidunderlige Bygning, som Napoleon lignede ved Brysselerkniplinger — maa tage 622 Trappetrin, fører en Elevator En op i Gent vældige "beffroi."

Deroppe vil man finde to og halvtreds Klokker, en større Samling end noget andet Sted paa Kloden. De er ophængt paa svære Bjælker og svæver i Rækker over hverandre, de mindste øverst og de største saa lavt, at de netop holder sig klar af Gulvet. Den største Klokke er højere end en velvoxen Mand og dens Bredde mere end en Favn. Vægten andrager tolv tusinde Pund. Paa Klokkerne læses følgende Indskrift paa flamsk:

"Mit Navn er Roland. Naar jeg klemter, hærger Ildebrand Landet, men naar jeg ringer, ringer jeg Sejren ind."

Roland blev støbt i Aaret 1314, omstøbt i 1659, og maa nu atter støbes om, fordi den slog en Revne i Juli 1914 umiddelbart forinden Tyskernes Indrykning i Belgien. Den allermindste Klokke i Gents "beffroi" er næppe et Kvarter i Tværmaal og vejer blot sexten Pund. Den samlede Vægt af de i Taarnet ophængte Klokker er treds tusinde Pund. Klokkespillet er afstemt kromatisk i et Omfang af fire og en halv Oktav og er saaledes det største musikalske Instrument i Verden, Kæmpeorgelet i Salt Lake City's Tabernakel end ikke undtaget.

Belgien og Holland er Klokkernes Land og har været det i snart et halvt Aartusinde. I Belgien findes nutildags hened tredive Klokkespil af første Størrelse, og i Holland ca. tyve. Alle disse er for Størstedelen virkelige musikalske Instrumenter, der spilles af en særlig uddannet Mester, og ikke, som t. Ex. Raadhusklokkerne i København, behandles automatisk og kun er indstillet til at aflire nogle ensformige umelodiske Strofer.

En saadan professionel og af Kommunen fast ansat Klokkespiller kaldes i Belgien "carillonneur" og i Holland en "klokkerist," og han maa mindst besidde samme Dygtighed paa

sit Instrument som Organisten i en Domkirke for at komme i Betragtning ved Ansættelsen ved et af de største Klokkespil i Nederlandene. Fischer, en tysk Musikforfatter, som skrev i Midten af det attende Aarhundrede, siger etsteds:

"For at være en god 'carillonneur' udkræves der grundige musikalske Kundskaber samt gode Hænder og Fødder. Om Gigt kan der ikke være Tale." Og i 1738 skriver Gregoire: "Hvor finder man nutildags en 'carillonneur,' som evner at udføre variationer med kromatiske Passager, Triller eller en fugeret Sats?"

Vor Tid ejer dog slige Kunstnere, hvad Konkurrencen, der afholdtes i Malines (Mecheln) i August 1910, klargjorde. Konkurrencen havde samlet tredive Tusinde Tilhørere, og der var mødt otte professionelle Klokkespillere samt to Amatører fra Belgien, og fem fra Holland. Kong Albert havde udsat en Ærespræmie, og selve Josef Denyn, den største blandt alle "carillonneurs" sad som Formand i Dommerkomiteen. Det var ikke Smaating der forlangtes af Konkurrenterne. Hør bare! Først skulde hver af Delegerterne spille en Andante med Variationer (en Manuskriptkomposition af Denyn) fra Bladet og derefter producere sig i Paradestykker efter frit Valg. En mødte med et Udtog af "Corneilles Klokker," en med en trestemmig Fuga, en anden med Fantasi over Temaer af "Tannhäuser," etc.

Føromtalte Josef Denyn, der nu har været "carillonneur" i St. Rombolds Taarn i Malines i snart tredive Aar, er ikke blot den betydeligste blandt alle nulevende Klokkenister, men tillige den udøvende Musiker, som har spillet for de talrigste Forsamlinger. Selv en Caruso eller en Paderewski lar kun spillet og sunget for Brøkdelen af det Audiens Denyn har haft til sine "Skykoncerter." Paa den første Juli i 1912 spillede Denyn for en Tilhørerskare, der talte mere end fyrre Tusinde. Der var mødt Folk af alle Klasser, fra Kongeparret til de jævreste Smaaborgere, og alle kom de for at hædre Mesteren paa hans fem og tyvende Aars Jubilæum. Der strømmede Gaver ind til Jubilaren fra alle Egne i Nederlandene, Sølvvaser, Medailloner samt en ny Klokke, fabrikeret af Aerschodt, og skænket af Borgere i Malines som Erstatning for en Klokke i det øverste Register, som havde slaaet en Sprække. Men den mest rørende Gave kom fra en gammel fattig Kvinde. Man ved at Malines foruden sit Klokke-taarn er berømt for sine Kniplinger. Den gamle, blinde Kvinde sendte nu Denyn en Buket Blomster paa Kniplingerarbejderskernes Vegne som Erkendtlighed for den Glæde hans Klokkespil havde skaffet disse fattige Kvinder, imedens de sad bøjet over deres anstrengende Arbejde.

Klokkespillet i Malines er det mest fuldkomne i Verden. Det indeholder 45 vel afstemte Klokker, fordelt over fire næsten fuldkomne² rene kromatiske Oktaver. Vægten af alle Klokkerne andrager 70,000 Pund, og den største Basklokke, der kaldes "Salvator" og er stemt i B, vejer atten tusinde Pund. Den blev støbt i 1844 af Aerschodt. Den ældste Klokke støbtes af Wagheven i 1480. Den hedder "Jhesus," vejer 800 Pund og er stemt i "Cis."

Et Klokkespil kan behandles paa to Maader; automatisk gennem en roterende Cylinder (en Slags Tromle), der sættes i Bevægelse af Taarnuret, eller manuelt gennem et Haandklaviatur og "pedal" gennem et Fodklaviatur. Tromlen, en Slags kolossal Spilledaase, er forsynet med flere tusinde Huller, hvori anbringes forskellige Tapper for hvert Stykke, der agtes spillet. Tapperne berører under Tromlens Omdrejning de Løftstænger, som staar i Forbindelse med Hammerne, der anslaaer Klokkernes Yderside. Et automatisk Klokke-

KLOKKERNE

Af EDGAR ALLAN POE.
Oversat af H. TROLLE

Hør den klingre Klokkeklang,
Bjælders Klang.
Hvilket Væ'd af Jubelroster rummes i den Sang!
Hvor det klirrer, klirrer, klirrer,
I den frosne Vinternat.

Medens Stjernelyset svinger
Gennem Ætheren paa Vinger
I krystallisk Leg Tag-Fat, Tag-Fat,
Holder Takt, Takt, Takt
I en rimet, runisk Pragt

Med den klare, skære, klingre Sølvverbjælde-Klokkeklang.

Bjældeklang, Klang, Klang Klang,
Klang, Klang, Klang!
Med den Klingren fra de Klokkebjælders Klang.

Hør nu Bryllupsklokkens Klang,

Gylden Klang.
Hvilket Væld af Fremtidssykke, der forkyndes i den Sang.

Gennem Nattens Balsamduft
G'f'r den al sin Jubel Luft.
Fra de dybe Toners Guld,
Stemt i Dur,
Svulmer der en Vellyd huld.

Ud til Turtelen, som kurrer mod en Maane rød og fuld
Paa en Mur.
Aah, den gyldne Klokkeklang,
Hvilket Brus af Vellyd den fortoner over Vang?

Gang paa Gang
Dagen lang
Synger den sin Bryllupssang,
Ringer den sin Elskovssang.

Hvor det svirrer, hvor det dirrer
Af den Klang, Klang, Klang, Klang,
Klang, Klang, Klang.

Oh, det søde Kim og Rim af Klokkers Klang.

Hør nu Stormklokkens Klang,

Bronceklang.
Hvilket Rædselsbudskab toner i den grelle Sang?
For et Øre vakt saa brat
I den graalig-sorte Nat.
Altfor skræmmet til at tale
Kan den bare gale — gale,
Hæs forstemt.

I et vildsomt Skrig om Naade, i en Bøn til Ildens Gud.
I en gal og haabløs Rettergang med Flammens døde Gud.

Hør den Klemten, hvor den toner
Op mod Himlens Regioner.
Som den føler, at det gælder
Her et evigt: Enten-Eller
Hvirvler den — som Hund mod Maanen gør — at
Klemte.

O, den Klang, Klang, Klang,
Hvilken Rædsel i dens Sang,
Haabløshed!
Hvor det buldrer, brager, drøner.

Hvilken Rædsel den udstønner
den natteklamme Luft, som dirrer med.

O, det skelnes grant og klart
Ved hver Ringning,
Ved hver Svingning:
Om den Ild vil slukkes snart.
O, ja Øret af den Klang;
Af dens Svirren,
Af dens Dirren
Kender Ildens Flammesang.

Af den Syden og den Svulmen i de vrede Klokkers Klang.

I den Klang, Klang, Klang, Klang:
Bim! — Bim! — Bam!

I den Gungren og den Larmen af den Klang.

Hør nu Gravklokkens Klang,

Jernets Klang.
Hvilket Væld af Sorgens Tanker tvinges frem ved
denne Sang?

Fanges ind, ind, ind,
Ind i Dødens Angst hvert Sind
Af det hule, melankolske Trusels-Drøn.
For hvert tonende Stød
Fra det rustne Svælg, om Død
Er et Støn.

Og de Aander, de som dvæler
Højt blandt Klokketaarnets Fjæler
Uden Bøn.

Og som ringer, ringer, ringer
I den Sorgens Melodi,
Fryder sig fordi de tvinger
Taarer frem for hvert et Lig.
De er ikke Mænd — ej Kvinder.
Djævl, der — som Livets Fjender —
Sjæle flaar.

Deres Fyrste øverst staar.
Og han s'aar, slaar, slaar, s'aar
Paa Klokkerne Dødens Klang,
Og i Fryd hans Hjertes Sang

Slaar i Takt med Klokkens Klang,
Og han jager om i Sprang;
I en Takt, Takt, Takt,
Af en runisk, rimet Pragt
Til den Ligklokkens Sang,
Klokkeklang.

Holder Takt, Takt, Takt
I en runo-rytmisk Pragt
Med den Graad i Klokkens Sang,
Klokkens Klang, Klang, Klang,
Klokkens hulende Klang

Ja i Takt, Takt, Takt
Klemter ondt han Dødens Sang
I en runo-rytmisk Pragt
Af den rullende Klang,
Klokkeklang, Klang, Klang,
Klokkeklang, Klang, Klang, Klang,
Klang, Klang, Klang.

O, den Jamren og den Hulken i den Klang.

spil kan indstilles til at spille et ubegrænset Antal Melodier. Ved Klaviatur-Klokkespillet anslaaes Klokkekernes Inderside af Hammerne.

Et godt Klokkespil er en kostbar Ting. En Regning fra 1714 viser os saaledes at "Spillet" i Middeburgs Klokke-taarn "Lange Jan" kostede 49,322 Floriner, og Spillemekanismen 26,231 Floriner. Selve Urværket kostede bare 4,728 Gylden, medens Taarnets Ombygning androg en Udgift af 78,000 Gylden.

Middelalderens bekendteste Klokkestøbere var Slægten Hemony, der kom fra Lorraine, men slog sig ned i Zutphen, Holland, hvor den levede fra 1600 til 1680. Hemony beregnede en Pris af halvanden Krone for Pundet af en afstemt Klokke, en Pris der holdes i Hævd endnu i Dag. Det udstøbte Metal kostede dengang halvfjers Øre Pundet og var, trods alle fabuløse Poesier om gyldne Klokker og Sølvklang, en Blanding af Kobber og Tin. Legering med Guld eller Sølv forringer Tonens Kvalitet.

En Klokke bliver hverken bedre eller værre med Tiden. Alt hvad der kan tilstøde den er at den sprækker, slaar en Revne. Eller den kan lide den Skæbne at støbes om til Kanoner. Da Ludvig den Fjortende indtog Mons i 1691 sluttede Borgerraadet Overenskomst med Marskalk D'Hunieres om at bevare Klokkespillet mod en bestemt Sum, men da Revolutionshærene i 1793 drog ind i Mons, skaanedes kun en af Klokkerne, medens Resten førtes til Frankrig, hvor Creuzot lod dem omstøbe til Kanoner.

En Klokkes Tonehøjde (pitch) bestemmes af dens Tværmaal; Klangfarven af dens Tykkelse og Legering, og Kraften endelig afhænger af Størrelse og Vægt. Toner kan gøres lidt lavere ved at forlænge Tværmaalet ved Klokkens Munding enten ved at file eller dreje den nedre Kant, og den kan forhøjes ved at bortfile en Del af Nederkanten.

Men i begge Tilfælde andrager Forskellen ikke mer end tolv Svingninger pr. Sekund, hvad der for de høje Diskantklokkers Vedkommende næppe andrager Brøkdelen af en Kvarttone. En forstemt Klokke kan ikke forbedres, men maa omstøbes.

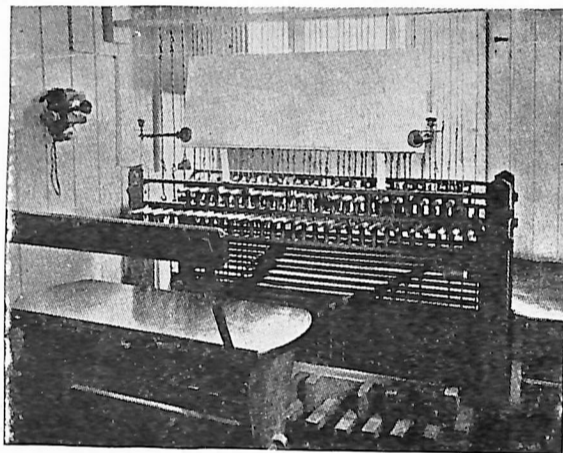
Nutidens største Klokkestøber, Felix van Aer-schodt i Louvain, beregner en Pris af 130,000 Frks.

for et Klokkespil paa 42 Klokker og en samlet Vægt af 38,000 Pund.

I Middelalderen var et godt Klokkespil enhver nederlandsk Stads Stolthed, og Borgerne satte en Ære i at eje et "Spil," der i Fylde og Omfang overgik Nabobyens. Oudenaarde havde allerede saa tidligt som 1401 et fortrinligt og vidt kendt Klokkespil; Antwerpen fik et i 1430, Louvain i 1434 og Leiden i 1577.

Da Johan den Første af Portugal i 1770 besøgte Nederlandene blev han saa begejstret over de skønne "carillons," at han besluttede at lade installere et Sæt Klokker i sit pragtfulde Palads i Mafra. Dan man forhørte sig om Prisen fandt hans Skatmester denne vel høj. Kongen blev saa vred over Skatmesterens Indvending, at han ud-

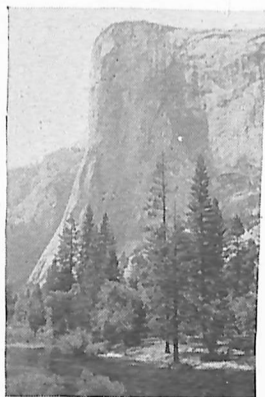
Klokkespil i Antwerpens Domkirke

brød: "Nao julguei que era tao barato; quera dois." Det er: "Saa billigt havde jeg ikke tænkt mig det; lad mig faa to Klokkespil.

Men var Klokkespillet dyrt, saa fik Mesteren, der skulde spille dem, til Gengæld kun et ringe Vederlag. I Utrecht fik Klokkenisten 75 Gylden halvaarlig, og maatte for den Løn spille to Gange ugentlig til Borgernes Adspredelse samt yderligere tiise Taarnuret. Det var i 1588; et Aarhundrede senere fik Klokkenisten i Alkmaar bevilget 500 Gylden aarlig, men samme Mand maa rigtignok ogsaa have været en betydelig Klokkenist, for han fik installeret et nyt Klokkespil paa 35 Klokker, og ved Spillet's Indvielse strømmede Tusinder Tilhørere til Alkmaar fra alle Hollands Egne.

Embedet som "carillonneur" er den Dag i Dag mere ærefuldt end vellønnet, thi lige førend Kri-gen fik Klokkenisten i Antwerpens Cathedral bare 1,800 Franks aarlig, og selve Denyn's Løn var 2,500 Franks med et Tillæg af halvtreds Franks for Bryllupsmusik og halvandet hundrede Franks hver Gang han bestiltes til at spille Klokkerne i Antwerpens Domkirke.

Den ejendommelige Charme ved Carillonmusik ligger for en stor Del deri, at man hverken ser Musikeren eller hans Instrument. Tonerne, baade de ybe Klokkers Malmrøster og Smaaklokkernes Sølvsang, synes at komme fra etsteds bag Skyerne. Man løfter uvilkaarlig Hovedet og lytter, forglemmende sig selv og Omgivelserne. Højt oppe i Taarnet, flere Hundrede Fod over Byens Tage, ses et svagt Lysskær. Man ved at Carillon-nisten sidder deroppe "højt blandt Kirketaarnets Fjæler, der hvor Klokke-aander dvæler," men man synes at glemme det, for, som Tonerne stiger højere og højere, er det som denne Musik fremtrylles af overjordiske Hænder; som om et usynligt Kor synger, og selve Himlen er Instrumentets Sangbund. Intetsteds kommer Goethe's Ord bedre til sin Ret end her: "At Musik i Teatret og paa Koncerter er mere anlagt for Øjet end for Øret, fordi Musik der synes at ledsage Bevægelser i Stedet for Følelser og Stemninger. En Sanger faar os til at glemme Melodiens Skønhed derved, at vi følger hans Bevægelser eller bare lytter til Stemmen, og ligedan er det med Instrumentalmusik." Men sand Musik er blot bestemt for Øret, der er den korteste Vej til Hjertet.

"ANDY"

Af DAGMAR WIGGERS.

CALIFORNIA, dette Eventyrets rige Land, der flyder med Mælk og Honning, hvis Træer bærer gyldne Frugter, hvor Bjergene indeholder kostelige Metaller og Jorden Olie, Gas og varme Kilder. California med sin skønne Kyst langs Stillehavets blaanende Vande, der raser i Stormspring med Kaskader af skinnende Skumsprøjt mod de stejle Klipper, der baner sig Vej helt ud i Havet, eller kælent smyer sig op ad det hvide Sand, der i brede Bælter strækker sig i lune Bugter mellem Bjergene.

California, hvor Solen altid skinner og Blomsterne altid blomstrer i tusindfarvet Pragt, hvor

Palmer af alle Arter blander sig mellem Kaktus og Agaver, Pebertræer og de sørgmodig skønne Eucalyptustræer — hvor blomstrende Akacier danner japanske Billeder om Bungalows, der drømmer under Oleander, Roser og Geraniums.

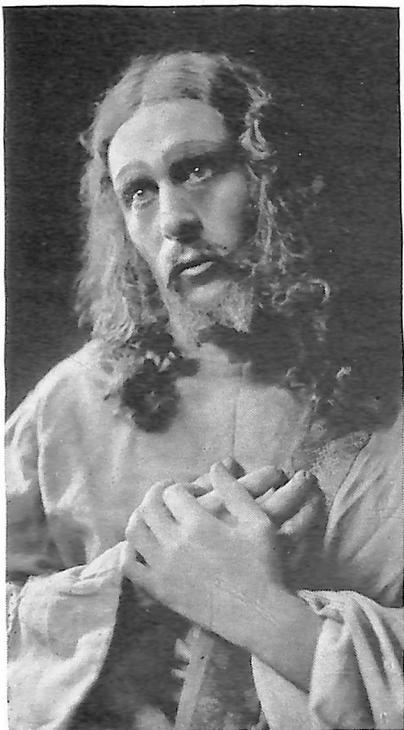
California med sine vilde Bjerge og de utilgængelige Canyons, de stejle Klipper med de mægtige Vandfald i Yosemite Valley, de tusindaarige Kæmpetræer i Mariposa og først og sidst med de rige Plantager, hvor Appelsiner, Citroner, Ferskner og Figen, Valdnødder og alle mulige andre Frugter tynger Træernes Grene mod Jorden, der dækkes af Meloner, Tomater og Bønner. Hvor Markerne bugner af rige Vindruerklaser, der lader haant om Love og Forbud, hvor Agrene modnes og høstes flere Gange om Aaret, hvor Kvæget i Tusindvis

trives og fedes.

"The Golden State" — intet Navn kan passe bedre for California — det er som om Himlen i et excentrisk Lune har kastet al sin Skønhed, al sin Rigdom, al sin Ejendommelighed, ud over denne Stat, intet mangler, end ikke Ørkenen med sit triste Øde, hvor de vilde Kaktus rejser sig i forvredne, mandshøje Karikaturer, der afgiver fortræffeligt Ly og Skjul for Slangen, der her trives i Tusindvis; Ørkenen, hvis Jord er god og kun trænger til Vand for at afgive den samme Rigdom som alt det øvrige.

Er det at undres over, at Filmen, vor moderne Tids store Eventyr, hurtigt opdagede dette skønne Land og saa, hvilket ypperligt Sceneri det kunde afgive. Jeg ved ikke hvem der først byggede

sit Atelier eller "Studio" herude i Hollywood, en lille Forstad til Los Angeles, der ligger ved Foden af Bjergene, som omgiver Mount Wilson, Mt. Lowe, Big Bear og Baldy, men jeg ved, at i Løbet af faa Aar er her voxet en hel By op af Studios, hvert Studio næsten en By i sig selv. De Menne-

Robert Andersen i "Intolerance"

sker, der er beskæftigede ved Filmen tælles i Tusindvis, og det er Millioner af Dollars, der hver eneste Uge passerer ind til de store Kompagnier for Billederne, der drager Verden rundt, igen udbetales i Gager og Lønninger, og derfra videre fordeles ud over den ganske By. Filmens Folk holder ikke paa Pengene, de køber smukke Huse, flotte Automobiles, elegante Klæder — i et evigt Kredsløb vandrer disse Penge rundt, spredende Velstand — Magtbegær og Ødselhed omkring sig.

Filmen siges at være Amerikas tredje største Industri; den overgaar Guldminerne, og den har kun Staal og Olie som Overmænd.

Som Myggen, der svirrer om Lyset, havde jeg i længere Tid kørt omkring og forbi de store Studios, forbi Griffiths Atelier, der ligger godt gemt bag høje Mure, som dog ikke fornaar at skjule de forhistoriske Paladser fra "Intolerance," denne mægtige Film, der krævede 2 Aars ihærdigt Arbejde, og hvortil Griffith havde engageret de bedste Billedhuggere fra Frankrig og Italien, samt kyndige Historikere og Granskere af den ældre egyptiske Era, for at skaffe de rigtige Rammer om dette Drama, der spænder fra Tidernes Morgen op til vore Dage. Jeg havde kørt gennem Topanga Canyon, hvor "Triangle Co." har sin Mineby, sine Ranches med Heste og Køer, ved Siden af en hel japansk Fiskerby, hvor Japanerne lever saa nær op til deres Hjemlands Skikke, som det er muligt.

Hvordan skulde jeg komme indenfor de store Porte, og hvor skulde jeg finde den Mand, der havde Tid og Lyst til at vise mig rundt og fortælle mig lidt om denne Verden, der koncentrerer og genspejler den virkelige Verden?

Hvem har ikke læst H. C. Andersens skønne Eventyr om Klokken, der kalder dybt, dybt inde i den store Skov — om den lille Dreng der gaar efter Lyden, og hver Gang han synes han naar til Stedet, hvor Klokken lød, saa lyder den paany endnu dybere inde i Skoven, endnu fjernere. Jeg kunde ikke lade være at tænke paa dette Eventyr, da jeg forleden sad ude i Hollywood, tæt ind under Bjergene, i Robert Andersens lille henrivende Hus overskygget af Palmer. Foran mig sad Drengen, der vandrede efter Klokken, og stadig hører den ringe langt, langt bort, kaldende — kaldende —

"Drengen" er blevet en ung Mand under sin Vandring, han fødtes i Odense som sin store Navne, og som Barn kaldte Klokken omme ved det gamle Teater i Odense, kaldte saa intenst, saa han opholdt sig der al den Tid han kunde stjæle fra Lektierne og Hjemmet. Løb Ærinder for Skuespillerne og var lykkelig, hvis det en Gang imellem lykkedes ham at smutte indenfor Dørene. Da han blev større, satte hans Fader ham til "ordentligt" Arbejde, men Klokken kaldte, og naar han kunde, var han ved Teatret og var lykkelig, naar de af og til vilde bruge ham som Statist for nogle faa Ører i Timen, eller for slet ingen Ting. Saa pludselig kaldte Klokken fra den anden Side det store Hav — hjemme i den lille By, syntes han, alle der blev til noget, var rige Folks Børn, eller havde en indflydelsesrig Onkel — nej, saa var det sikkert bedre i Amerika. Til

at begynde med herovre syntes han at Klokken havde hørt op med at lyde, det blev haardt Arbejde paa en Farm i Canada — men en skønne Dag lød den igen, og Drengen vandrede til New York, hvor de store Teatre ligger Side om Side paa Broadway — men Sproget hindrede ham, og de lo nærmest af ham, naar han søgte Engagement, ikke mindst fordi han jo slet ikke kunde fremvise Resultater — det eneste han vidste var bare, at han maatte, maatte blive Skuespiller.

Saa begyndte han at kredse om Filmen, der jo ikke forlanger de store Repliker, og han begyndte at virke som "Extra" eller som de kalder det herovre "Atmosphere" for nogle faa Cent i Timen. Han var en god dansk Dreng med et Par store klare, ærlige Øjne og et kønt, mørkt, krøllet Haar, han kendte ikke til Sving, og naturligvis maatte han gennemgaa mangt og meget før han lærte det der hedder "Verdensklogskab" — men han hørte stadig Klokken fjernt inde i den dybe Skov.

En skønne Dag stod han som "Extra-Mand" hos Griffith. Sir Herbert Tree fra London indstudere-

de "Macbeth," og den Mand, der fremstillede Jarlen, gjorde det ikke til Sir Herberts Tilfredshed; Scenen blev taget om og om. Pludselig fangede Sir Herbert Robert Andersens ivrige talende Øjne, og han kaldtes frem og blev paabudt at prøve, om han formaaede at levendegøre Skikkelsen. Det blev Robert Andersens Held; hans impulsive Natur forstod instinktmæssig Sir Herberts Tanke, og baade i Maskering og Fremstilling blev han den Shakespearefigur, der fordredes. Sir Herbert ønskede han skulde forlade Filmen og komme til London, naar Krigen engang endtes, men forinden døde Sir Herbert, og Robert Andersen vandrede videre frem paa Filmens berømmelige Bane. Det næste store og virkelige Gennembrud havde han hos Griffith i "Hearts of the World," hvor han fremstiller en fransk Soldat. Til Griffiths og alle de Tilstedeværendes store Forbavselse, gik han saadan op i sin Rolle, at han uvilkaarlig talte Fransk, med de dertil hørende livlige Bevægelser og Minespil. Han havde ikke selv tænkt over det, men nu forstaar han, at det maa være saadan, og følger, at Sproget er uforenligt forbundet med Figuren; som han selv udtrykker det: "Kunde De tænke Dem en Nordmand tale andet end Norsk —" og nu har denne Ide, hvortil han er Faderen, dannet Skole, saa Filmens Tjenere uddanner sig i de forskellige Sprog, hvilket herovre ikke er saa vanskeligt, hvor Alverdens Nationer er samlet, ikke alene i Sproget selvfølgelig, men i de nationale Ejendommeligheder, for at gengive Skikkelserne saa ægte som muligt.

Og Robert Andersen, der elsker Filmen, fremhæver her Billedets store Fordel for Talescenen, der jo vilde umuliggøre denne babyloniske Forvirring.

Robert Andersen ser i Griffith Tidens største Filmsinstruktør, Manden der fotograferer Sjælen, sindsstemningen, langt mere end Ordene — Manden der tager Livet op i de haarfine Konsekvenser, hvor en Moder kan bløde sit Hjerter til Døde ved Barnets Lig, mens Lirekassen nede paa Gaden samler Ungdommen til Dans — Mander der skabte de store Film, vovede at bruge indtil 12 Ruller, hvor man i gamle Dage stoppede ved den første.

Lykkelig, siger Robert Andersen, er den Mand,

Robert Andersen som "Monsieur Cucko"

der faar Lov til at arbejde under Griffith og lære af ham. Fire og et halvt Aar har R. A. været hos Griffith og været med i hans bedste Ting; et Tilfælde vilde at "Universal Co." fik ham til at tegne en to-aarig Kontrakt fra dette Efteraar, paa saa fordelagtige Betingelser, at det selv for amerikanske Forhold vækker Opmærksomhed.

Robert Andersen paa sin Yacht

Jeg sidder i den lille Stue og ser ud under Palmerne og over mod de skønne Bjerge. Robert Andersen er færdig med sit Eventyr — han har taget sin Violin og spiller sagte og drømmende Serenaden fra "Der var engang —." Hans Øjne ser langt ud over Tid og Sted, disse store, klare straalende Barneøjne, der fortæller om et Hjerter af Guld, om en Mands Vilje — om et levende Menneske, der kan le og græde — leve og lide, først og sidst om et ægte Kunstnersind, der ikke gaar paa Akkord, et Øre, der stadig hører Klokkerne kalde dybt, dybt inde i de store Skove, om Drengen, der lydigt følger dens Klang og ikke giver tabt paa Vejen mod de store Maal — og er der noget større Maa, end at yde det ypperste og største i det der er Livets Sjæl.

Og saa er jeg da indenfor Portene i "Universal Co." Financielt det største Filmkompagni i Øjeblikket. En hel By er det med Gader og Huse, Store Magasiner og store Værksteder. Her er en russisk Gade, her Ruinerne af en belgisk Landsby. Nu staar jeg udenfor et kinesisk Værtshus, og snart stiger jeg op ad Bjerget mod en Minelandsby, hvor der galloperer Cowboys og Cowgirls, og hvor fordægtige Skikkelser er samlet udenfor Kroen. Pludselig staar jeg foran en Retsscene med Vidner og Jury, eller jeg ved at vende mig om er midt i et lystigt Bryllup i det fornemste Selskab med ventende Automobiles, blomstersmykkede Sale og pragtfuldt paaklædte Damer. I et andet Hjørne optages et Billede af nogle fattige Børn, hvor en herlig stor Grand Danois spiller Hovedrollen — rundt om mig vrimler det af mærkeligt paaklædte Personer, russiske Jøder, franske Soldater, elegante Damer i Aftentoiletter og elendigt lasede Kvinder med saltne snavsede Børn —

her er et Palads, der en Forbryderhule — her galloperer Cowboys og der sidder elegante Herrer ved Spillebordet — det svirrer og tumler i min Hjerne, hvad er Natur og hvad er Film, — — — Robert Andersen ser undrende paa mig og svarer: "Well, al Film skal være Natur for at du."

I disse Dage gaar "Right to Happiness" paa California Teatret, Folk staar i lange Rækker udenfor og venter taalmodigt paa at komme ind — Robert Andersen har her en af de saare vanskelige Roller hvor der ikke siges saa meget, ikke ageres, hvor Øjet og Minespillet skal give hele Figuren, hvor Sjælen skal vise sit Herredømme over de Medspillende, og føre dem mod Maalet. Det er kunstnerisk set en stor Sukces for Robert Andersen, og jeg undres paa om ikke Klokkerne en skøn Dag skulde kalde ham til de store Talescener og de store klassiske Skikkelser.

Robert Andersen og Direktør Laemmle

VED INDGANGEN TIL DEN NY TID

AF MINISTER H. P. HANSSEN.

KRIGENS Udbrud ramte de danske Sønderjyder overordentlig føleligt. Næppe var Landet erklæret i Krigstilstand, før hele det værnepligtige Mandskab fra 20-til 40-Aars Alderen blev indkaldt under Fanerne. I de følgende Maanedes udvidede Værnepligten gentagne Gange, og allerede i Efteraaret 1914 stod henved 25,000 danske Sønderjyder ved Fronten.

Medens Sønderjyderne tog Afsked i Hjemmene, blev Fædrene i mange Tilfælde arresterede. I de første Augustdage blev over 300 af Landets bedste Mænd fængslet; foruden Mænd i fremtrædende politiske Stillinger arresteredes navnlig Fiskerne af Frygt for, at de skulde føre det unge Mandskab over til Danmark. Mange af disse Forholdsregler ramte meget haardt; her skal blot anføres et enkelt Tilfælde: Den gamle 72-aarige Fisker Hell fra Høruphavn blev arresteret den 3. August. Samtidig blev 4 af hans Sønner og 3 af hans Svigersønner indkaldt og 4 af dem sendt til Fronten. I Fængslet maatte den gamle Mand sove paa en Træbænk; han tog sit Løjmetørklæde og lagde det sammen for at lægge sit Hoved paa det, men det blev ham strax frataget af Vagtposten. Om Natten blev han gentagne Gange vækket og kommanderet til at staa op og træde an og maatte iøvrigt tilbringe Tiden i en almindelig Fangeceelle, hvor han kun fik den almindelige Fangekost. Med denne Haardhed gik man frem rundt i Landet. Et stort Antal Fanger sad paa det gamle Sønderborg Slot, andre i Navigationsskolen i Flensborg. Fra Haderslev førtes et større Antal Fanger til den

lille Ø Dänholm ved Rygen. Andre var anbragt i Fængslerne i de nordslesvigske Byer.

Haand i Haand med disse Forfølgelser gik et almindeligt Forbud imod den danske Presse. Samtlige danske Blade blev standset; det blev endog Redaktionerne forbudt at offentliggøre de officielle

tyske Beretninger fra Krigen paa Dansk. Savnet af danske Blade følte overordentlig tungt paa dette Tidspunkt; Befolkningen ligefrem skreg efter Efterretning fra Fronterne, hvor deres Paarørende i Tusindtallet maatte kæmpe for en fremmed Sag.

I talrige Regimentter blev der strax udstedt Forbud imod, at Sønderjyderne benyttede deres Modersmaal i Breve til Hjemmet, ja, endog i indbyrdes Samtale. Fra alle Sider indløb der stærke Klager over denne haarde Forholdsregel, da mange af de ældre Mandkaber ikke var i Stand til at skrive et Brev paa Tysk. Det maa dog fremhæves, at der var enkelte Regimentter, som i denne Henseende danne en hæderlig Undtagelse.

Alle de her berørte Forhold stillede de danske Repræsentanter i Berlin overfor en Række Opgaver, som vi maatte søge at løse for derigennem at opnaa taaleligere Kaar for Befolkningen. Iøvrigt paatvang den politiske Situation os megen Forsigtighed og Reservation i vor offentlige Optræden.

Vi maatte fra første Færd regne med tre Muligheder: 1) at Krigen kunde ende med de Allieredes Sejr, 2) at den kunde ende som et "partie remise," 3) at den kunde ende med Centralmagternes Sejr, — og vi følte os derfor pligtede til i de første Krigsaar at indrette vor Holdning saaledes, at vi under en hvilken som helst Eventualitet vilde være i Stand til at varetage den nordslesvigske Befolkningens Livsinteresser paa bedste Maade. Efter Amerikas Indgriben i Krigen var det os klart, at den sidstnævnte Eventualitet ikke længere kom i Betragtning; vi behøvede ikke længere at regne med den tyske Sejr, og efterhaanden som Tiden nu skred fremad, og det viste sig, at den hensyns-

N. P. Hanssen, Minister for Sønderjylland

løse Undervandskrig ikke førte til det Resultat, Tyskerne havde ventet, følte vi os mere og mere overbevist om, at de Allierede vilde sejre. Derved naaede vi frem til en Tid, hvor det blev nødvendigt at genoptage en kraftigere politisk Aktion.

Under Indtrykket af, at Tiden til denne Aktion var inde, sammenkaldte jeg i Slutningen af December 1917 et Møde i mit Hjem i Aabenraa, hvortil jeg indbød Bestyrelserne for alle vore store politiske, nationale og økonomiske Foreninger samt særlige Tillidsmænd fra de enkelte Amter. Her foreslog jeg, at alle Foreninger strax skulde genoptage deres Virksomhed og hurtigst muligt rekonstruere sig, vælge nye Bestyrelsesmedlemmer og Tillidsmænd i Stedet for dem, der stod ved Fronterne eller som var faldet under Krigen, og i det Hele forberede sig, saaledes at de kunde træde i hurtig Aktion, saa snart det viste sig nødvendigt. Dette blev enstemmigt vedtaget.

Vælgerforeningens Bestyrelse og Tilsynsraad indkaldtes derefter til et Møde i Flensborg, hvor det kunde afholdes mere ubemærket af de tyske Myndigheder, den 2. Januar 1918. Her foretoges Rekonstruktionen. Der udnævntes endvidere 4 Hjælpesekretærer, og der blev truffet Aftale om en Massepetition, som med tre Dages Varsel kunde underskrives over hele den danske Del af Sønderjylland og derefter samles paa et bestemt Sted. Hensigten hermed var med ganske kort Frist at rejse det sønderjyske Spørgsmaal paa en saadan Maade, at det maatte sættes paa Dagsordenen ved de kommende Fredsforhandlinger.

Imidlertid trak Sagen mere i Langdrag, end der paa dette Tidspunkt var Grund til at vente. Efter Ruslands Sammenbrud samlede Tyskerne vældige Kræfter til den store Marts-Offensiv i 1918, hvortil de knyttede de største Forhaabninger. Hindenburg og Ludendorff forstod endnu engang at paatvinge saavel de ledende politiske Kredse som Hæren og de brede Folkemasser i Tyskland den faste Overbevisning, at denne stort anlagte Offensiv vilde ende med Tysklands fuldstændige Sejr; men heldigvis gik det anderledes. Efter de første Ugers heldige Fremstød gik Offensiven i Staa, Sejrsbevidstheden svækkedes hurtigt, og Fredsraabene blev atter stærkere i Tyskland. Løsnet i Berlin var nu en Forstaaelses- og Forsoningsfred, som hverken kendte Sejrherren eller Overvundne; men skulde en saadan Fred opnaas, vilde det være nødvendigt at gennemføre indre Reforme, som skabte en ny Tingenes Tilstand, der vakte den øvrige Verdens Tillid til, at Tyskland kunde garantere en virkelig varig Fredstilstand. Dette skønnede man i Berlin, og med stigende Styrke krævede Rigsdagen indre Reforme. Efter Bethmann-Hollwegs Fald som Rigskansler havde man haabet, at hans Efterfølger, Rigskansler Michaelis, vilde sætte sig i Spidsen for Reformbevægelsen, men han viste sig at være en fuldstændig Undermaaler, der var som blødt Vox i Ludendorffs Haand, og Rigskansler Greve von Hertling, som fulgte ham, var altfor stærkt allieret med de konservative og reaktionære Kredse i Landet til, at han kunde bryde en ny Tid Vej. Under alt dette voxede Utaalmodigheden. Endnu havde man i Rigsdagen ingen Anelse om Sagerne virkelige Stilling paa Vestfronten, men man følte i ledende parlamentariske Kredse Nødvendigheden af at tvinge Reformbevægelsen, der særlig gik ud paa Tysklands Demokratisering og Parlamentisering, ind i et hurtigere Tempo. Kravet lød fremfor alt paa en Reform af den preussiske Forfatning, Klassevalgrettens Ophævelse og Indførelse af den lige, hemmelige, almindelige og direkte Stemmeret. Heftige parlamentariske Kampe i September Maaned tilspidsede sig hurtigt til en indre politisk Krise, som medførte Hertlings Fald som Rigskansler den 1. Oktober 1918.

Under disse Kampe sad jeg i den tyske Rigsdags Finansudvalg, hvor jeg havde Lejlighed til at følge Udviklingen paa nærmeste Hold og til daglig at udvexle Meninger med fremragende parlamentariske Førere. Da Vice-Kansler von Payer havde oplæst det Kejserlige Reskript, hvorved

Hertlings Tilbagetræden som Rigskansler blev meddelt Rigsdagen, havde jeg en Samtale med den nuværende Præsident Ebert, der dengang var Formand for Finansudvalget. Vi stod alle under Indtrykket af, at den preussiske Landdag nu vilde blive opløst, og at der vilde blive udskrevet nye Valg i en nær Fremtid. Jeg havde derfor i Sine at tage hjem til Sønderjylland for strax at forberede disse Valg og spurgte nu Ebert, om jeg kunde blive borte til den 4. Oktober. Han svarede: "Det kan De trygt. I Morgen, den 2. Oktober, skal vi affatte den nye Regerings Program, og i Overmorgen, den 3. Oktober, skal vi ordne Personspørgsmaalene. Finansudvalgets næste Møde bliver ikke før den 4. Oktober." Jeg tog da hjem, og den 4. Oktober om Formiddagen var jeg atter i Rigsdagen. Her mødte jeg i Læsesalen to Kolleger, som stod i indbyrdes Samtale. Idet jeg sluttede mig til dem, hørte jeg til min grænseløse Forbavselse, at den ene sagde til den anden: "Naar vi anerkender Selvbestemmelsesretten, saa maa vi ogsaa regne med, at vi ogsaa maa afstaa Provinserne Posen til det nye polske Rige."

Jeg forstod, at der under min Fraværelse var opstaaet en helt ny Situation, og dette var Tilfældet. Da man i det store Hovedkvarter fik Meddelelse om Hertlings Fald som Rigskansler, havde General Ludendorff afsendt en Depeche til Berlin, hvori han meddelte, at Fronten kun kunde holdes i 14 Dage, og at den nye Regering derfor maatte dannes med Fredsslutningen for Øje. Det var nødvendigt, at der afsluttedes Vaabenstilstand hurtigst muligt. Prins Max' Regering blev saa dannet og tiltraadt af Repræsentanter for Flerpartierne: Centrum, Frisindede og Socialdemokrater. Den stod overfor en Tvangssituation, og under denne Tvangssituation var det, at den resolut anerkendte Wilson-Programmet og dermed Folkens Selvbestemmelsesret. Dermed aabnede der sig et helt nyt Perspektiv for os. Siden Foraaret havde vi befundet os i en Situation, som kort kan skildres med et Par Strofer af Bjørnsons Sang ved Frederik den VII's Død:

"Her er dumpt,
Her er stilt,
Her er Længselsvaande,
Hver staar og lytter med halvkvalt Aande,
Her er Ventetider,
Indtil omsider
Det rødmer i Luften med lyse Drag:
Det er Handlingens Dag."

Handlingens Dag var nu inde. Ved Il-Telegrammer kaldte jeg strax de to Landdagsmænd, som var hjemme i Nordslesvig, til Berlin. Ved andre Il-Telegrammer indkaldte jeg Vælgerforeningens Tilsynsraads til Møde i Flensborg nogle Dage senere. Da jeg havde besørget dette paa Postkontoret i Rigsdagsbygningen, gik jeg ned ad den store Foyer. Her blev jeg tiltalt af en elsass-lothring Kollega, en katolsk Præst ved Navn Haegy. Han kom springende ud fra en Sideniche, greb mig i Armen og spurgte dybt bevæget: "Herr Kollega, hvad siger De nu?" "At De bliver franske og vi danske," svarede jeg. "Hvilken Overraskelse," udbrød han, "her kommer jeg til Berlin og aner ingenting. Hvilken uendelig Glæde og Jubel vil der ikke blive over hele Elsass-Lothringen, naar man erfarer, hvad der nu er sket."

I det samme kom en af Polakkernes ledende Mænd, Korfanty, ogsaa kaldet "Øvre-Schlesiens ukronede Konge," ned imod os med store Armbevægelser. "Nu tror jeg atter paa Guds Retfærdighed," udbrød han, idet han traadte hen til os. "Har De nogensinde tvivlet paa den," spurgte Haegy mildt bebrejdende. "Ja," udbrød han lidenskabeligt, "da de brød ind over Belgien, gik frem i Frankrig og naaede ned imod Paris, da de brød frem i Rusland, hærgede Polen, og der ikke var Ende paa deres Grusomheder, og Vorherre tilsyneladende tillod alt — da tabte jeg Troen paa Guds Retfærdighed, men," raabte han jublende, "nu har jeg genvundet den, nu er det en Lyst at leve!"

Da glemte Haegy helt sin fromme præstelige Værdighed og stadfæstede det med et "Donnerwetter ja," og da jeg saa mig om, kom Polakkernes Førstemand, Herr von Traumpszinsky, hen til os, bukkede dybt og hilste: "Goddag, alle I forhenværende Herrer Preussere!" — Dette lille Træk karakteriserer Stemningen blandt de undertrykte Nationaliteters Repræsentanter i disse bevægede Dage. Vi blev enige om nu at rejse vore Krav og, saa snart der bød sig en passende Lejlighed, at gaa frem i fælles Front.

Forskellige Kolleger, som jeg stod paa en god Fod med, havde faaet Sæde i den nye Regering; blandt dem var Socialdemokraten, Dr. David, der havde overtaget Stillingen som Understatssekretær i Udenrigsministeriet. Da jeg en af de følgende Dage traf ham i Rigsdagens Foyer, traadte jeg strax hen til ham og sagde, at nu var Tiden inde til at faa det sønderjyske Spørgsmaal løst; efter at den nye Regering havde tiltraadt Wilson-Programmet og dermed proklameret Folkens Selvbestemmelsesret, maatte den i Pragerfredens Paragraf 5 fastsatte Folkeafstemning i Nordslesvig nu ogsaa foretages. Medens jeg udviklede dette nærmere, samledes der en Kreds af Parlamentikere omkring os. Fra flere Sider opfordrede man mig til at lade Grænsespørgsmaalet falde; der vilde nu blive grundlagt et nyt frit Tyskland, hvor al national Undertrykkelse vilde ophøre, hvor vi skulde faa frit Selvstyre, Ret til at bruge vort Modersmaal i alle offentlige Forhold og fuld kulturel Frihed. Jeg svarede, at det ikke kunde tilfredsstille os; vi var danske og vilde vedblive at være danske, og vi vilde genforenes med vort gamle Fædreland. "For Tyskland," tilføjede jeg, "er det jo desuden et ringe Spørgsmaal, da det kun drejer sig om 160,000 til 180,000 Danske." Da jeg havde sagt dette, traadte Noske, som havde sluttet sig til Kredsen, et Skridt nærmere henimod mig og spurgte: "Hvor mange Danske drejer det sig om?" "Højest 180,000," svarede jeg. "Naa, saa smider vi simpelthen de 180,000 Danske til Polakkerne og Elsass-Lothringerne," svarede han kort og afgjort, drejede sig rundt og gik sin Vej.

Efter Dr. Davids Opfordring forsynede jeg ham i de følgende Dage med udførligt Materiale, for at han kunde sætte sig grundigt ind i det sønderjyske Spørgsmaal. Elsass-Lothringerne, Polakkerne og jeg drøftede fra nu af daglig Situationen. Elsass-Lothringerne var endnu ængstelige; deres Land var i Krigstilstand, deres Førere under stadigt Politiofsyn, enkelte udviste af Elsass-Lothringen, og de stod under et forfærdeligt Tryk. Polakkerne var mere modige og gik stærkere paa. Den 22. Oktober begyndte en stor Debat; Polakkernes Ordfører og jeg meldte os strax til Ordet. Elsass-Lothringerne nølede; de var ængstelige for Springet, da de var prisgivne til den raa brutale Militærmagt, men i sidste Øjeblik kom Præsidenten for den elsass-lothringiske Landdag, Dr. Ricklin, hen til mig, og efter en kort afgørende Samtale erklærede han, at de vilde kaste alle Betæneligheder over Bord, gøre fælles Sag med os og aabent kræve Elsass-Lothringens Genforening med Frankrig. Polakkernes Ordfører, Styckel, fik først Ordet, derefter Elsass-Lothringernes Ordfører, Dr. Ricklin — og tilsidt jeg. Vi rejste alle — støttet paa Wilson-Programmet, jeg desuden specielt paa Pragerfredens Paragraf 5 — de samme Krav om, at de Landsdele, som vi repræsenterede, paa Grundlag af Folkens Selvbestemmelsesret skulde have national Frihed — de polske Landsdele til atter at blive en Del af et frit og selvstændigt Polen, Elsass-Lothringen til at blive genforenet med Frankrig og den danske Del af Sønderjylland til at blive genforenet med Danmark. Vor fælles Optræden vakte megen Opsigt, lidenskabelig Bevægelse og stærk Modsigelse fra nationalliberal og konservativ Side. Den tyske Presse kaldte denne Dag for "Nationaliteternes Dag."

Dagen efter tog Statssekretær, Dr. Solf, som Ordfører for Regeringen Standpunkt til vore Krav. Han frakendte Sønderjyderne enhver

traktatlig Ret, erklærede Pragfredens Paragraf 5 for retsgyldig ophævet og afviste bestemt enhver Tanke om en paa den baseret Folkeafstemning. Før jeg imidlertid kunde tage Ordet for at gen-drive ham, kom Dr. David hen til mig og erklærede, at Regeringen for at forebygge Misforstaaelse havde paalagt ham at meddele mig, at den kun bestred, at vi havde en formel juridisk paa Pragfredens Paragraf 5 hvilende Ret til Genforening med Danmark, men iøvrigt hævdede, at Wilson-Programmet ogsaa burde gennemføres i Slesvig. Dette var mig nok, og jeg frafaldt Ordet.

Kravet var nu for vort Vedkommende rejst, saa det hørtes ud over hele Tyskland, hele Norden og ud over den store Verden. Min Gerning i den tyske Rigsdag var dermed endt. Snart kunde jeg helt afslutte min Virksomhed i Berlin.

Paa Vælgerforeningens Bestyrelses- og Tilsynsraads-møde stillede jeg en Række Forslag, som enstemmigt blev vedtaget. Jeg foreslog først, at der skulde samles et Kampfond; i al Stillehed blev der derefter i Løbet af tre Dage indsamlet henved 350,000 Mark i Sønderjylland, som blev stillet til Vælgerforeningens Raadighed. Vi forberedte en Massepetition og indrettede en fast Kurer-Tjeneste mellem Nordslesvig og Berlin, saaledes at der to Gange ugentlig afgik Kurer fra Aabenraa og fra Berlin, som mødtes i Hamburg og ubemærket udvekslede Breve der. Dette var tvingende nødvendigt af Hensyn til den tyske Censur, hvis Repræsentanterne i Berlin skulde staa i stadig og sikker Forbindelse med de ledende Kredse hjemme, saa at man gensidig var nøje informeret om alt, hvad der skete. De to Landdagsmænd tog nu fast Ophold i Berlin, hvor vi ogsaa fik ansat en Sekretær til Hjælp ved den Propaganda, som vi holdt for nødvendig. Vi udsendte Tryksager over hele Tyskland, og to Gange ugentlig sendte vi Beretninger til Aabenraa; derfra blev disse Beretninger atter med sikker Kurer sendt ud til de forskellige Byer: Haderslev, Tønder, Sønderborg og Flensborg, hvor Tillidsmændene hver Mandag samledes paa bestemt aftalte Steder for at modtage vore Beretninger, drøfte Situationen og tage Stilling til det rejste Spørgsmaal. Vælgerforeningens Bestyrelse samledes desuden en Gang ugentlig i Aabenraa, hvor den modtog mere fortrolige Beretninger.

Først i November optoges Grænsespørgsmaalet til Drøftelse; det var allerede blevet rejst paa Vælgerforeningens Møde den 2. Januar 1918 i Flensborg og var ogsaa senere blevet indgaaende drøftet, især af de tre parlamentariske Repræsentanter i Berlin. I den første November-Uge affattede vi i Berlin hver især selvstændige Betænkninger om Maaden, hvorpaa Spørgsmaalet efter vor Mening burde løses. Disse Betænkninger, som faldt nøje sammen, afsendtes med Kurer til Stationerne i Nordslesvig, hvor de fra den 6. til den 8. November blev underkastet en indgaaende Drøftelse af Tillidsmændene, som derefter i selvstændige Betænkninger gav dem deres Tilslut-

ning; kun i Tønder blev der gjort en afvigende Mening gældende af en Del af Tillidsmændene, som disse dog frafaldt paa det afgørende Møde.

Imidlertid udbrød der Revolution i Kiel. Den bredte sig hurtigt til andre Byer og voxede

“til Storm, før nogen ved deraf,
med Torden i sin Stemme over endeløst Hav.”

Alt trængte nu imod en hurtig Afgørelse. I Berlin blev Prins Max' Regering styrtet, og 6 Folkekommisærer — 3 Repræsentanter for hvert af de socialdemokratiske Partier — overtog Regeringen.

Den 14. November udbad jeg mig en Samtale med Folkekommisæerne om det nordslesvigske Spørgsmaal. Jeg blev henvist til Scheidemann og Haase. Samtalen fandt Sted i Rigskancelliet. Flere af de andre Folkekommisærer var tilstede. Jeg udbad mig — under Henviisning til Dr. Davids Meddelelse den 23. Oktober — en bestemt Udtalelse af Regeringen, hvorved den erklærede sig villig til at løse det nordslesvigske Spørgsmaal paa Grundlag af Folkenes Selvbestemmelsesret. Vi opnaaede Enighed om, at en Udtalelse overfor Offentligheden var nødvendig, og det blev overladt til Haase, som paa dette Tidspunkt havde overtaget Udenrigsministeriet, at formulere Erklæringen. Haase og jeg trak os derefter tilbage til Bismarcks Arbejdsværelse, hvor han satte sig ved Jernkanslerens store massive Skrivebord, som Bismarck, hvad Indskriften paa en Sølvplade forkyndte, stadig havde benyttet i sine Velmagtsdage. Vi fortsatte Forhandlingerne, og jeg udtalte nu Ønsket om, at den aftalte Erklæring blev afgivet af Statssekretær, Dr. Solf, som havde været Udenrigsminister i Prins Max' Kabinet. Jeg ønskede dette, fordi Erklæringen paa denne Maade blev mere bindende overfor de borgerlige Partier. Haase gik ind paa dette Forslag, og det blev saaledes bestemt, at Dr. Solf skulde afgive Erklæringen, der Dagen efter blev formet i det Offentligheden bekendte Brev, som jeg den 17. November oplæste paa “Folkehjem” i Aabenraa.

Efter at denne Sag var ordnet paa en efter vor Mening tilfredsstillende Maade, rejste vi tre parlamentariske Repræsentanter tilbage til Sønderjylland, hvor Vælgerforeningens Bestyrelse og Tillidsraad var blevet indkaldt til et Møde paa “Folkehjem” Lørdag den 16. November. Revolutionen havde medført, at Censuren var blevet ophævet, Forenings- og Forsamlingsretten var paa ny bleven indført, og efter fire lange Aar kunde vi atter for første Gang samles til et offentligt Møde i Sønderjylland. Denne Situation udnyttede vi strax, idet vi indbød til et offentligt Møde paa “Folkehjem” Søndag den 17. November.

Lørdag den 16. November om Formiddagen mødte Vælgerforeningens Bestyrelse og Tilsynsraad, ialt 57 sønderjyske Repræsentanter, paa “Folkehjem” til det vigtigste Møde, Foreningen endnu havde afholdt. Paa Dagsordenen stod Grænsespørgsmaalet. Da Sagen var blevet ind-

gaaende drøftet i Forvejen paa de ovenfor omtalte Møder omkring i Byerne, opnaaedes der hurtigt Enighed om Hovedsynspunkterne. Der blev strax ved Mødets Begyndelse udtalt, at da det drejede sig om overordentlig vigtige og for hele vor Fremtid skæbnesvangre Beslutninger, maatte enhver Overrøelse undgaas. Efter en almindelig Generaldebat vilde der blive foreslaaet en Resolution, men denne Resolution vilde om Lørdagen kun blive underkastet en første Behandling. Søndag Formiddag vilde Forhandlingerne blive genoptaget og Resolutionen blive underkastet en anden Behandling; først derefter vilde der blive afstemt. Afstemningen vilde blive foretaget ved Navneopraab, da enhver maatte være sig sit Ansvar bevidst. Et eventuelt Mindretalsvotum vilde loyalt blive taget til Protokols og sammen med Flertallets Beslutning overrakt den danske Regering.

Efter to Dages Drøftelse fremkom Vælgerforeningens bekendte Resolution af 17. November som et Resultat af Forhandlingerne. Ved Afstemningen indtog kun to Repræsentanter for Flensborg et Særstandpunkt. Senere er Resolutionen som bekendt bleven ret skarpt angrebet og af forskellige Kredse betegnet som et Fejlgreb; jeg holder den vedvarende for rigtig. Ved den foreslaaede Afstemningsmaade, som Fredskonferencen har optaget i Fredstraktaten, opnaar vi, at mulige tyske Enklaver i Nordslesvig bliver betydningsløse. Tønder By, som nu har tysk Flertal, men som ligger i et dansk Opland, som er overvejende dansktalende, og hvor Brorson har digtet sine herlige Julesalmer, bjerger vi paa denne Maade ind i Danmark; det samme gælder om enkelte andre dansktalende Byer og Landsbyer, som ved en anden Afstemningsmaade muligvis vilde være gaaet tabt. Paa den anden Side udtaltes der i Resolutionen, at tilstødende Distrikter i Mellemslesvig selvfølgelig burde have Adgang til at deltage i Afstemningen og saaledes selv bestemme over deres Fremtidsskæbne. Og dette giver Fredstraktaten dem som bekendt ogsaa Adgang til.

Saaledes som Resolutionen var formet, gav den Stødet til et stærkt vækkende Arbejde i de dansktalende Sogne i Mellemslesvig saavel som i Flensborg By. Dens heldige Virkning er i denne Henseende vil en senere Effertid bedre forstaa at værdisætte, end Nutiden gør det.

Fra alle Egne af Sønderjylland stævnedes Folkeskarerne den 17. November til “Folkehjem” i Aabenraa. Tilstrømningen var saa stærk, at Lokalerne hurtigt var overfyldte. Ud over Haven stod de i tætpakkede Skarer, spændt lytrende til det glade Budskab, der forkyndtes fra Balkonen. Sorgerne og Savnene glemtes for en Stund. Lænkerne brast som Sytraade. Fremtidens Land viste sig i straalende Glans, og Sejersglæden holdt sit Indtog i modtagelige Sind. Tunge triste Aar laa bag, men

“Hvem tæller vel de tabte Slag
Paa Sejrens Dag?”

OVER HAVET

IMELLEEM Danmark og Amerika ligger der en ejendommelig Zone eller Region af en noget ubestemmelig Beliggenhed, men i Besiddelse af sin egen uefterlignelige Stemning. Det er ikke paa langt nær enhver Udvandrer fra Danmark, som oplever at færdes i denne Zone, thi kun den træder ind i den, som ad Aare rejser paa Besøg til Hjemlandet.

Man er i Atmosfæren naar man kommer til

New York for at indskibe sig som hjemvendende danskfødt Amerikaner. Maaske man først gaar ned paa den danske Linies Kontor for at træffe den sidste Ordning angaaende Billetten, eller muligvis man skal op paa Konsulatet for at faa et Pas paategnet. Og en skønne Formiddag — den skal helst være klar og sollys — staar man paa Dokken i Hoboken midt i det Mylder, som er forbunden med et stort Atlanterhavsskibs Afgang, og rundt om sig hører man danske Røster i den amerikanske Jargon blandet med andre danske Røster i den umiskendelige og ægte danske Jargon. Saa

er det man fornemmer, at man lige med et er inde i Zonen, der ligger som en Stødpude mellem Danmark og Amerika, og Minder og Erindringer vælter ind over en fra den Gang man sidst gik gennem Zonen som Udvandrer. Dengang var Stemningen rigtignok en anden; og tænk paa, hvad der er sket med en, og hvad man har oplevet og gaaet igennem siden. Det er da slet ikke for meget at sige, at man er bleven et andet Menneske i de Aaringer!

De selv samme Følelser besjæler Medpassagerne, og det varer ikke længe inden man begyn-

Lige før Afgang. Direktør Halvor Jacobsen paa Kommandobroen i Samtale med Kaptajn Gøtsche

der at udvekle Erfaringer. Det begynder med at berette, hvor man er født i Danmark, og hvem der venter paa en — om det er en hel Familie med Tanter og Kusiner, eller om det bare er en enkelt gammel længselfuld Mor, eller, som det jo ogsaa hænder, at det slet ikke er noget Menneske, fordi de alle er døde, men blot Landet, Kysten, Duften og Synet af de kære gamle Steder.

“Naa, saa De er derfra! Ja, saa maa De jo have kendt min Onkel? Nej, det var maaske efter deres Tid. Jo, han er saamænd levende i bedste Velgaaende — nu har han købt Gæstgivergaarden. Folk tjener jo Penge i Danmark nuomstunder!”

Saaledes gaar Passiaren, mens man finder sin Kahyt, det Sted ved Bordet, hvor man skal spise i de næste tolv Dage — hvis man bryder sig om at spise — den Plads hvor man skal sidde i Stol paa Dækket, naar det da ikke er for koldt, o, s, v,

Men over de Hjemrejsendes Zone svæver der et System, som man maaske ikke ser meget til eller

kommer i direkte personlig Forbindelse med, men som alligevel fungerer støt og sikkert og varetager alt det fornødne. Og det er Dampskibsselskabet i alle dets forskellige Afdelinger og Bureauer. Saa snart man har bestilt sin Billet begynder det at virke for at gøre Rejsen bekvem, for den enkelte som for alle. Provianteringen er af Vigtighed, for de Hjemrejsende skal strax stifte Bekendtskab med den danske Mad, saasart de gaar ombord; og den er jo anderledes! Der skal ogsaa være Hygge og glad Stemning og idel Tilfredshed blandt Passagererne under hele Rejsen, og saa er der den lille Omstændighed at Skibet skal føres sikkert og med øvet Haand over det store Hav — det er en af de Biting, som de fleste Rejsende ikke skænker videre Eftertanke; for man har jo Kaptejnen, og han har jo igen sine Søfolk. Det hele er lige ud ad Landevejen!

Ja, som henad ad en slagen og veltraadt Landevej bevæger Kolossen sig efter, at den er svunget fri af Dokken og damper ud forbi Statuen og

Fortet, indtil Long Island sluttelig blot skimtes som en taaget Stribe bagude, og Lodsens gør sig parat til at tage hjem igen til New York.

Det er ganske rigtigt — man har jo Kaptejnen, og uundværlig er han. Hvis det tilfældigvis er “United States” man sejler med er denne Lederpost repræsenteret i Kaptajn Gøtsches Skikkelse, og han besidder som faa Erfaring i at føre et stort Passagerskib over Havet. Sommer og Vinter, Aar efter Aar har han ført sit Skib fra den ene Storby til den anden, og man tør næsten tro, at han kender hver Bølge paa hans Vej.

Rognald Lorents Gøtsche er nu 65 Aar gammel, og da han har faret tilsøs siden sit 15de Aar har han i Aar fejret sit 50 Aars Jubilæum som Sømand. Han stammer fra Aarhus, idet han er født paa Lyngballegaard, og hvis der er noget i Sømandsfaget, som han ikke har haft Erfaring i, saa maatte det vel nærmest være Søflyvning — thi det brugte man ikke dengang, og man er jo for den Sags Skyld ikke rigtig stiv i det endnu. Men

ellers har han været i den danske Marine, som Lærling og Søofficer; i ti Aar foer han som Styrmand for det Forenede Dampskibsselskab — Middelhavet, Island, Amerika o. a. Steder — og i '84 fik han eget Skib at røre. Han har været i Amerikafarten i 21 Aar.

Naar man forestiller sig en Søkaptajn, tænker man gerne paa en grim og bister Herre — ordknap og streng. Det kan være Kaptajn Gøtsche er

Ungdom sejlede med franske og amerikanske Sejl-skibe, og siden støt har arbejdet sig frem i den danske Linie, indtil han nu paa 10de Aar fører Pasagererskib paa Atlanten.

Paa det store Billede ser vi Gøtsche paa Kommandobroen lige før Afrejsen fra New York. Han er i Samtale med Direktør Halvor Jacobsen, som er den egentlige Sjæl i "de Hjemrejsendes Zone." Han sørger for alt! Naar der er Krig og

frembød den eneste aabne Vej til Nordeuropa, og i denne Egenskab er den bleven benyttet af Honoratiores i saa vid Udstrækning, at Danmark er kommen til at staa i den almindelige Verdensanskuelse som et meget vigtigt Knudepunkt. Siden Krigen er der langt færre Amerikanere, som tror, at Copenhagen ligger i Sverig! Henry Ford's berømte Fredsfærd foregik med "Oscar II." Den amerikanske Ambassadør Gerard fra Berlin benyttede Linien flere Gange, ligesom den tyske Ambassadør Bernstorff fra Washington fik sin Udgangs billet fra Amerika over denne Linie. Der har ogsaa været andre brave Folk med paa de vanskelige Ture gennem Krigszonen; fra Tid til anden har Passagererlisten indeholdt Navne paa unge Sønderjyder, som heldigt var sluppen ud af den tyske Uniform og nu søgte et nyt Fædreland, og i den seneste Tid har den ført adskillige Slesvigere hjem til det gamle Land for at stemme for Genforeningen med Danmark.

I det nye Aar vil der rimeligvis blive en forøget Trafik af Rejsende fra Danmark. For det første fordi Danmark for Fremtiden rimeligvis vil bruge mange flere amerikanske Varer end nogensinde før, og dette nødvendiggør hyppige Besøg af danske Opkøbere. Men desuden har Indvandringen været ringe i Krigens Aar, og da Danmark til Stadighed maa af med et vist Antal af Befolkningens "Overskud," saa kan man vente en rigelig Tilgang af unge Danske i de kommende Aar, som for de allerflestes Vedkommende er velsete nok i Amerika.

Ogsaa fra Amerika vil der blive stærk Trafik af Rejsende; thi mange herboende Danske vil benytte Lejligheden til atter en Gang at se deres Fødeegn og Slægtninge; noget som ikke har været muligt i større Udstrækning under Krigen. Og desuden vil den amerikanske Turiststrøm i højere Grad end før opdage København som en Storby og et Centralpunkt for europæiske Lystrejsende.

Atlantehavszonen gaar saaledes ind i en ny Era, der vil betegne større Travlhed og nærmere Forbindelse mellem de to Verdensdele end nogensinde før; thi Amerika er bleven opdaget paany — og denne Gang ikke som et fjernt og udyrket Eventyrland, men som den ledende Central i Verdensudviklingen. Det er fornøjeligt at bemærke, hvorledes Døren til Danmark i dette Billede er bleven gjort bredere, saaledes at København er paa gode Veje til at blive et fremtidigt Hamborg, minus de ominøse Pikkelhuer, som erstattes af de skønne Taarne med det smilende Sjælland som Baggrund.

"UNITED STATES" LIGGER KLAR TIL AFGANG

Midt paa Trappen staar Liniens Landings-Agent i 30 Aar, Walter Jacobsen, og ovenfor Trappen ser man Vice-Konsul P. Treschow, som er Chef for Pas Departementet. Tilvenstre for Trappen staar den norske Sangerinde, Frk. Inga Orner og som tredje i denne Række finder man "Nordlyset's" Redaktør, Emil Opffer, som er let kendelig paa det spidse Fuldstæg. Til højre for Trappen er den første Herre med Straahat Carl W. Møller, tidligere ansat ved den amerikanske Legation i København. I Baggrunden bemærker man Henry R. Henius, Søn af den vidt kendte Chicago Borger, Dr. Max Henius, med sin unge Hustru.

saaledes paa Kommandobroen, men under Frakken er han ligefuldt et hjertevarmt og imødekommende Menneske. Man skulde næppe tro det, men i de fyrretyve Aar, han har været paa Langfart, har han hver eneste Dag i de mange og lange Aar skrevet et Brev til sin Kone i København! Det var jo ikke nær altid at han kunde lægge Brevet i en Postkasse, thi saadanne har man endnu ikke rejst ude paa Atlanten; men saa gik hele Bunken i Postkassen, naar han kom i Havn, og hvis der er nogen, der interesserer sig for Statistiker og den Slags, saa vil man finde, at det "ongefær" har taget for 2400 Kroner Primærker at vedligeholde denne Korrespondance — og saa er Ferierne og de korte Ophold i Hjemmet trukket fra!

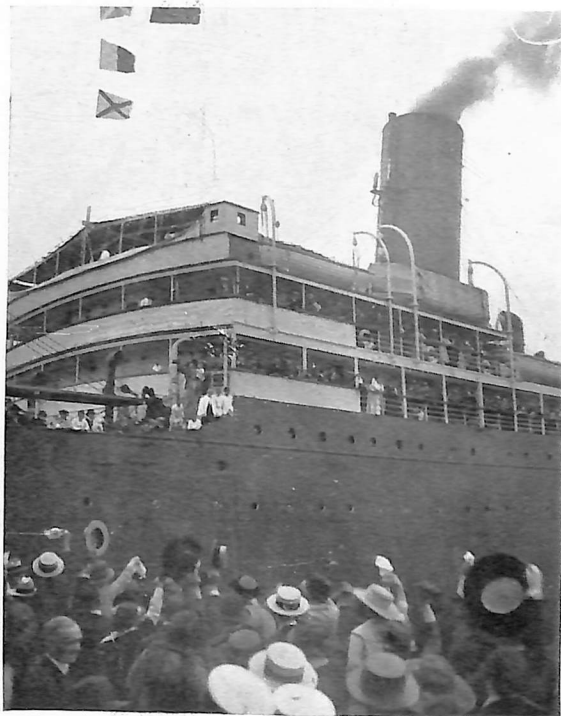
Den mest spændende og eventyrlige Tilværelse blandt Atlantehavskaptejnerne er dog faldet i Kaptejn A. G. Thomsen's Lod. Han fører nu Liniens største Skib og har i Sommer foretaget sin 450de Rejse over Havet. Han er ligeledes Jyde og gik som Dreng tilsøs. Fra Topsgast til Fuldbefaren har han været med paa alle Slags Togter i Middelhavet, paa Kina og næsten alle Hjørner af Verden, og han kunde, om han vilde, berette om Oplevelser, der vilde sætte Marryat i Skyggen.

Kaptejn J. V. Hempel har i en Aarrække ført "Oscar II." og hans Uddannelse er ligeledes begyndt ombord paa et Sejlskib i Langfart. Han er nu meget anset som Navigator. Blandt sine mange Venner tæller han ogsaa Automobilfabrikanten Henry Ford, som aldrig forsømmer en Lejlighed til at kigge ind i Kaptejnens Kahyt, hvis han er i New York naar Skibet er inde. "Hellig Olav" føres af Normanden Kaptajn Lars Holst, som i sin

Strike og Kulnød, saa sørger han for, at der er Kul i den skandinavisk-amerikanske Liniens Dampskibe; naar alt er udsolgt paa de travle Baade, saa river han sig lidt i Haaret og skaffer alligevel Plads til den sene Passager; og forleden da "Frederik den VIII" maatte lægge ind i Philadelphia paa Grund af Havnestriken i New York, saa sørgede han endogsaa for Smørrebrød for de Rejsende paa Toget op til New York!

Halvor Jacobsen's Livsbane har formet sig som en Rejse Jordan rundt. Dan han var 12 Aar gammel drog han med sine Forældre til New Zealand; dernæst til Fresno i California, hvorfra han en Tid var Medlem af den californiske Legislatur. Hans Virksomhed som Dampskibsagent paa Pacifikkysten vakte Opmærksomhed i New York, og med Tiden blev der Brug for ham paa Hovedkontoret, indtil han nu staar som Chef for den danske Amerika-Linie og han har nu blot det lille Stykke Vej over Atlanten tilbage, før han har flyttet Jordan rundt i sin Levetid. Han er noget af en Richelieu Type, der har hævdet sin gode danske Afstamning under sin Færden i Udlandet, og som maaske i sit Livs Aften vender tilbage til sit Barndomshjem for at yde Danmark af sin rige Erfaring. Men det er der forhaabentlig længe til endnu, for Jacobsen er en pure ung Mand paa et halvt hundrede Aar.

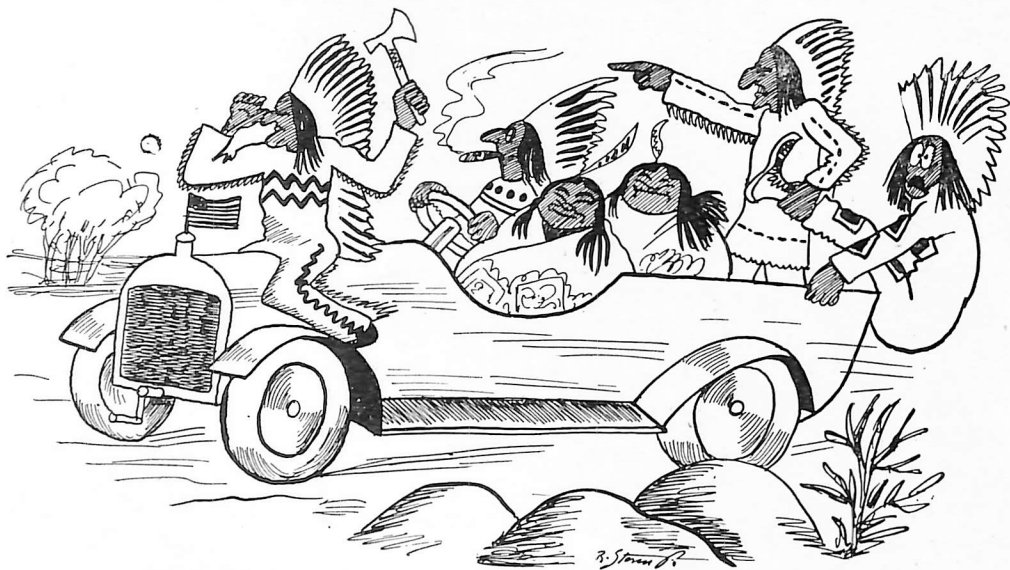
Den danske Liniens Saga har været broget og spændende under den lange Verdenskrig. Der var Tider i de fem Aar, da kun et af Skibene fik Lov at sejle, og paa hver Tur maatte det overgive sig til de Allieredes Undersøgelse. Der har været andre Tider, hvor den danske Atlantehavsbaad

"United States" forlader Hoboken

Fra venstre: den joviale Omaha Juvelerer, Fred Brodegaard og foran ham Storm Petersen. I Midten Advokat Viggo Lyngby og længst tilhøjre Dr. Max Emmert, alle fra Omaha.

STORM PETERSEN BLANDT INDIANERE.

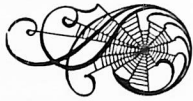

Da den danske Karikaturtegner Storm Petersen nylig gæstede Amerika, havde han blandt andet sammen med et Selskab af Omaha Borgere Lejlighed til at gæste en Indianer Reservation i det nordlige Nebraska, og han har i omstaaende Tegninger sat sine Indtryk derfra paa Papiret.

Skuespiller Johan Poulsen gæstede for nogle Aar siden den samme Egn og gjorde ved sit livlige og korrekte Væsen et dybt og fordelagtigt Indtryk paa flere af Stammens Kvinder. Det er dette

Indtryk som Petersen har søgt at forevige paa et af Billederne hvor han har villet vise, at Johan Poulsens Billede endog bevarer som et Klenodie.

Paa det større Fotografi ser man fra Læserens højre tilvenstre: Fred Brødegaard, Omahas livlige og energiske Juvelerer; bag ham Hr. Willumsen fra København og foran i siddende Stilling Storm Petersen. I Midten staar Sagfører Lyngby og paa venstre Fløj en af Omahas ledende Læger, Dr. Max Emmert.

JULESNE

D

De flittige Farmere i Fontanelle Dalen var med Møje og Anstrengelse bleven færdige med Majsplukningen midt i December; og det var ingen ringe Bedrift, naar man tager i Betragtning, hvilken Avl de havde haft i Aar og saa den Omstændighed, at Hjælp ikke alene var dyr, men ovenikøbet vanskelig at opdrive. Men saadan var Fontanelle Farmerne nu altid; man fandt dem aldrig sovende, snarere var de forberedt paa hvad der muligvis kunde ske. Saadan som nu i dette Efteraar, da man flere Steder havde set Koner og Døtre hjælpe til i Marken — og det havde de ellers langt fra nødtigt for Udkommets Skyld, thi nu om Stunder havde Fontanelle Folkene Raad til at holde baade Pianoer og Gramphoner, saavel som Symaskiner og alle Slags moderne Husholdningsartikler, og det var nærmest med disse, at Kvinderne beskæftigede sig. Dog, naar det galdt om at bjerge Avlen, og der ikke var Hjælp nok at opdrive, saa kunde Kvinderne nok give en Haand med i Majsplukningen. Ganske vist — Yankee Farmerne ovre i det næste County fandt det lidt underligt at se Kvindfolk arbejde i en Mark, men de sagde ikke noget; de kørte blot forbi og gloede. De vidste jo ogsaa, at disse Farmere i Fontanelle Dalen var Danske; og dem kunde man vente sig næsten hvad som helst af — skønt nægtes kunde det ikke, at de forstod at faa noget ud af deres Jord, disse samme Danskere.

Vejret havde nu ogsaa været meget gunstigt gennem Efteraaret; næsten ingen Sne — men Lille Juleaftens Dag, ligesom de sidste Majscolber var skovlet i Lade rundt omkring i Fontanelle Dalen, saa tog det ogsaa i med at sne, som om det galdt at sætte en Rekord.

“Det var dog dejligt, at vi skal have en hvid Jul,” bemærkede Kreaturopkøber Skjoldborgs Datter, Esther, mens hun trillede den elektriske Støvsuger op og ned ad det store Tæppe i Dagligstuen, hvor det var Meningen at indrette Juletræet med kulørte elektriske Lys. Esther Skjoldborg, som nu havde været voxen i 3—4 Aar og havde overtaget Kommandoen paa mange af Husholdningens Omraader, var en trofast Tilhænger af alle moderne mekaniske Indretninger, og da hun sammen med Forældrene boede indenfor Belmont's Bygrænse, hvor man kunde faa elektrisk Driv- og Lyskraft, saa havde hun ikke givet Faderen Rist eller Ro før alt var bleven “elektriseret,” som Moderen med et opgivende Suk bemærkede.

“Jeg tror jeg skal faa Rasmus til at løfte Kanen ned fra Loftet,” fortsatte hun, medens hun gik i Lag med en omhyggelig Afstøvning af Pianoet — ja, det var jo egentlig et Flygel i formindsket Ud-gave. “Det vil være morsomt nok at køre lidt rundt i Slæde, medens jeg gør de sidste Indkøb.”

“Jeg tror Rasmus har andet at gøre end at rumstere omkring paa Loftet efter Kanen og faa den støvet af,” bemærkede Moderen i den samme op-givende Tone, som hun altid anvendte overfor den energiske Datter. Hun talte altid, som om hun paa Forhaand vidste, at hendes Indvendinger intet hjalp — og det gjorde de vel egentlig ogsaa sjældent overfor Datteren.

“Aa, pyt Mor, Du skal se det tager ikke Rasmus længe at faa Kanen ned fra Loftet. Jeg kan gøre det selv, tror jeg, hvis han ikke har Tid.”

Og det viste sig, at hun havde Ret med Hensyn til Rasmus' Velville, for en Timestid efter ser vi Esther i tyk Pelskaabe svinge ud gennem Leddet

til Opkøber Skjoldborg's Plads i det lette lille Sne-køretøj, trukket af en rask sort Pony med livlige, sky Øjne.

Oppe i Belmont gjorde hun flere Ophold i Butikerne og fik efterhaands Kanen fyldt med Pakker af forskellig Størrelse og Form. Hele Eftermiddagen faldt Sneen stille og tykt (indtil Fodgængere tilsidst havde Møje med at bevæge sig paa Fortouget, hvor Sneen naaede til Knæene. Men de mange købelystne Mennesker, som var kommen ind fra de omliggende Farme, pustede og lo muntert, mens de travede fra Butik til Butik. Julestemningen var ved at komme op.

Inde hos Apothekeren var der særlig stærk Søgning, selv om det ganske vist ikke var Medikamenter og lægende Balsam Folk søgte i Dag. Det meste af den rummelige Butik var optaget af Borde med Udvalg af Julepresenter, Juveler, Nips-genstande o. a., og der var ligeledes livlig Omsætning i Bøger, Skrivemateriale, Cigarer og Piber, Konfekt og næsten alt muligt andet. Det var herinde, at Esther traf Jørgen Kvistgaard, som var ved at gøre sig et Udvalg af de sidste nye Tid-skrifter. Hans lyse, runde Ansigt aabnede sig i et stort Smil, da han pludselig fandt hende staaende ved sin Side.

“Nej se, skal Du ogsaa pynte Juletræ, Esther?” sagde han, idet han hilste lidt dybere med Hatten end Sædvane var i Fontanelle Dalen. Han havde kun opholdt sig der paa Egnen i de sidste 8—10 Maaneder, og var ellers “frisk fra Danmark,” som Folk plejede at sige om ham med en amerikaniseret Vending. Dog havde han hurtigt vænnet sig til at sige “Du” til enhver.

“Aa, Jørgen, det var godt jeg traf Dig. Jeres Telefon er vist i Stykker, og Moder vilde gerne have, at Du skulde komme ind til os Juleaften.”

“Ja, Tak, den som byder — det vil jeg gerne. Men hvad siger den øvrige Familie til saadan en Indblanding?”

“Naar Mor vil noget, er der ikke noget for Fader og mig at stille op,” svarede Esther skælmsk.

“Det gør mig nu ondt for Jer alligevel, hvis I skal have mig at trækkes med hele Juleaften. Særlig,” tilføjede hun i samme skælmske Tone som Esther have anslaaet, da jeg ser Du har gjort et lille Indkøb af den betydningsfulde Plante Misteltenen — her pegede han hen paa en af Esthers Pakker, som hun bar i Armene — “og jeg har allerede været længe nok i Amerika til at forstaa Betydningen af denne beskedne lille Kvist, naar den bliver hængt op i en Stue paa en Juleaften.”

“Ja, jeg tror ogsaa Du allerede har været for længe i Amerika,” sagde Esther med en særegen tankefuld Betoning. “Forresten kan Du slaa Dig til Taals; jeg har købt Mistelten for Fars og Mors Skyld. Du kan tænke Dig, at de to halvgamle Mennesker leger endnu den gamle Leg — —”

“Ja, saadan er det nok, Esther; den gamle og trofaste Kærlighed varer for hele Livet.”

“Som skreven staar!” spottede hun med forstilt Højtidelighed og vendte ham Ryggen for at tale nogle Ord med Stedets Præst, der var ifærd med at undersøge Julekortene paa et Bord ved Siden af.

Imidlertid tog Jørgen nogle faa Pakker og begav sig ud til Esthers Kane. Et tykt Lag nyfalden Sne maatte han ryste af Køreskindet, før han kunde komme til at anbringe de mange Pakker, saaledes at der ikke var Fare for at tabe dem paa Vejen. Mens han var saaledes beskæftiget smilede han ved sig selv over Samtalen med Esther Skjoldborg; den Slags Samtaler havde de haft mange af siden han først lærte hende at kende.

Det forekom ham, de havde forstaaet hinanden fra første Øjeblik; hun, som af hele Egnens Ungdom ansaas som kølig, fraværende og uudgrundelig, var strax overfor Jørgen Kvistgaard kommen ind paa en kammeratslig Tone, og det forekom ham, at de forstod at tale om alt mellem Himmel og Jord i en særegen og inderlig Forstaaelse, akkurat som gamle Venner og helt anderledes end Tilfældet nogensinde havde været overfor andre Bekendtskaber.

Men det var netop Spørgsmaalet hvor meget dette gode Forhold mellem dem betød; om hun brød sig om ham i dybere Forstand, eller om Bekendtskabet blot var af forbigaaende Interesse. Endnu havde han ikke mønstret Mod nok op til at rette det store og betydningsfulde Spørgsmaal til hende, men han havde en tydelig Fornemmelse af, at der aldrig blev Fred i hans Sind før han fik den Gaade løst, som stod tegnet i Esther Skjoldborgs klare og — Ak — saa skjælske Øjne.

Jørgen var kort sagt betaget af en dyb og inderlig Kærlighed; men det vilde dog være højligt overdrevent, om man skulde paastaa, at han sygnede hen og blev til en sorgfuld Skygge af sit tidligere Selv. Snarere var der kommen noget fortrøstningsfuldt og mandigt over ham; han var bleven frejdigere af Humør. —

Maaske det var noget af dette, der kom over ham, idet han pludselig med et lunt Smil greb Snærten af Pisken, som sad i sit Hylster i Kanens Forsmæk. Idet han derpaa pillede en lille Kvist Mistelten ud af en af de Pakker, som Esther havde givet ham at bære, bandt han den hurtigt fast i Pisketoppen og fortsatte derpaa roligt sit Arbejde med at skaffe Plads til de mange Indkøb. Pludselig stod Esther igen ved Siden af ham.

“Glem nu ikke, at der ogsaa skal være Plads til mig,” sagde hun muntert og klappede sin Pony paa Halsen.

“Jeg tænker der bliver Plads til os begge to,” svarede Jørgen myndigt. “Du ligger nok og vælter med dette Læs i al den Sne, hvis jeg ikke kør Dig hjem — men jeg kan sidde her bag paa.”

“Hvad skulde vi svage Kvinder vel gøre uden Mændene,” spottede Esther igen, og fortsatte: “som om jeg ikke var vant til at køre i Slæde og vælte i Sneen. Men Du har maaske Lyst til at vælte ogsaa?”

Jørgen havde allerede travlt med at ordne Tæpperne om sin Ledsagerinde, og et Øjeblik efter sad han selv med Tømmer i Haand paa det lille Bagsæde, medens Ponyen, opsat paa at naa hjem i sin Stald, prustede og sprang afsted i Sneen.

Der var ikke langt til Esthers Hjem, men Vejen var bleven tung af den nyfaldne Sne, og det tog en rum Tid, inden de naaede derhen. Hvad de talte om paa Vejen var der ingen Vidner til, naar lige undtagen Ponyen; og den forstod vel ikke andet, end at hans Herskerindes Stemme lød ejendommeligt alvorligt, men ogsaa endmere varm og inderlig end til daglig — og det siger meget, for Ponyen var vant til Esthers kærligste Sprog. Kusken havde ikke ved denne Lejlighed imponeret det frbenede Vidne; han havde saamænd sidet lænet ind over Slæden hele Vejen, og havde det ikke været for den pligtstro Pony, saa kunde den godt have løbet sin Vej med hele Køretøjet.

Det mærkeligste, der indtraf paa denne Lille Juleaftens Køretøj, skete dog først efter at de var kommen ind paa Skjoldborgs rummelige Gaardsplads. Thi da Kusken saa aldeles førsømte sin Pligt, saa følte Ponien sig berettiget til at

trave lige ind i Vognskuret under Høloftet. Derinde var det mørkt —

“Vil Du holde Pисken et Øjeblik, Esther,” baa Jørgen, “medens jeg staar af — saa skal jeg spænde fra.” Men der var ingen, der rørte sig, og Ponyen vendte meget misfornøjet sit Hoved for at se, om det ikke var Meningen, at der skulde spændes fra. I det samme blev dens mørke, iltre Øjne dobbelt saa store som før; thi den fik at se Kusken bøje sig endnu dybere over Herskerinden og kysse hende lige midt paa den rosenrøde Mund, medens Sneen fra Kusken laadne Hue dryssede ned paa hendes Hals. Og det mærkelige var, at Herskerinden langt fra at give sin Mishag tilkende, blot viftede ganske svagt i Luften med Pисken, som hun holdt i Haanden, og om hvis Snært der var bundet en underlig grøn Kvist med hvide Bær.

Da Ponyen endelig var fraspændt og fik Lov at trave over i Stalden, standsede den et Øjeblik og nippede til denne mærkværdige grønne Kvist, som nu var falden ned paa Gulvet. Men den var der virkelig hverken Saft eller Kraft i, og saa vidt som Ponyen angik forblev det lille Oprin i Vognskuret ret uforstaaeligt. Havde det nu endda været en Tot Kløver i Piskesnærten—!

* * *

Det var mange Aar siden der havde været en saadan Spænding, Højtidelighed og Glæde over det Skjoldborgske Hjem, som der blev paa denne Lille Juleaften. Spændingen var mest i Esther's bankende Hjerter, medens Jørgen var til Audiens inde hos hendes Fader i det lille Forværelse, som Kreaturhandleren kaldte sit Kontor, og Højtideligheden stod skreven med store Bogstaver paa baade Jørgens og Skjoldborgs Aasyn, medens de sad overfor hinanden derinde og talte dæmpet sammen. Men Højtideligheden spredte sig dog efterhaands og maatte vige Pladsen for en rolig, gensidig Imødekommenhed — et Slags Præludium til et Slægtskabsforhold. Og Glæden deltes af fire Personer, da de satte sig til Aftensbordet og Skjoldborg lidt forlegent ledte efter de rette Ord, hvormed at meddele sin Kone at “det lod til at de To var bleven enige med hinanden,” og at han, Skjoldborg, var overbevist om, at Jørgen var en flink og retskaffen Mand, som nok inden længe vilde være i Stand til at sætte Bo. Hertil havde Esthers Mor ikke mange Ord at svare, men et Par Taarer blandede sig med et venligt Smil, idet hun bød Jørgen Haanden. Moder og Datter kyssede derpaa hinanden, og idet man satte sig tilbords begyndte Skjoldborg højtrøstet at tale om det stærke og tiltagende Snevejr, og de tre andre faldt strax ivrigt ind i denne Debat.

Naturligvis, tænkte Moderen ved sig selv, det var mærkeligt at Esther skulde kaste sig i Armene paa en Nykommer, der vel ikke kunde have sparet meget sammen i de faa Maaneder, siden han kom til Landet. Paa den anden Side, naar Skjoldborg var tilfreds, saa —! Desuden havde Moderen for længe siden opgivet at forstaa sig paa Esther — og nægte kunde man jo ikke, at Jørgen virkelig i et og alt var en pæn og høflig ung Mand. Han vilde sikkert blive god ved hende, og Udkommet fik de vel nok, selv om de maatte begynde som Rentefolk.

Det blev sent inden Jørgen tilfods begav sig tilbage til Hotellet i Belmont, hvor han skulde overnatte, og det var med Møje at han banede sig en Vej gennem de høje Snedriver, der var begyndt at hobe sig op tværs over Vej og Sti. Den sidste Formaning, han havde faaet af Esther, var om endelig at komme itide i Morgen Aften, saaledes at han kunde hjælpe hende med at pynte Juletræet. “Det er mest for Fars og Mors Skyld,” havde hun sagt; “de er ligesom et Par Børn endnu — paa det Omraade.”

* * *

Men i god Tid til Julemaaltidet i Esthers Hjem kom Jørgen nu netop ikke den første Aften efter at de var bleven forlovede. Hele Dagen sad han paa Hotelværelset og skrev, og det var først hen paa Eftermiddagen, da han gik en Tur rundt i Bu-

tikkerne, at han rigtig fattede, hvilken mægtig Snestorm Belmont og Oplandet var bleven indhyllet i i Løbet af 24 Timer. Der var næsten ingen Farmere i Byen; omkring Ovne og Varmeapparater fandt han Købmændene, et Par Bankierer, Doktoren og Redaktøren saavel som flere af Byens Folk, og de drøftede alle hvormange Aar det vel var siden Belmont havde set Mage til Snevejr. Særlig stor blev Spændingen, da Stationsagenten kom ind hos Apothekeren og med Embedsmine berettede, at Telegraftraadene var brudt i Stykker østpaa. Toget gjorde han ikke Regning paa at se i flere Dage — det var rimeligvis slet ikke kommen afsted fra Clifford City om Morgenen. Det var jo noget af en Skuffelse for Folk i Belmont, thi nogle ventede Julefremmede fra Storbyen, og desuden vilde man altsaa komme til at vente flere Dage paa Julepost, Aviser o. a.

Jørgen skulde netop til at begive sig paa den vanskelige Fodtur ud til Skjoldborg's Hus, da der blev Opstyr oppe ved Hotellet, og medens han standsede midt i Gaden og rystede Sneen af sig, kom Værten ud og vinkede energisk ad ham. Nu viste det sig, at der lige i Forvejen havde været Telefonforbindelse med et Farmhjem, som laa 2—3 Mil øst for Byen og ikke langt fra Jernbanen. Man havde hørt forskellige fremmede Stemmer, som talte noget forvildet og i Munden paa hinanden, men saa meget havde man da forstaaet, at det lille Lokaltog sad fast i Sneen paa Banen derude midt i Snedriverne. Det var en myndig Stemme, som havde spurgt efter Mrs. Peter Jensen — det var som alle vidste Præsidentens Kone i Belmont State Bank — og en anden Røst havde forlangt at tale med Mr. Jørgen Kvistgard. Saa var der nogle Kvinderøster, som talte i Munden paa hinanden, men man havde alligevel forstaaet, at der var koldt i Toget og ikke ret mange Kul tilbage paa Lokomotivet, og der var nogen, der var sultne, og andre, som vilde hjem —! Saa kom der i nogen Tid ikke andet end en lang syngende Tone ud af Telefonrøret, og tilsidst blev det bomstille, hvilket var et Tegn paa, at ogsaa denne sidste Telefonforbindelse var bleven brudt af Stormens Rusken i de sneladde Traade langt ude paa den ensomme Landevej.

Jørgen blev meget forbauset over denne Besked, for han ventede ikke noget Besøg, og han havde ingen Bekendte i Amerika, undtagen den Onkel han arbejdede hos her ved Belmont — men han boede otte Mil i den modsatte Retning. Alligevel kunde han ikke lade være at tænke paa det mærkelige Budskab, og han besluttede hurtigt at tage med paa det Tog, som nu begyndte at samle sig for at komme de indespærrede Passagerer til Undsætning.

Byens Vognmand stillede med en stor Slæde, hvori der hurtigt fra Hotel, Butikker og Hjemmene blev samlet Tæpper og Overtøj, saavel som Spisevarer. Et Dusin Mandfolk, godt indpakket og med Skovle paa Skuldrene, gik forud for Slæden, og til disse sluttede Jørgen sig, og Karavanen var ikke kommen ret langt ud af Vejen mod øst, før der blev Brug for Skovlene. Ind over Banelinien, som man nu besluttede at følge, laa Sneen i skarpe, fast Driver, som den tiltagende Blæst bestandig fjøede mere til. Hestene sank i til Hovederne, og Mændene, som sprang ud i Sneen foran Spandet, forsvandt helt som Svømmere i Havet. Men det varede ikke længe før Sneen begyndte at flyve til Siderne og der banedes en Vej gennem den første Drive, saa Hestene atter kunde faa Fodfæste. Snekastene søgte saa vidt muligt uden om de værste Banker og der dannedes efterhaands en kroget Vej langs med Banelinien, undertiden paa selve Skinnerne, og saa igen i en Bue ud i Markerne. Men det var et langsomt Stykke Arbejde, og forud saas stadig kun det vældige Snefog med en mørk diset Luft som Baggrund.

Mørket var falden paa, da “Redningsstyrken” stod foran hvad der forekom dem den værste Drive af dem alle. Det var ligeved en Korsvej, efter hvad de kunde skønne, og Sneen laa i en høj Banke til begge Sider for Banen, saa langt de

kunde se. Humøret var dalet kendeligt blandt de vaade og klamme Snekastere, og der var mere end en Gang hørt Bemærkninger om, at det sikkert ikke lod sig gøre at vinde frem til, hvor man mente, at Toget sad fast. Der var andre, som mente, at Snekasteren maaske var ude fra den nærmeste Station mod øst og havde gjort Sporet klar, saa Toget kunde køre nogle Mil baglænds, og ihvertfald naa tilbage til en By, hvor der kunde blive sørget for de Rejsende.

Vognmanden fra Belmont holdt imidlertid paa, at man skulde blive ved lidt endnu. “Vi kan ikke være langt fra den Farm, hvor der blev telefoneret fra,” udtalte han, “og det kan være at en Drive eller to til vil bringe os ind paa dem. Lad os bare hænge i.”

Næppe havde han sagt det, før der lød som et skingrende Skrig ud over det snedækkede Landskab. Alle Mand studsede og standsede Skovlene; selv Hestene spidsede Øren.

“Der har vi Pinedød Lokomotivet!” udbrød flere af Mændene i Munden paa hinanden. Og der kunde samtidig virkelig skelnes en Stribe Kulstøv over Sneen langt forude. “Den sidder ellers godt fast,” var der nu en anden der bemærkede; “det er jo et helt Bjerg at flytte, naar Sneen ligger op om Skorstenen.” Der blev rystet en Del paa Hovederne, og flere kiggede paa Vognmanden for muligvis at høre, hvad Forslag han kunde komme med i en saa ekstraordinær Situation.

“Det bedste vi kan gøre er at grave en Tunnel ind til dem,” foreslog denne nu; “vi kunde ikke skovle al den Sne i et helt Døgn, men hvis vi tager fat i Række efter hinanden kan det ikke vare saalænge for at hule en Gang ind gennem Driven.”

* * *

Og saa tog man ufortrødent fat igen med Skovlene.

Morgentoget fra Clifford havde kørt i tykt Snevejr hele Dagen. Time efter Time sneglede det sig afsted, medens den sædvanlige Togplan reduceredes til en Myte, og Passagererne blev mere og mere bekymrede over Udsigterne til at naa frem over Linien til Maalene for deres Julerejser. Flere Gange i Løbet af Dagen havde Toget siddet fast i Driverne, og hver Gang havde det givet et saa voldsomt og uventet et Stød gennem Waggonerne, at en Del af Passagererne ganske pludselig kastedes over i Skødet paa deres Medrejsende, hvorpaa der blev Latter eller Indignation, Gemytlighed eller Flovhed, alt efter Ofrenes Stemning og Natur. Saa bakkede Toget op for at faa et godt Tilløb og hver Gang et tungt Stykke Vej saaledes var klar, fattede de Rejsende fornyet Haab. Men i Længden blev denne Julesport meget trættende, og da det omsider henad Mørkningen viste sig, at Toget var fuldstændig kørt fast i en stor Drive mellem to Stationer, saa tabte de fleste Passagerer fuldstændig Modet og henfaldt i højtrøstede Beklagelser over deres Skæbne. Nogle af de mere behjertede blandt de mandlige Rejsende gav sig imidlertid til sammen med Togpersonalet at overveje Situationen, som virkelig slet ikke var behagelig. Lokomotivføreren kunde rapportere, at Kulbeholdningen rimeligvis ikke var tilstrækkelig til at holde Dampvarmen vedlige Natten over, og af Proviant var der ganske naturligt paa et lokalt Tog som dette intet ud over lidt Frugt, som enkelte Passagerer havde medbragt. Det hjalp ganske vist noget, da Konduktøren og nogle faa andre vendte tilbage fra en lille Expedition ud i Snelandskabet og kunde oplyse, at de havde fundet et rigtig og grangiveligt Farmerhjem, som ganske vist laa begravet nede under Sneen nogle faa hundrede Fod fra Linien, men som dog havde alt hvad der hører til et ordentlig Farmerhjem om Vinteren, saasom en dundrende Ild i Komfuret og rigeligt med Favnetræ lige ved Køkkendøren, tre gode Malkekøer paa Stalden, en Saltetønde i Kælderen og nogle Sække Mel i Spisekammeret. Al denne Herlighed kunde Passagererne faa at købe for rimelig Betaling. Varmen kunde de faa Lov til at dele, hvis de da opførte sig nogenlunde ordentligt som Gæster, og det hele saa slet ikke galt ud,

SIDE TYVE

naar blot de var vel ovre i denne Oase midt i Sne-landskabet.

Alle Passagererne trak nu i deres Overtøj og strømmede ud af den bagerste Waggon — den eneste, som det var muligt at komme ud af for Sne. Det virkede helt forbløffende paa de Rejsende, da de kom udenfor deres Tog og saa hvorledes dette havde begravet sig helt og holdent i en mægtig Drive, saaledes at man ikke kunde se Lokomotivet eller Postvognen, medens af de øvrige Waggoner kun Taget var synligt.

Karavanen, bestaaende af saavel Mænd, Kvinder som Børn satte ud mod det lille Farmhus, som man ogsaa omsider naaede under mange Besværligheder. En ret trivelig Dame havde f. Ex. det Uheld at træde udenfor den af Konduktøren udpegede Sti, og kom derved til at hænge fast med en Kjoleflig paa noget som viste sig at være et Pigtraadshegn; og en lidt for lystig Handelsrejsende, som mente at han vilde vise nogle yngre kvindelige Medrejsende, hvorledes man danser fox trot paa Grønland, kom derved uforvarende til at træde igennem en træagtig Masse, som viste sig at være Taget paa den lave Kostald, hvilket den druknede dog først rigtig fattede, efter at han mærkede en sugende Fornemmelse i sin ene Støvlespids, hidrørende fra den Omstændighed, at en af Kjørerne med sit naturligt rigt udrustede Sugeværk var begyndt at undersøge den fremmede Genstand, som pludselig kom øen i Møde fra oven.

I Hjemmets smaa Stuer kan det nok være der blev Trængsel og Travlhed. Mændene røg og snakkede, Kvinderne bunkede sig sammen om Komfuret og tørrede Strømper, nogle Smaabørn deltog med skingrende og vrede Røster i det almindelige Spektakel, og den stakkels Farmerkone vidste hverken tid eller ind ved Synet af denne Flok Mennesker, som tydeligt nok ventede paa at blive beværtede.

Vi skal tage nogle af disse Rejsende lidt nærmere i Øjesyn. Der var især to Mænd, som syntes at føre Ordet og dominere Situationen. En af dem var en lille, før Skikkelse, i hvis Aasyn man forholdsvis let kunde spore jysk Herkomst, medens der dog over hans hele Væsen og Fysiognomi var tilføjet et vist amerikansk Præg, som næsten alle Indvandrere erhverver sig, naar de gennem en Menneskealder har færdes mellem Folk af forskellige andre Nationaliteter. Denne Mand var Bankdirektøren fra Belmont, som havde været øst-paa i Forretnings Anliggender, og som havde gjort Regning paa at komme hjem om Eftermiddagen itide til at fejre Julen med sin Familie. Og det lod til at han havde bragt Fremmede med sig, thi han havde som Ledsager en lille vims Mand, der ogsaa nok tydede paa at være Dansk, omend hans Type var af en lidt mere ubestemmelig Art, og det mest fremtrædende i hans Holdning var den aabenbare Hensigt at imponere sine Omgivelser med sin egen Betydning. Han var ogsaa Bankier, idet han til Stadighed rejste paa disse Egne og opkøbte Farm Prioriteter eller Mortgages, som han saa omsatte i østlige Byer.

Endnu en Mand er der Anledning til at bemærke, skønt han ikke paa nogen Vis gjorde sig gældende i denne brogede Forsamling. Han var lille og bredskuldret; hans kraftige mørke Fuldkæg, saavel som hans Klæder, der havde et ejendommeligt Snit, tydede paa at han ikke hørte hjemme i Amerika. Da han lidt efter kom i Samtale med de to Bankierer, som begge var danske, viste det sig da ogsaa at han var Professor i Landbrugsøkonomi fra Danmark, og at han, som han kort og godt meddelte, var paa en Studierejse i Staterne.

Farmerkone havde nu faaet Kaffen i Kog og begyndt at udskænke den i Kopper og Bægere af enhver Beskrivelse, thi det skortede selvfølgelig paa Service overfor en saadan Masse Mennesker. Professoren var saaledes glad nok ved at drikke ud af en Vandøse, medens Hypotheksbankieren ligesom mistede lidt af sin Værdighed, medens han nød den dampende Kaffe ud af en Glassukkerskaal. Men midt under Kaffedrikningen gik

Døren op, og ind traadte de svært paaklædte og sneladede Redningsmænd fra Belmont, som omsider havde skovlet sig en Vej gennem Driven og saaledes kom de strandede Passagerer til Undsætning.

Denne heldige Løsning paa Snestrandingen vakte naturligvis stor Jubel, og det varede ikke længe før en stor Karavane satte afsted gennem Tunellen og langs det banede spor tilbage til Belmont. Kvinder og Børn fik Plads i Slæden, og Mændene gik eller løb bagved. Og her saa man det mærkelige Syn, at Jørgen havde faaet den lille Professor under Armen og travede afsted gennem Sneen med ham i ivrig Samtale, medens begge Bankiererne saa noget mystificerede paa dette Par, og slet ikke kunde udregne, hvad denne fremmede Mand søgte paa denne Egn, og hvor han muligvis kendte den unge Nykommer fra. Tilsidst blev Hypotheksbankieren saa nysgerrig, at han blandede sig i Samtalen ved at introducere sig selv som Mr. Svendsen overfor den københavnske Professor, og fortroligt tog ham under den anden Arm, medens han forklarede ham mange Detailler angaaende sine egne Forhold og da særligt om hans Formueomstændigheder, der lod til at være ualmindeligt gode, og hvilke Professoren ret stille og kun af og til nikkende paahørte.

Saaledes passierende holdt de Rejsende deres Indtog i Belmont, og man fik nu travlt med at blive anbragt for Natten, enten i Hotellet eller hos Byens Folk. Lige udenfor Apotheket traf Jørgen sin tilkommende Svigerfader, som ogsaa havde faaet at vide, at der var noget usædvanligt paa Færde, og som derfor af sine Kvindfolk havde faaet Paabud om at undersøge, om der kunde gøres noget for de husvilde Passagerer, hvis de overhovedet skulde komme til Belmont. Jørgen forklarede ham hurtigt, at han ganske uventet havde faaet en Gæst fra København, og man blev derefter enige om at Professoren skulde holde Indtog i den Skjoldborg'ske Familie Juleaften. Paa samme Tid var Skjoldborg ogsaa kommen i en ivrig Passiar med de to Bankierer, med hvilke han syntes at have meget vigtige Forretninger, og af Samtalen kunde man af og til fange et lille Brudstykke, der lød ret mystisk, og Ordet "Runesten" saavel som "Vikinger" blev hyppigt nævnt.

Tilsidst sagde Skjoldborg: "Lad os nu hellere alle fire gaa ned til mit Hus, for det er dog der vi skal afgøre Sagerne. I to Bankmænd kan ogsaa have godt af et ordentlig Maaltid, og Jensen der kommer for sent hjemme hos sine alligevel. Kom nu bare med uden Indvendinger — Kvindfolkene har haft Gaasen parat i flere Timer."

Og derved blev det. Esther og hendes Moder blev selvfølgelig meget overraskede ved Synet af de tre fremmede Mennesker, men der opstod dog hurtig en hjertelig Tone, som voxede efter at man var bleven bragt til Sæde om det fristende og rigt dækkede Julebord. Bagefter da der var bleven tændt Cigarer, og Kaffe var serveret, udbrød Svendsen:

"Hør nu min gode Skjoldborg, nu maa De lade os se denne mærkværdige Runesten, som jeg har hørt saa meget om, og som tildels er Skyld i, at jeg er her i Belmont i Stedet for at være hjemme paa en Juleaften."

"Ja," bemærkede Skjoldborg lidt undvigende, "det er jo det vi ikke ved — om det er en Runesten eller ikke. Det hele er noget mystisk — for mit Hoved at fatte, idet mindste — men De kan jo godt tage den i Øjesyn." Og dermed aabnede han et lille Skab og hentede en Sten omtrent paa Størrelse som en Haand frem deraf. Det var en glat Rullesten af dunkel Farve og paa den ene, flade Side var den dækket med en Række mærkelige Inskriptioner.

"Ja, saaden ser Fyren altsaa ud," sagde Skjoldborg, "og jeg fandt den som sagt et Par Mil fra Byen i en Mark."

Stenen gik fra Haand til Haand og blev beskuet af de tilstedeværende.

"Det er virkelig et højst interessant Fund," bemærkede Svendsen. "Jeg skal sige Dem, mine

Herrer, hvad jeg har i Sinde at gøre med den, ifald De vil afstaa den. Jeg vil selvfølgelig først lade den undersøge i Smithsonian Institute i Washington, og naar jeg saaledes har erfaret amerikanske Videnskabsmænds Mening, da vil jeg sende den til den danske Regering, som en Gave til det etnografiske Institut. Og jeg gaar ud fra, at det vil blive meget paaskønnet, thi vi etablerer jo saaledes den gamle Formodning om at der har været Skandinaver her midt inde i Fastlandet længe før Italieneren Columbus satte sine Ben i den nye Verden."

Svendsens Ord skabte Tavshed i Forsamlingen for et længere Tidsrum. Saa sagde Skjoldborg: "Ja — det er jo ikke godt at vide. Men underligt er det ganske vist at man her i Veststaterne skulde finde en oldnordisk Runesten — det kan ikke nægtes."

"Jeg vil bare sige saa meget," tilføjede Bankier Jensen, "at hvis Du slipper heldigt fra det og forærer det etnografiske Museum en Runesten af denne Kaliber, saa kan Du ikke godt undgaa at blive udnævnt til noget — f. Ex. Ridder."

Svendsen rakt strax Haanden afværgende i Vejret. "Mine Herrer! Jeg haaber ikke nogen af dem tror eller tænker, at jeg har den Slags Aspirationer i Tanker. Jeg bevæges simpelthen af Ønsket om at kaste det rette Skær over det Land, som jeg stammer fra, og hvis denne Sten kan bidrage til at hævde Nordboernes Ry, saa er jeg mere end rigelig belønnet. Jeg er endog parat til at afholde alle Udgifterne i Forbindelse med Oversendelsen og lignende. Maa jeg spørge Dem lige rent ud, Mr. Skjoldborg: hvor meget vil De tage for Stenen?"

"Tage for den? Nej, min gode Svendsen, jeg handler ikke med Sten — Svin og Stude forstaar jeg mig bedre paa. Desuden tilhører den Jensen der, for det var paa hans Rentefarm jeg fandt den."

"Naa, ja det maa de Herrer jo afgøre mellem Dem selv. Stenen har en vis Værdi for mig, og jeg er villig til at godtgøre Ejeren eller Finderen. Hvad vil Du have for Stenen, Jensen?"

"Du maa saamænd have den for ingenting, hvis det afhænger af mig," skyndte Belmont Bankieren sig at sige. "Vi har jo Sten nok endda her omkring."

"Nej," sagde Svendsen, "Jeg vil ikke tage imod den for ingenting. Nævn din Pris, Jensen, og jeg vil give Dig min Check med det samme."

Men Jensen sad og lo saa lunt saa det klukkede i ham. "Hvad jeg ikke kan regne ud er dette: er det Stenen jeg skal sætte en Pris paa, eller er det det Ridderkors, som Du gør Regning paa at faa?"

"Det er uforskammet sagt af Dig, Jensen," udbrød Svendsen og blev rød i Kammen. "Der er ingen, der har talt om noget Ridderkors, og Du ved godt, at jeg vil gøre dette af uegennyttige Motiver. Det er ikke noget man skal spøge med."

"Ja, ja, Svendsen, Du skal saamænd have Stenen og alt hvad der følger med den indbefattet min Velsignelse, og hvis Du ikke vil tage imod den som en Julepresent, saa kan Du jo sende mig en Kasse Cigarer, naar Du kommer hjem. Men de skal være gode, og ikke noget af det Reb, Du gaar og deler omkring, naar Du kommer til Belmont."

Svendsens Ansigt lyste strax op. "Du skal faa en Kasse Havanas af mine egne, private. Naa, saa er den Forretning gjort," tilføjede han og lagde Stenen fra sig paa Skrivebordet — og dermed førtes Samtalen ind paa andre Emner blandt de tre Mænd, medens Professoren og Jørgen stadig holdt sig lidt afsides og syntes at have meget at tale om, hvilket dog alligevel syntes at nødvendiggøre Esthers Nærværelse en Gang imellem.

Men omsider slog Esther Hænderne sammen og henvendte sig til sin Fader og de øvrige i Stuen, idet et stort glad Smil lyste over hendes Ansigt: "Nej, det er dog den bedste og mest overraskende Jul, vi endnu har fejret. Nu skal Du blot høre, Far. Jørgen her, som har gaaet og spillet Farmerkarl iblandt os godtroende Farmere, han er i Vir-

keligheden en Landbrugskandidat fra Danmark, og —

“Ja, men Esther dog,” inskød Jørgen ivrigt, “det er virkelig ingen Forstillelse eller Komædie, for en Landbrugskandidat er jo da i Ordets bedste Forstand en Farmerkarl.”

“Hør, lad nu mig fortælle det hele, Jørgen,” lo Esther, “saa kan Du rette paa det bagefter, hvis der er noget fejl. Altsaa — han har arbejdet i det Stille sammen med sin Skolemester derhjemme, og de har gaaet og opdaget — eller rendyrket som De kalder det — en Hvidkløver, som kan overvintrere her i vort amerikanske Klima. Og saa er det at Jørgen kommer herover for at anstille Forsøg, som han altsaa nu har gjort baade ved Sommer og ved Vintertid ude hos sin Onkel her ved Belmont, som naturligvis er med i Hemmeligheden. Og nu vil Professoren, da han har faaet Beviserne i Hænde for Frøets Brugelighed, rejse tilbage og aabne en Hvidkløver Export fra Danmark til Amerika.”

“Nej, bedste Frøken, Forretningssiden af Sagen overlader jeg til dem der har Handelsanlæg. Men jeg tror sikkert nok, at Grosserersocietetet vil skynde sig at lægge Beslag paa deres Forlovede her som amerikansk Repræsentant, nu da han er inde i Sagen. Og det mener naturligvis — desværre — at De naar De bliver gift kommer til at bo i Chicago eller Omaha eller et af disse større Knudepunkter.”

“Ja, men det er jo det allerbedste,” jublede Esther, “jeg har altid haft Lyst til at bo i en større By. Og vi kan jo tage baade Mor og Far med os!”

Men her brød en Stemme ind henne fra Køkkendøren: “Nej, min Pige, der siger jeg stop. Jeg bliver her i Belmont den Tid jeg har tilbage, om Du saa rejste til Kinesiens Land.” Det var Esthers Moder, der talte og der var noget bestemt i Stemmen, som i høj Grad forbavtede baade hendes Mand og hendes Datter, saaledes at de ihvertfald begge forstod, at det var et Skridt for langt.

“Nej, vist saa. Du har Ret, Mor,” udbød Skjoldborg. “Lad bare Børnene tumle sig og rejse omkring; men Du og jeg vil blive her, hvor vi har levet vore bedste Aar. Ikke sandt!”

Mr. Svendsen havde imidlertid gjort ivrige Til-

nærmelser overfor den lille Professor fra København, og han spurgte ham nu:

“Men sig mig en Gang, Hr. Professor, da De saaledes er en studeret Mand fra Københavns berømte Universitet, saa kan De maaske give mig en Ide om, hvad det er der staar paa denne Sten.”

“Hvad der staar, kan jeg ganske vist ikke sige Dem,” sagde Professoren tørt, “men hvis De bryder Dem om min Mening, saa gaar den ud paa, at der vistnok ingenting staar.”

“Hvad for noget! ja, men De kan jo da selv se at det er Runer! Det maa jo betyde noget, og det er skam af største Vigtighed — — Men maaske det ligger udenfor deres Fag som Landbrugsprofessor.”

“Ja, det er ganske rigtig, Arkæolog er jeg ikke, men hvis det interesserer Dem kan jeg forklare, at de Snirkler, som staar paa Stenen, er et Forsøg paa at efterligne ægyptiske Hieroglypher fra Rameses Tid — men Forsøget er daarligt udført. Her kan De forresten se, hvor Forsøget er anstillet,” tilføjede Professoren roligt, idet han pegede paa en lille Inskription, som fandtes i det nederste Hjørne.

Svendsen maatte tage sine Briller paa og holde Stenen op mod Lyset for rigtig at tyde det lille Mærke. Og saa citerede han langsomt, og med en Stemme, der næsten svigtede: “Made in Newark, N. J.”

“Hvad for noget? De mener virkelig?” spurgte Svendsen med dyb Skuffelse tegnet i sit Ansigt, “De mener virkelig at Stenen er en almindelig Turist Souvenir fra Cairo, som ovenikøbet er lavet her i Amerika? Ja, men det er jo en Skandale! Vi er jo holdt for Nar!”

“Naa, det vil jeg dog ikke sige,” indskød Professoren godmodigt, “det er jo ihvertfald et Tegn paa, at Amerikanerne er om sig paa alle Omraader — særlig paa saadanne Omraader, hvor Tyskerne plejede at have Eneret. Mig har det ihvertfald ikke narret,” tilføjede han med et lille Smil.

“Naa, nej, naturligvis. Jeg synes jo ogsaa nok fra Begyndelsen, at der var noget fordægtigt ved hele Historien. Det var egentlig Jensen der, som fik mig til at undersøge Sagen. Der er De pinedød bleven godt narret, min gode Jensen. Det bliver ikke til en Kasse Cigarer denne Gang,” sagde

Svendsen, idet hans Stemme efterhaanden genvandt sin Fylde.

“Ja, giv De blot mig Skylden,” lo Jensen, og dampede op paa sin Cigar; “det er da ihvertfald ikke mig der vil være Ridder. Ha, ha!”

Der blev almindelig Latter over hele Stuen, og den ene af de tre søgte at skyde Skylden paa de øvrige af den afslørede Runestens Medindehavere. Men Samtalen slog over i den anden Gænge, da Skjoldborg nu med højtidelig Røst forklarede sin Datters Forlovelse med den unge Kvistgard, om hvem han var glad ved at udtale, at han “gav Indtryk af at være en baade retskaffen og desuden dygtig ung Indvandrer, som udentvivl vilde bidrage til den fortsatte gode Forstaaelse — saavel som ogsaa en forøget Handelsforbindelse — mellem Danmark og Amerika.” Og saa sluttede han med at byde den danske Professor et hjerteligt Velkommen i Amerika. Og det drak man en Skaal paa.

Udenfor var det holdt op med at sne, og Maanen skinnede klart over de glinsende Driver. Det blev sent før Jensen og Svendsen Arm i Arm gik ned ad den helt øde Hovedgade i Belmont, og den første bemærkede da:

“Han er sikkert en klog Mand, denne unanseelige Professor. Dette Hvidkløverfrø — hvis det nu viser sig at det virkelig duer noget — vil have den største Betydning for vor Stat, ja, for hele Mellemvesten.”

“Selvfølgelig, kære Jensen — selvfølgelig. Vi maa respektere det akademiske. Det var jo egentlig den Vej jeg skulde have fulgt. Min Fader vilde partout at jeg skulde studere.”

“Jeg synes Du plejer at fortælle os, at Du vogtede Gæs, da Du var Dreng,” indskød Jensen lunt.

“Det er rigtigt nok, min gode Jensen. “Misforstaa mig ikke — jeg er en “self made” Mand i Ordets bedste Forstand — men jeg havde et godt Hoved og udmærkede mig i Skolen.”

“Ja, men det var mest i Christian Hansens Regnebog, at Du var saa stiv. Var det ikke?” lo Jensen.

“Nu tror jeg vi har vrøvlet nok for i Aften. Lad os nu komme til Ro.”

Og snart sov ogsaa de sidste to Natteravne i den lille By Belmont, som laa lunt og godt under det tunge Snedække i Julenatten.

NEWPORT

Af H. STEENSTRUP.

NEWPORT, i Rhode Island, Amerikas berømteste Strandbad, dets Ostende og Biarritz, er, som hele Verden ved, Millionærernes Sommerresidens. Byen er af Størrelse som Aalborg, ligger en god Times Kørsel fra Providence, R. I., paa den lille Ø Rhode Island, der siden gav Roger Williams Stat sit Navn. Newport fik sit Købstadprivilegium i 1644, men Byens uofficielle Historie gaar meget længere tilbage. Det var nemlig i Newport at vore Forfædre, Vikingerne, steg i Land mange Aarhundreder før Columbus og Cabot, og her var det Thorfinn Karlsen saa Lyset. Samme Thorfinn var igøvrigt Stamfaderen til den islandske Slægt, hvis fornemste Repræsentant var selve Bertel Thorvaldsen. Med en vis Ret hævder Elbert Hubbard — den bekendte Roycroft-Forfatter, som omkom paa Lusitania, og som skrev Verdens i sin Tid mest læste Bog, “Et Budskab til Garcia” (hvor er den Bog nu?) — i sin Monografi over vor store Billedhugger, at han stammede fra Rhode Island.

Spørgsmaalet om Nordboerne virkelig har været i Newport i det tiende Aarhundrede var et af de mest brændende i forrige Aarhundrede, og kan ikke siges endnu at være besvaret med afgørende Tydelighed, skønt baade danske og amerikanske Arkæologer mener at finde uimodsigelige Beviser derfor. Som den vægtigste Støtte for Vikingernes Kolonisering af Rhode Island klamrer man sig til det vidtberømte Stentaarn eller Stenmølle, der staar midt paa en aaben Plads i Staden og maa siges at være Newport betydeligste Seværdighed. Stenmøllens Ruin er 25 Fod høj. Bygningen hviler paa otte Søjler, der er indbyrdes forbundne ved Buer, hvis Undersider befinder sig i en Højde af elleve Fod fra Jorden. Møllen kan ikke have vakt videre Opmærksomhed gennem hele det attende Aarhundrede, for den omtaltes ikke nogetsteds i det Tidsrum, og heller ikke Rochambeaus franske Tropper, der landsattes i Newport og forblev der et Aarstid under Uafhængighedskrigen, synes at have skænket det ærværdige Taarn nogen videre Opmærksomhed. Men i Begyndelsen af det nittende Aarhundrede kom der Liv i Sagen. Man blev var nogle sælsomme runeagtige

Indskrifter paa en Klippe ved Taunton-Flodens Munding, man stødte under en Udgravning i Fall River paa et kæmpemæssigt Skelet, der havde en Ring om Halsen og var iført en forvitret Rustning, og saa var der Gang i Legenderne. Longfellow skrev sit kendte Digt “Skelettet i Rustning,” og erklærede siden, at han satte Fundet i Fall River i Forbindelse med Stenmøllen i Newport, og adfra denne Samhørighedsfølelse gav han sin oldnordiske Fantasi frit Spillerum i det Digt, der med et Slag vendte hele Verdens Opmærksomhed mod Oldtidsruinen paa Rhode Island og drev Myriader af Arkæologer paa Valfart til Newport.

Mellem Vikingerne og Millionærerne befandt Newport sig i stadig Fremgang og manglede aldrig notable Gæster. I Newport var “Forræderen” Benedict Arnolds Oldefader Guvernør, og her ferierede den berygte Kaptejn Kidd, naar han trængte til at hvile sig ud fra sine anstrengende Sørovertogter paa Malabarkysten. Man udpeger endnu med kendelig Stolthed det Hus paa King Street (nu Franklin Street) hvor Kidd holdt til, og Skatnesøgerne graver endnu efter Kidds og Blackbeards mystiske “halvfems Barrer Guld og Dollars

uden Tal," hvorom en gammel Vise synger. Skattegraverne fik særlig Blod paa Tandens efter at nogle Drengene for faa Aar tilbage fandt en Samling gamle spanske Guldmønter nedgravet tæt ved Havstokken.

Det var dog Millionærernes Komme, der puste- de nyt Liv i den langsomt hensygnende By. Hvad der trak "de fire Hundrede" er ikke vanskeligt at faa Øje paa. Den enestaaende Strand og det herlige Klima; et Vejrlig der giver Byen lavere Sommertemperatur end nogen anden amerikansk By paa samme Breddegrad. Men selvfølgelig først og fremmest Havet. Vil man vide, hvad Strandbad er, skal man til Newport. Til selve Stranden, hvoraf der findes to store og adskillige mindre ved Newport, har man i Danmark kun Mage paa Fanø, men hvor man i Danmark har Bølgeslag, finder man i Newport en evig skummende Bræn-

Vikingetaarnet

ding, flaskegrønt Vand med mælkehvidt Skum, der i Maaneskin lyser som en bred Fosforstribes. Det er ikke Vesterhavets 300 Fod Vand men Verdenshavet man bader i. Paa Newports Strand skyller de salte Søer ind fra Atlantens mildyde Vand, og hver Gang de brede Dønninger griber den badende og hvirvler ham ned i Bølgedalen forsvinder Landet og man kan indbilde sig at plaske om midt ude paa Havet. Stranden er jævnt skraanende, uden Huller eller Braadyb. Derfor er Badningen trods den ofte høje Sø, farefri, noget der annonceres med som "safe surf bathing." Denne safe surf i Forbindelse med et andet "s," der staar for "shore dinner" danner Newports største Attraktion for Tilrejsende. En "shore dinner" bestaar udelukkende af Fiskemad, i Regelen efter følgende Sammensætning: Clam Chowder (en Stuv af Muslinger, kokt i Saften og tilsat Mælk, fintskaarne Kartofler, stegte Løg samt Smaastumper stegt Flæsk); stegte Østers; "fried scallops" (en Art Kammusling, der rister paa Panden i Olie) samt endelig en Ret kogt Fisk. Kun Vinen savnes for at gøre en saadan Kystmiddag til en fuldkommen Nydelse, men Vikingernes Vinland er jo i Tidernes Løb forvandlet til et Vandland, og selve Rhode Island, der længst af alle de 48 Stater stred imod Forbudet, har maattet give sig.

Newports to store Badestrande, Easton's og Bailey's (den sidste forbeholdt Millionærklubbens Medlemmer) ligger begge mod Sydøst, og er derfor altid belagt med Tang, ganske vist ikke en muggen Dødvangstang, som man f. Ex. ser den ved Dragør, men en rødgylden Tangskov med vældige Knaldblærer, og saa saltkrydret, at den river en i Næsen langvejs fra.

Nu til Newport som Millionærresidens. Lad det være sagt strax, at Millionærerne har suget al Poesi ud af den før saa romantiske By, der engang var Statens Hovedstad og som huser saa mange historiske Minder. Romantiken gik fløjten med den høje Lævedod, Millionærerne indførte, og den servile Tone Befolkningen har anstaaet. Overalt tror man at se Tjenere, og kommer man ragsommeligt kørende i Bil kan det nænde, at Gadedrengen kaster sig foran Vognen i forventning om at modtage en Haandfuld greenbacks som Plaster paa Saaret. For enhver Fremmed i Newport anses for at være Millionær saa længe ikke det modsatte er bevist. Selve Byen giver dog ikke indtryk af fabelagtig Rigdomme. Man ser ikke der de babylonsk hængende Haver og al den østerlandske Pragt, man venter. Er det Millionærbadet? Er det her Wall Street ferierer? spørger den Tilrejsende, der ser Fiskerne sidde nede og bøde Garn ved Havnen, hvor der lugter lige saa hyggelig af Tjære som i Helsingør eller Marstal. Ikke ganske; — men drej om af Bellevue Avenue og forstaa. Denne tre miles lange Avenue, der munder ud i "Ocean-Drive" er det rigeste Stykke Vej paa Kloden. Der er her opsamlet større Rigdom end langs hele Rivieraen og ved Yalta. Paa hver Side af Avenuen ligger Sommervillaer, hvoraf mange har kostet mere end Københavns Raadhhus og det nye Kristiansborg. Der ligger Vanderbilts Sommerslot, "The Breakers," bygget i fransk Chateau Stil og omgærdet med et ti Alen højt Smedejernsgitter. Lagde man Fredensborg Slot ved Siden af vilde man antage det fort Gartnerboligen. Og der ligger Oelrichs og Snese andre. Helt ude paa Cliff Walk's Pynt ses Mrs. Belmont's Marmorpalads. Selve Czaren kunde ikke i sine Velmagtsdage have planlagt noget mere ødselt. Det er en tolv Millioner Dollars Bygning, fuldt udbetalt, uden Prioriteter. Det var her Prinsen af Wales blev indlogeret under sit Besøg i Newport. Slottet ligger hundrede Fod over Havfladen og dets Facade vender ud mod Atlanten. Naar Fru Belmont gør sit Morgentoilette, behøver hun ikke at trække Gardinerne for; hendes nærmeste Genbo er Fiskeren Pexeiro i Lissabon.

Livet former sig som et østerlandsk Eventyr for Newports Millionærer, men Døden maa være haard at gaa paa for dem, med saa meget kosteligt at forlade; og hvo kan haabe paa Paradis hinsides, naar de allerede har haft det paa Jorden. Ved Synet af al denne ufattelige ødsle Pragt mindes man de Linier en dansk Digter skrev i en Hamburgermillionærs Stambog. Digteren var dengang en rejsende Haandværkssvend, og Millionæren havde budt ham ind for at lamslaa hans Sind ved Forevisning af sit eventyrligt pragtfulde Sommerhus. Ved Afskeden sagde Millionæren: "De er Digter. Tør jeg nu anmode Dem om at skrive mig

Vanderbilt's Slot i Newport

et Par Linier i min Stambog?" Digteren samtykkede og skrev:

Byg ej for pragtfuld eller stor
Din Bolig, mens du gaar paa Jord;
For, tænk hvor ilde:
Om du til større Folhold vant
I Døden fandt
Din Kistes Rum for lille.

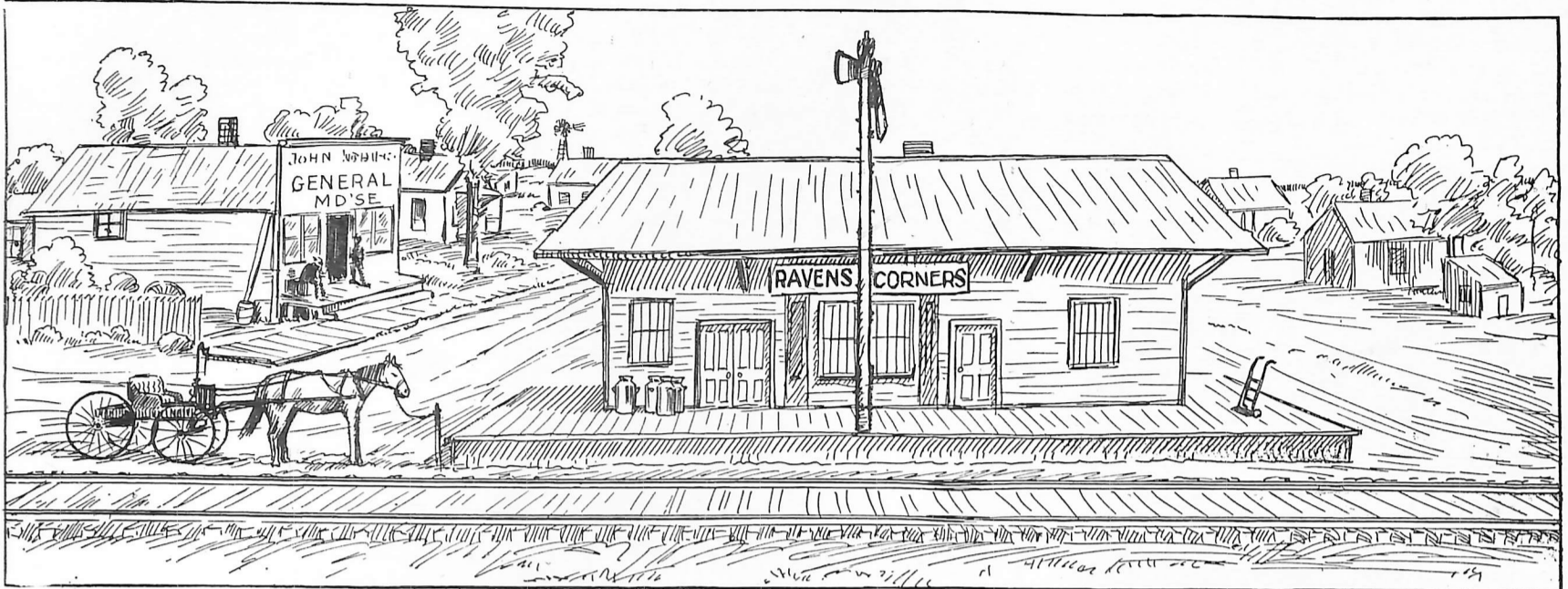
Dette Epigram burde kendes af enhver Newport Millionær, eventuelt i følgende Form:

I see you build your earthly home
Lige haughty palaces in Rome;
So proud defiant as Babel's tower
With glaring wealth and worldly power.
Alas! as scripture tells: no single sparrow
Shall fall to earth—I am afraid
Lest you'll find, when you are dead,
Your gilded coffin much too narrow.

Der er dog ogsaa en Del borgerlige Seværdigheder i Newport. Den betydeligste er vel Newport historiske Museum, hvor man kan vandre om og genopleve den amerikanske Revolution i Reminiscenser. Alt er der gammelt og historisk undtagen den nydelige Dame, der viser den Besøgende om. Men Musæets "Aura" har lagt sig forstenende over hendes unge Sind. Hun vil ikke lade en i Fred med sine historiske Kommentarer. Alt skal forklares, og da man endelig vil snige sig væk, afviser hun stolt den Indsamling man har sat igang for hende, og leder i Stedet for en hen til en vældig Protokol, hvor man skal prente sit Navn. Pennekraft er lænket. Damen forklarer at med det har Landets Fader skrevet paa mange newportske Dokumenter. Man prøver at skrive sit Navn. Det lykkes ej, og det er Blækkets Skyld. For ogsaa det var fra Washington's Tid.

Stranden ved Newport

FRA RAVNEKROGEN

Af PETER RAVN.

UDE fra Verandaen, hvor jeg sad og lod Hvilten falde paa mig efter Dagens Møje, kunde jeg høre Mama rumstere med Potte og Pande i Køkkenet. Kopper og Tallerkener blev sat paa Bordet i Spisestuen. Lidt efter kom Mama, højrødt og sveddræppende, ud til mig. Hun havde de nye Hornbriller paa Næsen og et Par velslidte Bøger under Armen. En af Bøgerne rakte hun mig, stiltiende — næsten fordægtigt; den var slaet op paa Side 2 i Bogen, og det var Mama's Bog ogsaa. Hun lagde sin Bog i Skødet, gav Brillerne en Omgang med Forklædets Flig, og begyndte at læse højt. Men det var ikke paa langt nær Mama's dagligdags Stemme; jeg vil ikke sige at den var ynkelig eller klynkende som et Barns, skønt hun svajede højt op i Diskanten; jeg vil snarere antyde, at hendes Røst lød pibende og skurende, ligesom en ældre Fonografvalse. Det var langtfra Mama's naturlige Røst. Saa begyndte vi at læse sammen.

"See de man?" læste Mama.

"Yes, I see de man," svarede jeg ud af Bogen.

"Is de man hongri?"

"Yes (denonneknallema) — de man is very hongri."

Mama sendte mig et Blik over Brillerne; saa læste hun videre i Bogen: "De supper is reddi aalretti."

"O, it makes me happy to know dat de supper is aalretti reddi."

"Shall ve eat de supper?"

"Is de supper nice?"

"De supper is indeed nice. Der is homemade bread, and from de little garden deris some let-tusch. From de fish store deris some pickerel, — and — o, look — deris de sweet and lovely corn syrup!" Her smækkede Mama sin Bog i med stor Energi, og idet hun faldt over i sin naturlige Stemme, sagde hun:

"Saa, Peter, kan Du nu komme ind og faa lidt Mad."

Paa denne eller lignende Maade plejede Mama og jeg at konversere hinanden for halvandet Aar siden, medens Krigen stod paa. Vi studerede nemlig til at blive Amerikanere, og det kom sig

af, at nogle af vore gode Naboer her i Ravnekrogen var kommen til den Overbevisning, at det eneste, der kunde redde Landet, var Amerikaniseringen af de Fremmedfødte.

Naturligvis havde baade Mama og jeg siddet og bildt os ind, at vi var saadan en Slags Amerikanere efter fattig Evne ligesiden vi satte Bo her i Ravnekrogen. Jeg havde jo allerede den Gang haft mine Borgerpapirer i nogle Aar — jeg fik dem forresten uden Omkostninger i Anledning af at Mr. McKinley skulde være Præsident — og vi havde ogsaa efterhaanden lært de almindelige Former for Mønt, Maal og Vægt her i Landet. Jeg lagde jo saa tydelig Mærke til Mama i de første Aar af vort Ægteskab, og hvordan hun blev mere og mere Amerikaner gennem Aarene. Jeg kan huske min egen Mor derhjemme i Danmark; hun plejede f. Ex. at tage min Fars Støvler af for ham, naar han kom hjem om Aftenen; men hvis Mama nogensinde har gjort det for mig, saa er det rigtignok længe siden hun er holdt op med det. Der var ogsaa andre Smaating jeg lagde Mærke til; naar hun f. Ex. gik og nynnede i Køkkenet saa var det ikke mere "Hjalmar og Hulda" eller "Det var en Lørdag Aften." Nej — nu var det "O, you poor Nelly Grey" og "De ol' Okkenbukken" eller "My girl is a høj-bom lady." Mamas Klædedragt forandrede sig ogsaa gennem Aarene og i Stedet for lange, højhalsede Kjoler lagde hun sig efter nedringede, helt gennemsigtige Liv og Nederdele, som ophørte mindst en Kvarter fra Jorden. Der var saa mange Ting, som klart viste mig den store Forskel mellem min egen Kone her i det fremmede Land, og saa de Kvinder, jeg kunde huske fra min Barndom i Danmark.

Men nu da Krigen var allerbedst i Gang, fik vi at vide, at vi ikke var amerikanske nok; og værst var det, at vi stadig havde den Vane at tale dansk til hinanden. Naturligvis var det ikke Mama og jeg alene det galdt; alle de Fremmedfødte i Ravnekrogen fik lidt af samme Skuffe, og der blev sat en hel Bevægelse i Gang med Amerikanisations Komite og Flyveskrifter og den Slags. I Spidsen for Ravnekrogens Amerikanisations Komite stod Tanddoktorens Kone, som allerede tidligere havde udmærket sig ved at have gennemført flere betydningsfulde Bevægelser. Flere Aar før Krigen havde hun saaledes oprettet en Gren af Amerikas

store Temperance Forening hos os, og den havde paa kort Tid spredt en saadan Enthusiasme blandt de mange Tillængere, at man næsten kunde sige, at deres Iver grænsede til Beruselse. Det var ogsaa Tanddoktorens Kone, der i sin Tid vandt fjerde Præmie, bestaaende af et stort indrammet Kunst-Fotografi af hende selv, i en Konkurrence om, hvem der var Countyets populæreste Dame — den var sat i Stand af et Dame Blad i Chicago, og man behøvede blot at abonnere et Aar ad Gangen for at faa Løve til at stemme paa hende. Saa det var tydeligt, at hun egentlig var den eneste rette og selvskevne Leder i Amerikanisationsarbejdet.

Det varede ikke længe før vi holdt Møder over en lav Sko i Odd Fellow Hall'en over Banken, og her forklarede Tanddoktorens Kone os, hvordan vi kunde blive Amerikanere. Mama og jeg var de eneste Danske, men der var et Par bøhmiske Farmere og en italiensk Skomager, og en polsk Gibser med en stor Familie. Mærkelig nok kunde vi ikke faa Irlænderen nede paa Stationen med, skønt af alle Udlændinge i Ravnekrogen var han dog den, der talte mest gebrokkent, saa at sige.

Hvad det kneb mest med for baade Mama og mig var, at vi skulde øve os i at tale amerikansk mellem os selv derhjemme. I gamle Dage kunde det træffe af og til, at Mama kom og gav mig et kælt Puf i Ribbene og sagde: "Jeg tror saa min Sandten, Du lægger Dig ud paa dine gamle Dage, Peter." Men jeg vil sige lige rent ud, at Mama forstaaer ikke at være kælen paa amerikansk. Det faldt mig saa fremmed for Ørene, da hun sagde: "You get so tik, ol' Pete!" Men man kan maaske blive vant til det.

Naturligvis maatte vi heller ikke tale dansk over Telefonen. Da vi glemte det et Par Gange, blev der ringet af paa Telefonstationen, og Mama maatte derfor sommetider være mere end almindelig opfindsom, naar hun telefonerede til mig derhjemmefra. Jeg kan huske en Eftermiddag, hun vilde have haft mig til at gaa ind hos Købmanden og faa et bestemt Krydderi med hjem, for hun stod lige i et Par Rullepølser. Jeg var jo ikke saa tykhovedet andet end jeg nok kunde forstaa, hvad hun mente, da hun talte om "rolled sausage"; men hvad det var for et Krydderi, der skulde til, kunde jeg ikke forstaa. Først sagde hun

“aalhands” og derefter “tenfingers,” men det var først efter at jeg kom hjem, at jeg fik Forstaaelsen af, at hun mente “allspice” eller Allehaanden. Og det var nu nederdrægtigt, fordi hun maatte lave Lammefrikase af Kød, og jeg er ellers en Hund efter Rullepølse.

Mens jeg taler om Mad, saa maa jeg forklare, at Tandkonen, som vi efterhaands kom til at kalde hende, ogsaa anviste os, hvordan man skulde føre Hus paa amerikansk. Men der maatte jeg hurtigt give fortabt, for jeg kunde simpelthen ikke fordøje al den “Pie” og varmt Hvedebrød, som Mama efterhaands lærte at opvarte med. Nu, da Krigen er ovre, kan jeg jo godt tilstaa, at vi snød os til at h a m s t r e en Sæk Rugmel, som de kaldte det i Danmark, saadan at vi kunde faa Rugbrød. Jeg falder hurtigt af paa den, naar jeg ikke faar mine Rugbrøds Rundtenommer. Dette her “Meat Pie” kunde jeg heller ikke døde, for som jeg sagde til Mama: Kød er Kød, og Melklumper er Melklumper, og dermed Basta.

Efterhaanden lærte jeg at blive klædt paa efter amerikansk Mønster. Mama fik mig til at købe mig et Sæt, Mage til Tanddoktors; det var besat med udvendige Lommer, der sad paa Tværs af Tøjet og havde Knap og Beslag, ligesom en engelsk Major — og saa havde det Mavebælte, ligesom paa en Landvæsens Elev, jeg engang saa paa en Herregaard derhjemme i Danmark.

Vore gamle, og forresten helt hyggelige Møbler blev lidt efter lidt amerikanske. Vi fik os et persisk Tæppe til otte Dollars og to japanesiske Vaser til at staa paa Pianoet. Den gamle Jernseng kom paa Loftet, og Mama fandt en bargain, som var lavet af noget, der kaldtes “sarcastic walnut finish” — den var nu ikke rigtig finished, da vi fik den, men det besørgede jeg et Par Søndage efter, da jeg fik mig en Eftermiddagslur, og kom til at sparke Fodstykket ud af den. Tandkonen forklarede, at det var en “foreign habit” at sove til Middag.

Det kunde endda have gaaet an altsammen — det var jo i Krigens Tid — dersom jeg bare kunne have faaet en Lejlighed til at læse min “Pioneer” ordentlig igennem en Gang om Ugen. Men det kneb. Vi risikerede at faa Besøg af Tandkonen paa enhver Tid af Døgnet, og hvis hun fandt en dansk Avis liggende omkring, saa laante hun den

et Par Øjne, der var lige ved at brænde Hul i Papiret. Men jeg klarede den ved at bilde hende ind, at jeg havde en rig Onkel i Grenaa, der laa paa det yderste, og jeg læste bare Dødslisten. Sagen var den, at Tandkonens Mand havde et Hus, som han gerne vilde sælge til Mama og mig, og maaske tænkte hun, at det kunde blive til en Handel, naar jeg fik Arven efter min Onkel i Grenaa!

Et af vore stolteste Øjeblikke — eller rettere et af Mama's — var dog alligevel, da der blev udsat en Præmie i Vavnekrogens Women's Club for den Udlænding, der var mest sprogdigtig. Jeg vil spise min Hat om ikke Mama gik hen og tog første Præmie — det var et Billede af General Pershing; vi havde elleve af dem i Forvejen, men nu fik vi nok, saa vi kunde tapesere Sovekammeret. Det er jo et fast og beslutsomt Ansigt at se paa, naar man vaagner om Morgen. Men det morsomste var dog alligevel, at det slet ikke var i det amerikanske Sprog, at Mama tog Præmie — det var saamænd i Fransk. Jeg glemte at sige det, men vi maatte godt tale Fransk; og hvor nu Mama har det fra, ved jeg ikke rigtig, men hun begyndte at smække om sig med fine franske Ord, saaledes som f. Ex. Beuf, Chaiselongue, Etablissement, Caserole, Lobescoves, Sjal, pomme de terre, Sjervindsel, Lumber (det staves med h) og en hel Del andre. Det maa være fra den Tid, da hun var indvendig Jomfru hos Grevinden paa Arreskov.

Men det havde ogsaa en forfinende Indflydelse paa hende, og nu begyndte hun at præke for mig om, hvad de amerikanske Kvinders Rettigheder var. En Kone skulde have sin egen Bankbog, og hun skulde være Bogholder for Familien; saa kunde Manden hæve hos hende, hvad han havde Brug for til Lomme penge, og det var iøvrigt ikke meget, eftersom Saloon'en in Ravnekrogen er gaaet bag af Dansen, og at ryge har man slet ikke godt af. Men da hun kom saa langt, saa indsaar jeg, at denne Tandkone var en Slange i vor Midte, og jo hurtigere vi blev af med hende, des bedre vilde det være for Familiefreden i Ravnekrogen.

Jeg spekulerede længe forgæves, men omsider kom Tilfældet mig til Hjælp. Vor Kongressmand kom nemlig til Byen, og da jeg tilfældig mødte ham paa Gaden, var han lige ved at ryste Armen af mig af Glæde over at træffe mig. Her var min

Lejlighed. Jeg tog ham resolut i Knaphullet og talte omtrent saaledes:

“Mr. Brown, Esquire og Onerable! Nu har jeg boet her i Ravnekrogen i syv og tredive Aar (her overdrev jeg en lille Smule), og i alle disse Aar har jeg samvittighedsfuldt stemt for den demokratiske Liste, enten det nyttede noget eller ikke. Jeg har aldrig bedt mit Fødeland om saa meget som en Haandsrækning, naar undtages ti Kvint Havefrø hvert Foraar, og det kom egentlig ganske uopfordret. Men nu er der en Tjeneste, som jeg vil bede Dem om, og De kan bare prøve paa at sige nej!”

Mr. Brown svarede strax beredvilligt, at hvis det stod i hans Magt, saa kendte jeg ham godt nok til at vide, at han vilde gaa en lang Vej for at gøre noget for sin gamle Peter.

“Nuvel,” sagde jeg, “jeg har en god Ven, som besidder specielle Evner, og som i disse for Landet saa alvorlige Tider burde komme Amerika til gode. Han er en Mand, som vort Fødeland kun har faa Mage til, og ingen der overgaar ham. Der-til er han uegennyttig og altopofrende, og —”

“Hvem er det, Peter?”

“Det er vor Tanddokter!”

Mr. Brown sagde ikke et Ord, men trykkede mig blot varmt i Haanden. Men det var ogsaa nok. To Uger efter læste jeg i den lokale Avis, at Tanddokteren var bleven udnævnt til noget i Washington — jeg ved ikke rigtig, hvad det var, men det var noget i et Bureau.

Ikke ret mange Søndage efter var vi et helt Selskab samlede paa Stationen i Ravnekrogen for at sige Farvel til vort fremragende Bysbarn, men da særlig til hans Tandkone. Da Toget kom susende sprang hun adræt ombord, og fandt strax en Plads paa Togets Udsigtsplatform, hvorfra hun huldsaligt vinkede Farvel til alle hendes kære “foreigners.” Den italienske Skomager tilkastede hende en Buket Bonderoser, og Gibserens syv smaa Polaker snød deres Næser med Fingrene og raabte Hurra. Saa trillede Toget videre.

— — —

“Mama!” sagde jeg.

“Hvad er det, Peter?”

“Se de lady?”

“No, de lady is gone.”

“Alright, Mama. Lad os gaa hjem og faa en Kop Eftermiddagskaffe.”

FRA JUNGMAND TIL MILLIONÆR

eller Kærlighedens Magt.

En Antidsroman.

Første Kapitel.

Stævnemødet.

Paa en lys og behagelig Sommeraften i Midten af Kirkerne kunde man, hvis man tilfældigt var et Øjenvidne, se en lyshaaret Ungling komme vandrende med en raff stendrende Gang op gennem en af de snævre gammeldags Gader ved Havnen i den lirkige nordiske Storby, København, Kongeriget Danmarks stolte Hovedstad. Han kunde vel være en 17 Aar gammel, og hans frejdige Blif, den fremstaaende Hage og de brede tilbagekudte Skuldre tydede altsammen paa, at han var af en resolut og haagaende Natur, hvad han i Virkeligheden ogsaa var. Han var iført et Sæt blaat Kirsejs Sømandstøj med toradet Stortrøje, blanke Sko og en opsmøjet Stormhue, som strax røbede hans Profession.

Da han kom til Sjønet af Kongens Nytorv,

“Misteltenen”s Udgiver besøgte sidste Sommer et lille Hotel i et dansk Settlement i en af de midtvestlige Stater. Da den flinke danske Værtinde hørte, at hun talte med en Bladmand, faldt hun i Tanker, og bemærkede derpaa:

“Ja, jeg havde saamænd en Digter boende her en Gang. Det vil sige, han arbejdede ikke ved det — han var Maler, naar han bestilte noget. Kunde De ikke lide at se en Bog, som han skrev?”

Og saaledes er det, at omstaaende mærkelige “Roman” kommer frem for Læserne. Manuskriptet fandtes i en gammel Kuffert paa Hotellets Loft, og Værtinden lagde ikke Skjul paa, at det var paa Grund af en ubetalt Hotelregning, at Kufferten stod der.

Enhver vil indrømme, at denne Roman er ualmindelig. Om den er god eller mindre god maa Læseren afgøre. Hvem ved — maaske en eller anden Læser kender denne uberømte Digter og kan bringe ham frem for Verden for at høste, hvad han fortjener af Hyldest. Og om dette skulde ske, vil “Misteltenen” være meget glad over at have været medvirkende i at drage et skjult Talent frem for Lyset.

Udg.

hvor Storbyens og Sporvognenes Larm rigtig larmede, standsede han en kort Stund og kastede et Blif tilbage paa Havnen, som han nys havde forladt. Derhenne laa Galeasen “Daabet” af Wierstal med det kenne Navn malet i hvidt paa det lysegrønne Agterspejl, over hvis Ræling man nu netop saa Skipperen spytte en forhvarlig Skraa i det grumfede Havnebånd. Unglingen, som stod paa Sjønet, og som vi nu skal kalde Bedor Kællhede, bankede heftigt i Hjertet af Stoltthed over det smukke Skib, som han nys selv havde spulet, før hans Landlov begyndte.

Saa vendte han pludselig Blifket over mod Brødrene Andersens velafførte Sattedebutik, hvor Uhr'et hang, og styrede derpaa med raske Tred ind i den brogede Brimmel af glade og hysteriske Hovedstadsbeboere, som nu var paa Farten i begge Retninger op og ned ad Stræget for at flaa Sommeraftenens idylliske Timer ihjel.

En flittig Jagttager kunde i denne kosmopolitanske Mængde observere enhver Type, lige fra den svævende Proletar til den udtærede Leve- mand. Udenfor a Porta saa man en flok skimmellende Radikalere, som endnu ikke var kommet til Magten, mens længere henne sad nogle velnærede Stuepillerere fra det kongelige Theater i Jærd med at fortælle nogle gode Brandere, som ikke kan trykkes. Op gennem den smalle Østergade, hvor de endnu ikke opfundne Automobileer erstattedes af magelige Droster med en mager Sæft, lettedes der hvert Øjeblik paa de høje Silke-

hatte, medens Damerne nikkede huldjaligt, naar nogen kendte hinanden. Her kunde man se en Tjenestepige med Kniv paa Armen skynde sig afsted til Maaqaards Østforretning i Grønnegade, eller man blev Vidne til en Slagterfævend i sit stiveste Puds med rød Slips og lysebrun stiv Hat, saa man nødig skulde tro han var Slagter. Her paa Amagerstov stod tre Betjente og en Overbetjent godmodigt sludrende og dog med et Øje paa hver Knap efter Storbjergens skumle Forbrydere og Verelsskædere, som maaske allerede nu sneg sig skyldigt langs Husræcken.

Men lad os tage et lysere og gladere Blik paa Livet og følge Jungmanden Peder Kølthede, som nu er naaet ud til Tivolis Porte, hvor han med et flot Swing tager et Galvfrønestykke fra sin grønne Silkepyjama med Sølvring, som er arvet efter en Bedstefader. Og nu gaar han lystigt gennem Tælleapparater. Uden at standse forfølger han sin slagne Vej til det Stævneplads, som den adrette Læser allerede har anet; og gaar rigtig; under de lysgrønne Niletæer om Søen, hvori den berygtede A ligger — der, under disse Niletæer staar hun taalmodigt ventende med forte Skindhandsker paa, hans Hjertes Udkaarede i hendes 16de Aar, men en fuldstændig Dame at se til.

Elvira Jensen var en smuk og dydig Datter af en bekendt Grosserer af samme Navn, som holdt en streng Haand over hende. Ingen kunde dog se ind i hendes kastaniebrune Øjne, med de blussende Rinder under, og en lille rød Mund, uden at rives hen, og det var derfor ikke underligt, at Peder Kølthede strax var blevet et Offer for Kærlighedens brændende Iver Aaret i Nordervejen, da hele Grossererfamilien laa paa Landet ved Svendborg, hvor Galeasen „Gaabet“ ogsaa havde Wrinde.

En Stund gik de nu sammen og sad paa en Bank under Løvetaget, medens de talte inderligt, og Stjernerne en efter en kom frem og nikkede venligt til dem. Men pludselig fukkede Elvira tungt og kvalede en tabt Taare med sine smukke Øjenlaag. Fuld af Medfølelse lyttede Peder nu med et bittert Træk om Munden til sin Kærlighedens triste Skæbne, medens Elvira nøden aabenbarede den til Vished naagende Frygt, at hendes Fader, Grosserereren, aldrig gav sit Samtykke til hendes Bryllup med en simpel Sømand. Lidet anede de to Hjertes i deres unge ulykkelige Kærlighed, hvilket Spil Skæbnen havde for, og Maaren stod silde paa den natlige Himmel, forinden de omsider rev sig bort fra hinanden med det trofaste Løfte, at de altid vilde elske hinanden trods den stolte og grumme Fader. Forinden de skiltes paa denne begivenhedsrige Aften, betroede Peder sin Hjertenslyst, at han vilde bryde alle Baand og drage bort til fjerne Lande for at vinde Rigdom og Ære, som det synes er det eneste en københavnsk Grosserer har Respekt for.

Svor anderledes saa Verden nu ikke ud, da han i den silde Natte med lidende Hoved og jammerbidte Tænder styrede sine ensojanne Fjed tilbage med den skumle Havnegade. Kun enkelte Fodgængere krydiede hans Vej; hist maaske en beruset Soldat med Nattegn eller en Præster, hvis Lygte raslede monotont, her en udlevet Laps, som med komne Lommer vendte hjem fra en røgfylt Natkæbe. Paa Kongens Nytorv stod en enlig slumrende Betjent, som sendte den sene Nattevandrer et mistænksomt Blik, men saa, at det var blot en Sømand.

Idet Peder Kølthede svingede om Hjørnet ved Nyhavn, tændte han mod en høj Skikkelse med Slængkappe og sølvhvidt Haar og Guldfæg, paa hvilket en stor graa Zilt hat sad klædeligt paa Smur. „Ha!“ udbrød Skikkelsen med hul Røst, der klang som en fin Melodi fra Rauter og Guitarer, „en djærv dansk Gut, der pløjer Volgen den blaa. Jeg hilser Dig, Du Danmarks det grønne Haab.“ Og med disse Ord klappede Skikkelsen Peder paa Skulderen, medens Maaren stumt stirrede ned over de lave Sne. Fra en fjern Sidegade lød en enlig Vagns Rulmen.

Saa grebet var Peder Kølthede blevet af Dødelighedens Højtidelighed, at han blot kunde fremstamme: „Undskyld, min Herre!“ Men idet Skikkelsen fortsatte sin drømmende Vej mod Torvet, kastede Peder endnu et langt Blik efter Manden med Rappen og den store Zilt hat. Og med et gik det op for ham, hvem han havde mødt. Thi Skikkelsen var ingen bedre end Kærlighedens og Sømandens store Digter — den i Tidens litterære Kredse saa omtalte Solger Drachmann!

Andet Kapitel.

Af rejsen.

Rige bag ved den afdøde Christian IX's højialige Popæl i Hovedstaden paa den dengang faakaldte Carstens Plads fandt der om Torsdagsdagen den 6te August 18 — en uslyrlig Træbhed Sted. Det vældige Udvandrerflod „Island“ laa prussende parat til Afgang, de sidste Sufferter blev endnu langede ombord i Rasten, fra en fgl. Koffbagers duftende Voagn blev i Tusindvis af utvægte 8 Ud. Rugbrød kastet op og adrett grebet af de snehvide Koksmaater, som med en lystig Sang lettede Dagens Møje, og ved Passagertrappen var de for stedse bortvendende Udvandrerne i Færd med at fælde en sidste Taare i Skifedens Time. Ingen kunde vide, hvad de skulde opleve i den nye Verden, som laa fjælsesløs afventende langt derovre i Vesten; fra Land og By kom de stærke og haabefulde Emigranter for at bryde Nødelandet Farvel og Islandet hist og her med et bedre Folks Varn eller en Faders Søn, som maaske nu for første Gang saa Lastens og Lediggangens trange Udvæj.

Nu ringer Klokkeren for sidste Gang, og den gulddressede Kaptajn springer elastisk op ad Trappen til Kommandobroen, hvorfra han majestætisk sender en sidste Udvandrerflod til sin unge Riv, som ogsaa i Dagens Anledning er kommet tilstede. Landgangen kastes los, og de Tilbaeværende hist for gæves med Demmetorflæderne, thi det sidste Øjeblik er kommet, og det er for de Udvandrende for silde at betænke sig, nu da Tærningerne er kastede og Villetten er betalt for. Alle ombord er dog ved godt Mod og driver endog Spøg med Mængden paa Afgangskroen, medens den mægtige Dampersvinger ud i den stride Strøm.

Pludselig bliver vi va'r en ung lyshaaret Sømand, som staar alene langt forude med en Trosse i Haanden og stirrer søgende ind over Mængden. Det er ingen anden end vor unge Ven, Jungmand Peder Kølthede, som nu har sfaaret de sidste Baand over, der binder ham til Nødelandet. Da bliver han va'r en zart

Kvindestikkelse, som frygtomt har vovet sig indenfor Zernporten, og nu svinger han vildt og haabefuldt med Suen i den sidste bitre Skifedshilsen til sin trofaste Elvira, som trods den grumme Fader er sluppet bort i den sidste Time for at vifte sin trofaste Skifende et bedrøvet men haabefuldt Farvel.

Af den stumme Begejstring, som Peder er henfalden i, vækkes han pludseligt af en brutal Røst, som med en Synsflod af raa Eder styrter over ham. „Hvad bliver det til med den Trosse der forude?“ raaber denne brøstige Stemme i en ond og spottende Tone. „Splutte mine Bramsejl, om jeg ikke tror den Jungmand staar og faider i Staver af Hjertekvababelse.“ Og her efterfulgte Røsten atter sine haanende Ord med en jaadan Blom af Forbandelser, at vi ikke her skal gentage dem. Det var Skibets underfærdige og koparrede Styrmand, som saaledes usforlyst forfulgte den raske Marsiallyngling paa hele Rejsen, og saaledes blev Peder's Dødsjende paa Livstid. Men han fandt sig rolig i Forsølgelsen, thi Disciplinen er en haard Slave, jærlig ombord, og dette vidste Styrmanden fuldtvel.

Saa snart den flittige og paapasende Jungmand blev sin Plageaand kvit, begyndte han at orientere sig ombord, hvor han skulde tilbringe Dag ud og Dag ind, til der atter øjnedes Land forude. København med den elskede Elvira laa allerede bagude, og snart svingede den stolte Dampers omkring Kronborg, og Natten stundede til i Rattetgat. Mangan en køn Rige paa Tredie Klasse sendte Peder et venligt Smil og vilde sikkert været ham huld, men han saa dem knap og tænkte kun paa sin Elvira og Fremtiden. Efterhaands som det store Skib vandt frem i Atlanten, blev det som en Nøddeskål i Jørhoid, og Kulingen blev itadig mere laaber, saaledes at de travle Søfolk var paa Spil tidlig og silde. I de saa Hvilestunder lyttede han sørgmodig til Harmonikaens Klage fra Lutaffet forude, eller han stod ved Rælingen saa rolig og stum som en Indianer, og Passagererne i Første Kabin stirrede paa ham og tænkte, at han var en rigtig Sømandstype.

Under sine Vandringer paa Skibet havde han ofte bemærket en mørk Skikkelse, der var iført en blaa Havelock og paa en stummel Maade holdt sig ret assides. Uden at blive bemærket havde Peder ofte, mens Stormen rasede, set denne fordrægtige Passager færdes næsten ene paa det svingende Dæk og stædie med Havelock'ens Flige svæbt tæt om sig. En Aften paa Gunde-vagten greb han dog den Ubekendte paa jersk Værning i Færd med at læse Kurven ved Red-gangen til Anden Kabin. Havelock'en var skodesløst gledet tilbage, og nu saa Peder, hvad han alt havde formodet, at den Fremmede havde fuldt Skæg og et rødt Nr over den ene Kind.

Sent den Aften søgte Peder et gulnet Papir frem fra Bunden af sin Kiste. Det var et Nummer

af Aften-osten med et aktuelt Billede af en for-
dægtig Mandsperson med fuldt Skæg
og et rødt Nr over den ene Kind.
Længe stirrede han lamslaaet paa det gulede
Papir, mens den osende Lampe lygte svagt op i
det løvende Rum. Hans Bished var ikke mere
en blot Mistanke — den fordægtige Ubekendte
med Havelod'en var Lampevejsmorderen!

Gysende krøb han tilføjs, skønt ellers en raft
og modig Sømand, og han nævnte aldrig siden
med et Ord sin tragiske Oplevelse midt inde paa
Atlanten. Men dette var blot en Begyndelse i
hans i Sandhed Brogede Karriere!

Tredie Kapitel.

Blindret.

Aldrig har der været større Jubel, end da
man efter 20 Dages Forløb omsider gjenode Land
fra det af Vind og Bøve omtumlede Dampskib
paa det uhyre Hav. Nu kom der Liv i de ned-
trukne Passagerer, og Kahytter blev luftet ud,
medens Kvinder saavel som Mænd jublede i
Solskinnet, ja, selv spæde Børn strakte de buliede
Hænder mod det sig nærmende Land, som dog
kun endnu var en taaget Stribe i Horisonten.

Men saa Timer efter Iaa „Island“ roligt
fortøjet ved Hoboken, og de fortunlede Ind-
vandrere førtes nu som Kreaturer til det tid-
ligere Castle Garden, som ikke endnu var Ellis
Island. En Drøft var dog Frihedsgudinden,
som tronede majestætisk lig en vægte Kvinde af
Folket over hele den bizarre Scene.

Blandt Strømmen af den nye Verdens
Pionerer, som her strømmede ukendte Skæbner
imøde, finder vi ogsaa den forhenværende Jung-
mand, Peder Kølshede, med sin hejdedne Kiste og
særlige store ejendommelige amerikanske Dollars,
forden en dansk vægte 50 Ore, som han aldrig
siden skiltes ved, komme saa hvad maatte. Med
et frejdigt Mit mødte han nu Storbyen, som
med Forbavselse arbnede sig for ham, og det
varede kun kort, inden han var som hjemme paa
Broadway saavel som Mulberry Street og alle
de andre af Verdens storstadsagtige Gader og
stumle Gyder.

I det meget hyggelige Logi, som han fandt
i en snæver Sidegade hos en svensk Hørbasse,
traf han en blandet Høb af Kammerater, som
bød ham velkommen i deres Midte, nogle med
oprigtig Mening i det Haab, at han bragte
Penge med sig, og andre i overlegen Foragt
for en Nykommer, som i Sandhed stod paa
Millionens nederste Trappetrin.

Men Menneskene er ens overalt trods det
være Skind, og da Peder havde arbejdet kun ti
Dage i de mægtige Kloaklæg under Stor-
byen, som man slet ikke kan gøre sig noget
Begreb om, havde han med en Dollar og femten
om Dagen allerede lagt Grundten til en Formue
paa et Par Tusind i Løbet af ca. fem Aar, med
Undtagelse naturligvis af Livets nødvendige
Ophold. Da var det, at han en Aften, da han
som sædvanlig vilde lægge sin Løn i den graa
hjemmeskrullede Strømpe, som var bragt med

fra selve Grø, opdagede, at hans haardt
sammenpakkede Penge havde faaet Ven at gaa
paa, skønt Strømpen var der endnu. Da gik
det op for ham, hvilke lave Indtægter han be-
fandt sig imellem, og han indsaa nu for sig, at
at han var faldet mellem Tyve og Røvere af den
værste Slags, som ikke engang turde plyndre
aabenlyst. Og naturligvis mytiede det ikke at
klage til Hørbassen, som vist ikke selv var for
god. Men det lykkedes Peder heldigt at und-
slippe fra denne Tyvebande i den sidste Natte-
time, og ene i et fremmed Land som han var.
Kædigt vandrede han nu om, indtil han hen ad
Morgenen var i Udgangen af Storbyen, hvor
han fandt et venligt Logi hos en Gæst, skønt
hun var irsk, og det varede ikke længe, før han
blev Under-Angeriør paa et mægtigt Jernbane-
anlæg der i Nærheden.

Dette var et helt Klaraffenliv med fyre
Dollars om Maanedes og oven i Købet en
Dreng til at bære Vand for sig, naar som helst
han ønskede at drikke. Paa sine Vandringer i
den naturlige Omegn havde han ofte lagt Vægt
til et lille Hus med grønne Skodder, som Iaa
noget tilbage fra Vejen, og derinde en rigtig
pæn Mand, som dog var lidt skaldet i Forhovedet
paa Grund af dybe Studeringer. Ofte kunde
man se Iaa brænde om Natten i dette Hus, bag
hvis Vinduer Manden funderede over mange
mærkelige Apparater. Denne Mand vandt
eiterhaands vor unge Vens udelte Interesse,
fordi denne ligesom hin var af en slittig Natur
og sikker paa at komme frem i Verden. Endelig
en Aften, da den utrættelige Gæstebær sad paa
Verandaen og røg sin Pipe, tog Peder Mod til
sig og tilfalte Opfinderen (det var denne mærke-
lige Mand nemlig) i et saa at sige fejlfrit
amerikansk Sprog, som han nu mestrede ligesom
en Rindfødt.

Næppe havde han dog ytret et smilende
„Sawd'oi!“ hvilket er den hjertelige Amerikansers
Vogehulde Silken, før det gik op for begge, at
Manden med den høje Pande var temmelig døv,
skønt ellers meget venlig. De maatte derfor
indfremse sig til at tale om Bejret i Stedet for
at komme videre ind paa Electricitetens Gem-
meligheder, men en enkelt Ting, som Opfinderen
saagde, forblev siden som ristet i Peder Kølshedes
Tanke, nemlig: „Styr altid lige efter Maalet!“
Opfinderen var for diskret til at sige, hvad han
hød, og Peder gav sig derfor heller ikke tillende,
men han tænkte ofte siden paa denne Stund, da
han ganske roligt havde siddet og talt med
Verdens største elektriske Trolldmand, den i oiden-
skabelige Kredse saa velkendte Thorvald Edison!

Fjerde Kapitel.

Perlefiskerne.

Den stundesløse Express iler forhippet afsted
gennem Bierglandstaber og smilende grønne
Agre, over mægtige hvajende Staallbroer og
forbi søvnige Landstationer. Det vidt udstrakte
Amerika hvømmer forbi de rige og magelige
Passagerers Dine saa hurtigt, at man næppe
kan se det, og i de rigt udstrakte Waggoner ud-
arter der sig et behageligt Verdensliv med alle
et rustende Hotels Behvemmeligheder. Der joves
i Sovevognene og spises i Spisevognene, medens
maalle en Millionær eller berømt Sagsfører
røger nogle korte Cigarer i Luruskabinner med
Plysch og Mahogni omkrævet af den sorte Por-
ter, hvis Ringre Mør efter de flotte Drillepenge.

Men der er en anden Halvdel af Mennesker
i denne Verden, som ikke kommer frem i den
højlydige Straalebelysning, men som stedse
lever paa Afskændens mørke Rand, medmindre
de besidder den eneestaende Lust og egen Kraft,
som efterhaanden løfter dem til Midtom og Gre.
Et saadant Exempel kunde den opmærksomme
Rejstager faaet Dje paa, om han blot kunde
have set, hvad der gik for sig under Expressens

buldrende Waggoner, medens Toget rasende for
afsted gennem Landet. Thi her paa de lange
Jernstænger, som forbinde begge Ender, finder
vi en mørk Klump, som ved nærmere Efterlysn
viser sig at være en Skiffelse, paa hvis ukende-

lige Mafyn vi næppe skulde ane vor tidligere
unge Ven, der kom fra Danmark som Jungmand.
Fra Hoved til Fod er han klædt med Støv og
Kegn som en perstiff Mummie, medens indvendig
har han ikke haft vaadt eller tørt siden New York.
Men den utrættelige Stræben er stadig i han
for at opdage hele Amerika og finde den sikre
Veje til Lykke og Velstand. Bludselig, da Ex-
pressen standser foran en ny Bro, lader han sig
mat og modig rulle ned fra Jernstængerne, der
siddet paa hans Krop som Striber paa ristet
Brød, og snart ruller han ned ad en stejlt Skraant
til Klodbredden. Lokomotivet giver et dystert
Skrig fra sig, og snart ruller den tordnende
Express videre, medens Peder Kølshede, som nu
er en typisk amerikansk Vagabond, rejser sig ene
og forladt ved den majestætiske Klod, som viser
sig at være Mississippis.

I disse mørke Stove ved Kloden levede vor
danske Eventyrer nu i mange Dage saa at sige
af Markens Urter eller maaffe en slegt Høne,
som var undsluppet fra de nærliggende Farme,
hvis Behoere var kolde og ufulkomne mod en
Vandvaskmand. Men tilfaldt traf han sammen
med to Perlefiskere, som boede i en lille Hytte,
og her kom han til at leve et meget lykkeligt
Liv; af og til fiskede han en Perle og vilde
hurtigt være blevet rig, om det havde gaaet
tiere for sig.

Der kunde vel være gaaet fire Maanedes paa
denne Maade, og Peder var i Perlehumør over
den skønne og meget idylliske Tilværelse, da der
bludselig paa en nærliggende Farm blev fundet
Petroleum. Vaade Peder og Kammeraterne
var tilfede og saa dette Naturens rige Fund
sprudle ud af den bare Jord, og Farmeren, som
ejede det, var med et Slag blevet rig. Mondt
de mange Nysegerrige, som nu kom langvejs fra
med Bogne eller med Toget, havde Peder ogsaa
Anledning til at bemærke en mager gammel
Sorre, som forfulgte den heldige Farmer med
allegoande favorable Tilbud. Ingen skilder
hans Forhåbelse, da en af Kammeraterne betror
ham at denne tabte Skiffelse er ingen mindre
end Oliefonten Modesteller, som er allestedes-
nærværende, hvor Petroleum flyder. Næppe
tænkte den allerede denaang aldrende Millionær,
at han her stod næsten Ansigt til Ansigt med en
fremtidig Kollega paa Midtommens og Grens
Tinde —! Men vi skal ikke foregribe Begiven-
hedernes Gang.

Femte Kapitel.

Den vilde Prærie.

Vi fridder nu nogle Aar frem i Tiden, mens Verden med stadig større Hast gaar fremad paa Mekanismens og Snildhedens Omraader, og Electriciteten florerer overalt. Men i det indre amerikanske Fastland ligger dog stadig de store Bidder saa tøndt behøvede af Mennesker, men med store Kvæghjorder, som føder hele Verden.

En stille, kølig September Aften kunde man, om man færvedes i Bakkerne i det nordvestlige Nord Dakota, se en statelig Skikkelse til Hest holde Blikstille paa Brinken af en stejl Banke, hvorfra han kastede et Ørneblik ud over Dalen, af hvis Græs de tilfredse Kreaturer begærligt gnamler. Læseren har alt gættet, at den tavse Mand, som her holder, er vor unge Ven fra Vrg, som nu er blevet sat og alvorlig af Livets Storme. Den brede Cowboy Hat sidder klædeligt paa hans lange lyse Haar, og i hans blåa Dine er der det samme faste Sømandsblik, som altid før. Han er nu paa Vej til Velstand, og naar han sender sit Øvæg mod Vest til de store Slagterier, regner han næppe Penge for noget.

Men der er dog et mørkt Punkt i vor Helts Tilværelse i det enjomne Prærieland mellem sine trofaste og maleriske Comboys. Tit tænker han tilbage paa sin lille Elvira, som han lod tilbage i det brogede København. Af og til faar han et Brev fra hende, som viser, at hun er ham trofast, og inderligt længes han efter atter at knuge hende i sine stærke Arme. Hendes Fader er stadig blevet rigere og mere trodsig, men Peder ved, at snart skal den Time slaa, da han kan træde frem for den pengegridske Grosserer og knuse ham med et megefingende Blik.

Medens disse dunkle Tanker strømmer gennem den ranke Natters anspændte Hjerne, mærker han ikke, at en anden bereden Skikkelse har nærmet sig lydøst og nu hilser ham med et dømpet: „Hello, there!“ Den Taleende er forklædt som Cowboy ligesom han selv, og under hans tykke Moustache skinner hans store hvide Tænder trods Tusmørket frem i et bevidt Smil. Her holder de to Skikkelser længe og taler om Præg og Græsgange, indtil Maanen og Stjerne kommer frem og svagt lyser over det vidunderlige stille Landskab, der ligger hen ligeom ved Verdens Skabelse. Mange Aar efter gik kendte Peder atter den Skikkelse, som han her ved denne Lejlighed verlede Ord med, men da sad han i det npperste Sæde, som det amerikanske Folk kan forfremme en Mand til. Hans historiske Navn skal ikke røbes her, men i daglig Tale kaldtes han, da han var Cowboy, det „Teddy“!

Sjette Kapitel.

Genhynet.

En aarke Morgenstund i Begyndelsen af det nye Aarhundrede stod en mægtig Damper med gennem det dejlige Øresund. Man kunde se, at den kom langvejs fra, for Stjerne og Strikterne vajede fra Toppen, og de Tusinde Passagerer, som med Glædestaarer stirrede mod Redbæk og Skovshoved, talte et fremmed Maal blandet med det føre Danske. Omfider springer det store Skib ind ved Dokken, som nu er i Frihavnen, og ligeledes her er alt forandret. Musikken spiller livligt, Automobil-droffer tuder, der hilses glædesstraalende mellem Slægt og Venner, og nu begynder Aufferterne at strømme ud af Løsten.

Men ved Kaptajns Side staar en velklædt Rigmand, som ikke har noget Hastværk. Han har ikke robet sit Komme, som kun ogsaa en i den hele vide Verden bryster sig om, trods al hans Rigdom. Her gænser vi altjaa Peder Køl-hede, som nu er en rig Kvægejer i Amerika og endelig atter vender hjem til sin elskede Elvira. Idet han gaar fra Borde, kaster han foragtelig en amerikansk Ti-Dollar Seddel til Skibets Styrmand — en underlig, koparret Skikkelse, som nu bukker ærbødigt for den hjemvendende Rigmand. Vi gentender let denne usympathetiske Skikkelse fra Andet Kapitel.

Dog alle mærke Svæmtanker er som vejret bort ved Sinnet af det gamle Land og det gamle Hølværk, som staar endnu. I en adraet Taxi rides den amerikanske Gæst nu assistet mod Hotel d'Angleterre, fra hvis Vinduer han kort efter skræver over mod Nyhavn, hvor han som fattig Rungmand oplevede saa meget og meget. Og det var lykkelige Dage, huffer den rige Herr ved sig selv, medens den gallonerede Tjener studser og tænker ved sig selv, hvad der dog bevæger sig i en Millionærs Hjerne.

Kort efter fører han samme Aften lige ud til Grossererens Hjem og affodiger sin Taxi paa Sjørnet, medens han med bankende Hjerte trykker paa den elektriske Dørkloffe. Der høres dømpede Tødtrin indenfor — trods sine Millioner formaar den ubetede Gæst næppe at mæle et Ord, og i næste Sekund hviler de to længe elskende i hinandens Arme — Elvira og Peder — men af, hvor forandret! Hun, som var en bl: ung Pige, er blevet en statelig Dronning med et alvorligt bedende Blik. Da høres en arrig Hoste fra Daglightuen, og som af gammel Vane iler Elvira strax til sin Faders Side, som dog nu har Podagra. Men nu er Tidens Øjeblik kommet, og Peder siger Grossererens kort og godt, hvorfor han er kommet, og der hjælper ingen føre Mor: Elvira skal rejse med til Amerika, efter at der har været Bryllup i Neue Kirke næste Lørdag. Grosserereren flynker sig vel, men der er nu intet at stille op; dog vil Peder lade den grimme Fader rejse med ud til

sin Mand i Klippebjergene, hvor Podagra er ganske ulendt. Saaledes er alle lykkelige.

Det blev atter jent, før Peder rev sig bort fra Elvira's Hjem, og han gennemvandrede den føre gamle Ly den gamle Nat for at gentende de gode gamle Steder, som han nu næppe kunde kende igen. Kun Hesten paa Kongens Nytorv stod ganske som i jordums Tid, og det forekom ham næsten som den logrede med Galen — dog, det var blot et naturligt Blødens fata morgana.

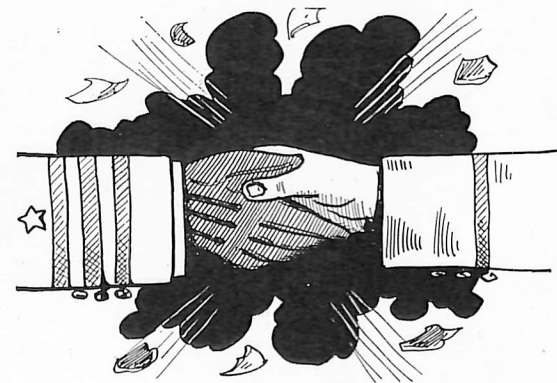
Langt hen paa Morgenstunden jatte han sig paa en Bænk paa Langelinie; Mummerne begyndte at vise sig med deres Vørn, og Bedsteborgere gik deres Morgentur, mens ude paa Alheden M-verdens Flag viftede i den samme Vind. En høj slank Mandsskikkelse havde sat sig ved hans Side paa Benken, og denne saa øjeblikkelig, at han havde med en erfaren Amerikaner at gøre, hvor-paa de kom i en dyb Samtale om det japaniske Spørgsmaal, som de begge kendte meget til. Saa godt syntes Peder Køl-hede, Millioneren, om sit nye Bekendtskab, at han indbød ham til at besøge sig, hvis han nogen Sinde kom ud i Klippebjergene. Men da jagde den Fremmede med en sølsom Røst: „Ved De, at jeg er det eneste Menneske i Landet, der ikke kan rejse til Amerika!“

Først nu opdagede den hjemvendte Millionær det majestætiske Væsen, som dvælede over den anden Person, og han blottede uvilkaarligt Hovedet med Hatten i Haanden, idet den mærkelige Fremmede fjernede sig i Tavshed.

Syvende Kapitel.

Verden staar i Brand.

Der er nu atter henvullet nogle Aar, og Peder Køl-hede lever lykkelig med sin danske Hustru langt ude mellem Bjergene, hvor Kvæget græsser og bliver til en gylden Flod af gode amerikanske Dollars. Da lyder der et Skrig gennem Verden, og alle Europas Stormagter fælder i dødeligt Livtag om den diplomatiske Balance. Ogsaa i Amerika lyder omfider Raahet, og trods Elvira's forgrædte Øjne er Peder ikke sen, men stiller sig strax som Kaptajn i et af de modigste Regiment. Hvem beskriver det frygtelige Liv, som han nu førte i de franke Løbegrave! Eller vil Verden nogen Sinde glemme den Dag, da han ganske ene omringede sin Hustru og bragte dem afvebnede og fløve tilbage fra No Mans Land! Smuk og itolt tog han sig ud, da General Koch senere hæftede et Kus paa hans Kind og fæstede Groslegionens Kors paa hans støvede Frakke. Men vi vil ikke dvæle ved dette frygtelige Kapitel af hans bevægede Løbekarne; kun maa vi skildre det Øjeblik, da han omfider efter den vel overstaede Krig atter var parat til at indfibe sig i Brest for at drage til sit Hjem i Amerika ombord paa Atlanterhavshavnen „George Washington“. — Stor var hans Overraskelse, da han her møder sin tro Hustru, som i Mellemtiden er blevet Sygepleierisse ved det Røde Kors. Og hans Bæger fyldtes til Raanden, da selve General Berfing ved Afgangen træder hen og trykker deres begges Hænder varmt og længe.

Ottende Kapitel.

Verdens Belgører.

Som lidt er tilbage at fortælle om vor brave Selt, hvis Bugge stod i det lille Danmark, og som ved sin Dydighed og ærlige Stræben blev en uiminket Hædermand blandt Verdens Vællingører. Han levede længe og lykkeligt i sit kære Bøsten, og en Flok raske Dreng og Piger vogtede op omkring det venlige og folkelige Høstepar.

Men endnu en Ting gav Peder Svølhede til Efterverdenen, nemlig en stor og omvæltende Opfindelse, som han længe i Snuug havde arbejdet med, og som han nu havde de fornødne Midler til at experimentere med — noget som mangen en fattig Opfinder maa sukke under.

Naar den travle Klobe Trotter kommer surrende gennem de befolkede Stater i sin vilde Hast mod Pacifiken, da vil han maaske kaste sit Blik ud ad Rinduet og studse ved Synet af en

mægtig mekanisk Bygning, der synes at bevæge sig afsted gennem den høje og frodige Hvede. Det er Harhundredets største Opfindelse, som fyldes en dansk Mand, der udbandrede til Amerika, og den bærer det prunkløse Navn „Maabet“ til Erindring om den uanselige Galease, hvor han først tjente sine Sporer.

Dg je — Huset bevæger sig afsted gennem Hveden akkurat som en Tank paa en Slagmark, men nu i Fredens velsignede Tjeneste. Dog ikke nok hermed, thi paa Forjiden arbejder ufortøvet den iltre Slaamaskine, og den modne Hvede føres i rivende Hast op over Taget til det sindrige Lærkeværk bagved de komfortable Soveværelser, for omider at sænkes ned i Kælderen, hvor Kornet løber i Sække og opstables, indtil Huset en kønne Dag standser ved Banesporet, og Hveden lades paa de ventende Tog, der skal føre Brødkornet over til sultende Landmænd i Galizien og andre Egne. Saa mildt er dette Mesterværk, at det trodser enhver Beskrivelse, men

rasløst som Tiden er, varer det ikke længe, før den kørende Farm har bundet sig en Plads over hele Verden, og saaledes afgjort det stedse vanskelige Arbejder Spørgsmaal som med et Slag.

Ende.

GLÆDELIGT NYTAAR!

---Misteltenen

AXEL H. ANDERSEN

PUBLISHER

212 Brown Block Omaha, Neb.

AT DEALERS OR BY MAIL
FIFTY CENTS THE COPY